

קישוטי כלה

תיקון ליל שבועות

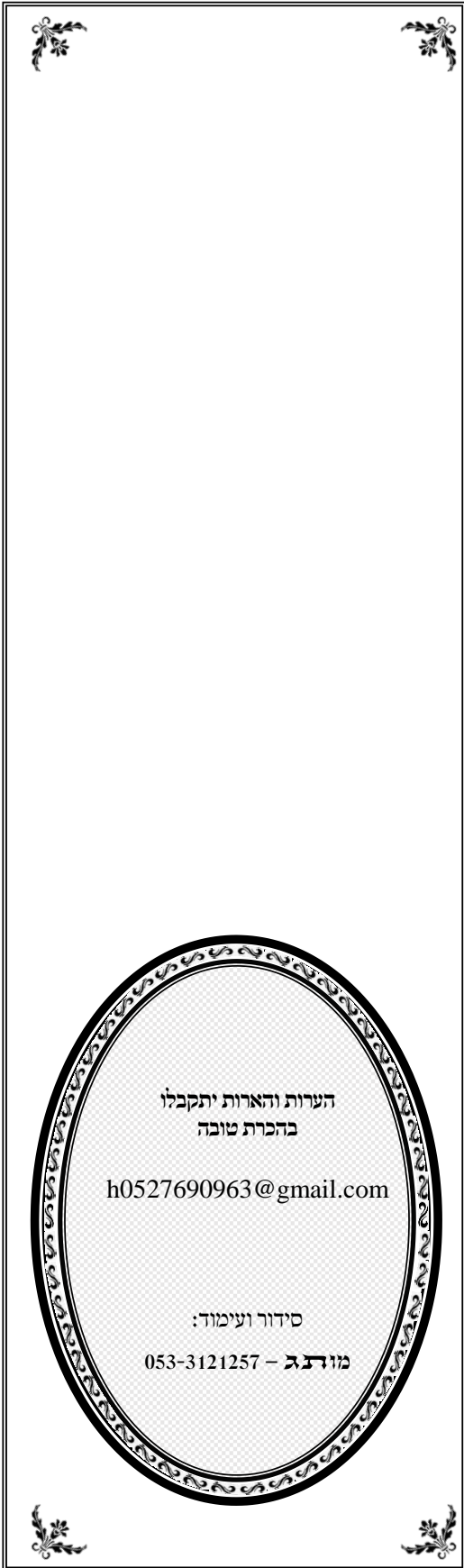
עם פירוש הרמח"ל

והצעת ביאור לדבריו

פעיה"ק ירושלם תובב"א

ערב חג השבועות תש"פ

הערות והארות יתקבלו
בהכרת טובה

h0527690963@gmail.com

סידור ועימוד:

מוזתג - 053-3121257

תוכן הענינים

א **אני ישנה ולבי ער**

עבודת ספירת העומר א תיקון המוחין א הזכיה בכתר א קישוט המלכות בכ"ד קישוטי תושב"כ א נידוד שינה בליל שבועות לתושבע"פ א שילוב התיקונים

ה **סדר עבודת 'תיקון ליל שבועות'**

קישוט הכלה ע"י קריאת כ"ד ספרים א הטבילה באשמורת להמשיך הכתר א גמר היחוד הנעשה בתפלות היום

יג **קישוטי כלה סדרם וניקודם**

סדר הספרים א אופן ניקוד השמות א טעם הניקוד

טו **קישוטי כלה**

כ"ד קישוטי תורה א קישוטי כלה בימות עולם א מהות ענין הקישוט א קישוטי ההורים והבעל א [חלוקת הקישוטים לקבוצות א הלבושים והקישוטים א לצורך מי משמשים הקישוטים א במעשה העגל ניטלו קישוטי המוחין א ביאור דברי בעל הטורים א הוראת הקישוטים והכתרים א משה נטל כל הכתרים א קישוטים בתושב"כ וכתרים בתושבע"פ א חזרת הכתרים בשבת א חזרת הכתרים בעתיד א מהות התכשיטים לפי מיקומם

לה **תיקון ליל שבועות עם פירוש הרמח"ל**

תורה

א - בראשית | מא א ב - שמות | ג א ג - ויקרא | נו א ד - במדבר | סב א ה - דברים | ע

נביאים

יא - יהושע | עב א יב - שופטים | עד א יג - שמואל | עו א יד - מלכים | עה א טו - ישעיה | עט א טז - ירמיה | פא א יז - יחזקאל | פד א יח - מלאכי | פו

כתובים

ז - רות | צא א יט - תהלים | צב א כא - איוב | צד א כ - משלי, | צו א ט - קהלת | צז
א ו - שיר השירים | צח א ח - איכה | קא א כג - דניאל | קג א י - אסתר | קד א כב
- דברי הימים | קו א כד - עזרא | קז

אני ישנה ולבי ער

במשנה ברורה (תצד, א) הובאו דברי הזוהר, שחסידים הראשונים היו נעורים בליל חג השבועות כל הלילה ועוסקים בתורה, וכתב שכבר נהגו רוב הלומדים לעשות כן. ואכן בזוהר הפליג מאד במעלת הלימוד בליל זה, והביא שהיו אומרים 'בואו לנחול מורשה קדושה לנו ולבנינו בשני העולמות', וסיים ש'כל אלו שמתקנים התיקון בלילה הזאת ושמחים בו, כולם יהיו רשומים וכתובים בספר הזכרונות, והקב"ה מברך אותם בשבעים ברכות וכתרים של עולם העליון'.

והנה בחלק מקהלות ישראל לומדים סדר תיקון ליל שבועות, הערוך על פי דברי האר"י ז"ל בשער הכוונות (הובא בקף החיים ריש סי' תצד), וכבר תמה החיד"א (לב דוד פל"א) על אלו המשנים ממנהג ישראל, ואינם אומרים סדר התיקון, וכתב 'מי לנו גדול מהחבריא הקדושה דמרן הבית יוסף ומהר"ש אלקבץ זי"ע שקראו בלילה קדוש זה מקרא'. אכן, לעומתו כתב רמ"ע מפאנו (מעין גנים ח"ג סדר שבועות) שמדברי הזוהר מוכח שעיקר עסק התורה בלילה הזה יהיה בתורה שבעל פה, ורק ביום ילמד בתורה שבכתב.

אמנם, סדר התיקון מקורו קדוש בספר הזוהר, ושם מבואר עיקר עניינו של ליל זה בשני נוסחאות, ועל שילוב עניינם באה מחברת זו.

ראשית דבר נאמר בהקדמת הזוהר (ח ע"א):

רבי שמעון הוה יתיב ולעי באורייתא, בליליא דכלה אתחברת בבעלה, דתנינן כל אינון חברייתא דבני היכלא דכלה, אצטריכו בההיא ליליא דכלה אודמנת למהוי ליומא אחרא גו חופה בבעלה, למהוי עמה כל ההוא ליליא, ולמחדי עמה בתקונהא דאיהי אתתקנת, למלעי באורייתא מתורה לנביאים, ומנביאים לכתובים, ובמדרשות דקראי, וברזי דחכמתא בגין דאלין אינון תיקונין דילה ותכשיטהא, ואיהי ועולמתהא עאלת וקיימת על רישיהון, ואתתקנת בהו וחדת בהו כל ההוא ליליא, וליומא אחרא לא עאלת לחופה אלא בהדיהו, ואלין אקרין בני חופתה, וכיון דעאלת לחופתה, קב"ה שאיל עליהו, ומברך לון ומעטר לון בעטרהא דכלה, זכאה חולקהון.

הרי שעיקר הלימוד בליל זה הוא לעשות קישוטין מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים, כאמור במדרש (שה"ש רבה א, ג) שכן עזאי היה 'יושב וחורו בדברי תורה

ומתורה לנביאים ומנביאים לכתובים, והיו הדברים שמחים כנתינתן מסיני, והיו ערבים כעיקר נתינתן, וכן עיקר נתינתן מסיני, והוא מקור הסדר שקבע האר"י.

לעומת זאת, בפרשת אמור (ח"ג צח.) לשון הזהר היא:

כל בר נש דלא מני חושבנא דא, אינון שבע שבתות תמימות, למזכי לדכיותא דא, לא אקרי טהור, ולא בכללא דטהור הוא, ולא הוא כדאי למהוי ליה חולקא באורייתא. ומאן דמטי טהור להאי יומא, וחושבנא לא אתאביד מניה, כד מאטי להאי ליליא, לבעי ליה למלעי באורייתא, ולא תחברה בה, ולנטרא דכיו עלאה דמטי עליה בההוא ליליא, ואתדכי.

ואוליפנא דאורייתא דבעי ליה למלעי בהאי ליליא, אורייתא דבעל פה, בגין דיתדבק כחדא, ממבועא דנחלא עמיקא, לבתר בהאי יומא ליתי תורה שבכתב, ויתחבר בה, וישתכחון כחדא בזווגא חד לעילא, כדין מכריזי עליה ואמרי, (ישעיה נט כא) ואני זאת בריתי אותם אמר יהו"ה, רוחי אשר עליך, ודברי אשר שמתני בפיך וגו'.

ועל דא חסידי קדמאי לא הוו נימי בהאי ליליא, והוו לעאן באורייתא, ואמרי ניתי לאחסנא ירותא קדישא לן ולבנן בתרין עלמין, וההוא ליליא כנסת ישראל אתעטרא עלייהו, ואתיא לאזדווגא ביה במלכא, ותרווייהו מתעטרי על רישייהו דאינון דזכאן להכי.

הרי שעיקר הלימוד בליל זה הוא בתורה שבע"פ, ואילו זמן הלימוד בתורה שבכתב הוא רק ביום, וכדברי הרמ"ע מפאנו.

אכן, שני דרכי עבודה כלולים במאמרים אלו, ותכלית עניינם אחד, הראשון הוא, סיום עבודת ספירת העומר, לתקן את התפארת, ולהחזיר את כל השפע שהושפע בחג הפסח, אך לא היה בו קנין, כי אין שום מעלה נקנית בלא עבודה, ובתקונו נטהרת אף המלכות מטומאתה, ונשלמת בכל בניינה. והשני הוא, לקשט את המלכות בכ"ד קישוטיין, ובכך לעלות ולהשיג את מעלת הכתר העליון, וכדי להכנס מעט בפתחי דרכים אלו, יש להקדים ולברר יעודם.

עבודת ספירת העומר

הנה עבודת ספירת העומר, התבארה באור החיים (ויקרא כג, ומקורו בזהר ח"ג צו.) שענינה הוא היטהרות ונקיון מטומאת מצרים, וכשם שנקבעו שבעה ימים נקיים

לטהרת אשה נדה הבאה להזדווג עם בעלה, כך הוזקקו ישראל להטהר שבעה שבועות כדי להיות ראויים לקבלת התורה, וכתב רמח"ל (במאמר החכמה) שתיקון זה מתחדש בכל שנה.

סדר העבודה הוא, ניקוי הנפש הבהמית, הכוללת רתיחת דמים רעים לתאוות ומידות רעות, והקרבתם כדי לזכות בכתרה של תורה, ונמשכת שבעה שבועות של תיקון המידות, המקבילים לימי יציאת הדם, שבו נפרדת הפסולת מהגוף, ומפרידה בין דם טמא לדם טהור, והדם הטהור הוא הדם שיוליד את הוולד.

צורת העבודה היא ב'ספירה' שעניינה בהירות, מלשון 'לבנת הספיר' שמהותה הוא בהירות מזוככת, וזהו עניינו של מספר וסיפור, להעמיד את הדברים בסדר נכון, היוצר מהלך ברור, ולכן בתקופה זאת של תיקון קומת האדם, נקבע סדר של ספירה לכל יום בפני עצמו, בו מזדכך חלק אחד מאחת משבע מידות, ונוספה גם ספירת סיכום של שבועות, בהם נכללים כל פרטי העבודה של מדה ומדה, להשלימה מכל צדדיה.

שבע מידות הללו הם שלב העבודה בחלק התחתון של הגוף^א, ובהם יוצאים לפועל הכוחות שנתנו באדם, כנגד אופני הנהגת השי"ת, כי 'בצלם אלוהים ברא את האדם'. וכמו כן תכונות נפש אלו משמשות כשבע כלים לקבל את שפע מהשי"ת, כאשר האדם כובשם ומזככם, והיא העבודה לתיקונם לקראת קבלת התורה, ולשלימותה נקבעה ספירת העומר, כדי להעמידם בסדר נכון ושלם.

תיקון המוחין

לפנים מעבודה זו, יש רובד נוסף, של תיקון ה'מוחין', שעניינו אינו בכבישת יצר, אלא בהתבוננות והעמקה, ומטרתו היא להמשיך את הרצון העליון ע"י הדעת, עד שימשוך אחריו את הרגשות הלב, המוליך את כל המידות. אופן עבודה זו, שורשו בסיפור יציאת מצרים בליל הסדר, וכאשר מתבונן ומכיר ברצון השי"ת, הרי הוא יכול להמשיך בדעתו, ולראות את הנהגתו ית' גם בעולם המעשה, ולכן בשלשת שבועות האחרונים עבודת המוחין היא בחד גבורה ותפארת, כי בהם נמשכים המוחין עד שמתקיים 'והשבות אל לבבך'.

א. **שבע** מדות אלו מושפעות משבע הספירות, ועליהן שלשת העליונות, ולכל אחת נקבע מקום ראוי בצורת האדם, בראש, שלשה חלקי המח, ובהם חכמה בינה דעת. יד ימין, בו עיקר פעולתו, מדת החסד. יד שמאל, המוגבלת מעט, מדת הגבורה. כלל הגוף, תפארת. רגל ימין, הפועלת הילוך והמשך, נצח. רגל שמאל, הוד. ברית קודש, יסוד, בו עובר כל השפע אל המקבלים.

הזכיה בכתר

שלימותו של מהלך זה מגיע עד כדי זכיה ב'כתר', שהוא השורש העליון לכל המידות המתקנות, והוא תלוי בביטול גמור ללימוד התורה, כמו שכתב הרמב"ם (ת"ת ג, יג) 'אע"פ שמצוה ללמוד ביום ובלילה, אין אדם למד רוב חכמתו אלא בלילה, לפיכך מי שרצה לזכות בכתר התורה יזהר בכל לילותיו ולא יאבד אפילו אחד מהן בשינה ואכילה ושתיה ושיחה וכיוצא בהן אלא בתלמוד תורה ודברי חכמה, והיינו שה'כתר' עניינו מורה על חיבור אל מה שעליו, והוא שייך רק למי שהתבטל והתכלל לתורה, ואין לו שום שייכות לתענוג מאכילה ושתיה ושינה, כי סדר הע'נ'ג' שלו הוא בקבלת השפע העליון, על ידי חיבור התורה.

אכ"ן, כיון שהתברר שיש שני חלקי עבודה בספירה, נמצא שגם קנין הכתר חלוק הוא, כי כדי להעמיד את בנין המלכות שתהיה ראויה להשפעת הכתר, צריך עמל בתורה שבעל פה, ואילו כדי לעלות להשגת מדת הכתר עצמו, יש לקשט את הכלה בשלימות של כ"ד קישוטים, כמו שיבואר.

ואמנם שני כתרים הם, ושניהם תלויים בלימוד הלילה, כמבואר בדברי תוספות (שבת פח.) 'שני כתרים - של הוד היו, לפיכך כשנטל משה קרן עור פניו, והיינו משום שכל ענין ההוד הוא לבקוע את מחיצת הלבוש, ולהוציא את האור מהפנים לחוץ, וכמו שמצינו אצל משה כי בעבור שמצא חן בעיני ה' העביר כל טובו על פניו בהיותו בנקרת הצור, וכתב רש"י שעי"ז זכה לקרינת אור פניו בקרני הוד, ונבא לבאר עניינם ואופן השגתם.

קישוט המלכות בכ"ד קישוטי תושב"כ

כבר התבאר, שלפנים מתיקון המידות, קיימת מערכת עליונה של 'מוחין', שבהם נקלטת ההכרה ברצון השי"ת, ועל ידם נמשכת הנהגתו אל הלב וכל המדות, ואמנם מערכת זו קיימת בכל עולם ועולם, והיא המצרפת וממשיכה את עניינו של העולם העליון אל התחתון, כך ששלביו התחתונים והחיצוניים של העולם העליון הם הם הפנימיות של השלבים הראשונים העולם התחתון ממנו, ולפיכך, שלבי הספירה האחרונים ברובד תיקון המוחין, הונחו לליל חג השבועות, והם נתקנים בעת תיקון הקישוטים בהם תלויה השגת הכתר.

מכאן נובע סדר התיקון שנקבע בכ"ד קישוטי כלה, לומר שלש פסוקים ראשונים ואחרונים מכל ספר וספר, והיינו כי הראשונים משמשים כמוחין לאחרונים, והאחרונים של ספר זה משמשים כמוחין לספר הבא אחריו, והוא אשר אמרו שאופן התיקון הוא להיות חורז מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים, ובלימוד זה אין מקום לשינה אפילו רגע אחת, כי בשינה המוחין מסתלקים ועולים, ואילו לימוד זה כל עניינו הוא להמשיך את המוחין, ולקבעם בכל פרטי ההווה, עד שימשך על כולה כתר מלכות, ועל סדר זה נסובה הקדמת הזוהר.

נידוד שינה בליל שבועות לתושבע"פ

והנה עניינו של 'תיקון' ליל שבועות לכאורה תמוה מעיקרו, איך נהגו לנדד שינה בלימוד כל הלילה, וכי אין זה צער ביום טוב [וכבר מצינו שהאברבנאל דן בזה לגבי סיפור יציאת מצרים כל הלילה]. ואמנם טעם המנהג נעוץ במאמר פרקי דרבי אליעזר (פמ"א) 'יצא משה למחנה ישראל, והיה מעורר אותם משנתם, אמר עמדו משנתכם, כבר בא החתן ומבקש את הכלה', וזהו הענין שיהיו נעורים לתקן בלימוד התיקון את 'תכשיטי הכלה', ויש לבאר טעם זה כפי ערכנו.

הטעם שלא קבלו ישראל בתחילה אלא תורה שבכתב, והוצרכו לכפיית ההר כדי שיאותו לקבל תורה שבעל פה, הוא מפני שקבלתם הראשונה על תורה שבכתב, היתה בהסכמה מיידית, ובאה ללא עמל ויגיעה, ובזה לא נקבעה התורה על לבם כתורה שבעל פה², ולכך בקבלת תורה שבכתב נדרש כח הכפיה וזעזוע שמיעת שתי דברות ראשונות, כדי שיקבעו בלבם עד שיעשו כחלק מהם, וכיון שבקבלת הראשונה לא נקבעה בלבם, לפיכך לא היתה עריבה להם, ולא טרחו וקמו בלילה לקבלה³.

ב. כמו שאמר להם הקב"ה קודם מתן תורה, בר"ח סיון (שמות יט ד) 'והיה אם שמע תשמעו בקולי', והביא רש"י מכילתא 'אם עתה תקבלו עליכם יערב לכם מכאן ואילך שכל התחלות קשות', והיינו שאין הערבות באה אלא אחר הקושי, שהוא המצרף וקובע את קנין החכמה בלב האדם. והוא אשר אמרו בתנחומא (פר' נח) 'שלא נתנה תורה אלא על ידי יסורין ועוני', כי ההתגברות על העוני והייסורים, היא הקונה ומצרפת את לב האדם אל התורה שבעל פה.

ג. אכן, חסרון הערבות בתורה הורגש רק קודם שקבלו עליהם, אולם אחר שכפה עליהם הר כגיגית, הרי הובטחו שאח"כ 'יערב להם', ולכן מאז ואילך 'בעינין לכם', להראות ש'נוח ומקובל יום זה לישראל', וכן מוכח מהסוגיא בשבת פח., שאמר רב אחא בר"י על כפית ההר כגיגית, 'מכאן מודעא רבה לאורייתא', ופירש רש"י 'ש'אם יזמינם לדין למה לא קיימתם מה שקבלתם עליכם יש להם תשובה, שקבלוה באונס', ואמר רבא 'אף על פי כן הדור קבלוה בימי אחשוורוש, דכתיב קימו וקבלו היהודים קיימו מה שקיבלו', ופירש רש"י 'מאהבת

מלמד שהקישוטים מגלים את מעלת הכתר, כי כך עניינו של כל קישוט להבליט ולהראות את מעלת האבר הנסתר תחתיו, והוא מקשטו. וכפילותם בתיבה השניה מתחילת וסוף הפסוק בא להורות על הייחוד, כי כל תחילה עניינה מחשבה, שהיא משמשת כמוח ביחס לבנין המעשה בסופה.

אולם דעת לנבון נקל, כי כל זאת הוא רק להראות איך 'תואר כלה מאד נתעלה', והוא בזיו הפנים שהוא חיצוני, ולו יועילו הקישוטים, אך תכלית מטרת ראיית קישוטי הכלה, הוא לעסוק בבנין פנימיותה, וזה בעמל לימוד תורה שבע"פ, כי בו נתקנת המלכות, ובהשלמת תיקון הספירה, זוכים העמלים עצמם לכתר מלכות.

נמצא ששני דרכי העבודה תכלית עניינם אחד, והוא להכתיר את כל הקומה בהכרת רצון השי"ת, עד שיתהיה אף המלכות ראויה לכתר עליון, והעוסקים בה בעמל תורה שבעל פה, המה אשר ילווה בבואה לעמוד 'פנים בפנים דיבר הוי"ה עמכם', ובהיותה אז טעונה טהרה, יצטרפו עמה כל שושביניה, וימשיכו עמה עד שיתכללו עמה בקוב"ה.

סדר עבודת 'תיקון ליל שבועות'

קישוט הכלה ע"י קריאת כ"ד ספרים

האר"י ז"ל (מאמרי רשב"י פר' נשא) ביאר את ענין ה'תכשיטין', כי הקליפות נקראות 'חושך', כאמור 'חושך על פני תהום', וכיון שהם סמוכים אל הנוקבא הם מחשיכין אורה, ולכן צריכה 'תכשיטין', כמו אשה שחורה המעבירה על פניה צבע לבן ואדום להתנאות, שלא תראה שחוריתה, ו'תכשיטין' אלו הם בחינת הארות עליונות הנמשכות בה ומאירות אותה, עי"ש.

ביאור הדברים הוא, שהנהגת השכינה היא לרדת עם ישראל אל מחשכי הגלות, ובכל אדם היא ניכרת בגלות הנפש בגוף העכור, והיותו בעולם הגשמי בו נסתרת המציאות הרוחנית שבבריאה, עד שהאדם שוכח מבוראו, ומחבר את נפשו להמשך אחר עניני הגוף. וכדי להאיר חשיכה זו, צריך לקשט את השכינה, ולגלות איך הנהגת השי"ת נמשכת בכל מקום, גם בכל מציאות גשמית, ובכך לדחות את ההסתר הגדול מהנפש, שתעמוד בהשתוקקות זכה לשוב אל השי"ת, ולהדבק בנשמה העליונה חלק אלוה ממעל, וכאשר תכלל הנפש עם הרוח, יודרך הגוף ויתקשר עם הנשמה בסוד היחוד.

מהות ההארה בקריאת כ"ד ספרים, התבארה בדברי האר"י שם, שיש בהם כ"ד הארות, י"ב מבחינת תיקוני דיקנא דאריך אנפין, לגולגלתא דנוקבא, וי"ב מדיקנא דזעיר אנפין, לגופא דנוקבא, ונציע מעט ביאור לדברים, כפי מיעוט ערכנו.

הנה שם אדנ"י מורה על הנהגת 'אדון הכל', דהיינו שהשי"ת משגיח ואדון על כל הנעשה בעולם, ואין בהנהגה זו שלילה למציאות הנבראים, לעומת שם הוי"ה, המורה שהשי"ת היה הוה ויהיה, אין עוד מלבדו אפס זולתו, והיא פנימיות ההנהגה למעלה מגבולות הטבע, ומהות ההויה המעמידה את כל המציאות הגשמית כדמיון גרידא.

בכל אחד משני שמות אלו יש כ"ד צירופים, והיינו ששם בעל ארבע אותיות ניתן לסדר את אותיותיו בכ"ד אפשריות, וכל אופן מורה על מהות מסוימת בהנהגת שמות אלו, כי כ"ד צירופי אדנ"י מורים על בחינות שונות בהנהגת הנבראים, והן

חלוקים ל"ב צירופים בבחינות ראש הנוקבא, שהיא הנהגה של גדלות, במצב שכולו שפע ללא גבולות של דין, ומקבלת שפעה מי"ב צירופי שם אהי"ה, וי"ב צירופים מקבלת משם הוי"ה, לבחינת גופה, שהיא הנהגה בקטנות, דהיינו לפי מעשי המקבלים, ואף היא נחלקת לאברי ימין ובשמאל, כי יש בה יחס של חסד ודין.

כל קישוט הטבוע באחד מספרי הקודש, בא להאיר פנימיות של צירוף אחד משם אדני" עם שם אהי"ה או הוי"ה, ובכך מסלק את ההסתר שהחיל החושך של חיצוניות הבריאה, ומגלה איך בפנימיות הבריאה הכל מתקיים ומונהג בכל עת בשם הוי"ה ב"ה, וכאשר מתברר סוד גלות השכינה, וסר שחרות הכלה העליונה, הרי אלו קישוטי נפלאים לשכינה.

והנה סוד התורה הוא, בהיותה מקשרת בין קוב"ה וישראל, ובה גנוז אור עליון, המאיר בהתלבשות וצמצומים רבים לכל העולמות, ובכללם הנבראים התחתונים, שהם כלל ישראל, שקבלו את התורה ותרי"ג מצוותיה ובהם ניתנה לאדם היכולת להדבק בשורש נשמתו, כי לכך ניתנו המצוות בהתלבשות בעיני העוה"ז, וכשאדם מקיימם בפעולות גופו, הוא מעורר שרשם העליון ברוחניות התורה, ומאיר הארה גדולה לנשמתו ולנפשו, ואף גופו מזדכך בהם.

לפיכך נקבעו הקישוטים בכ"ד ספרי הקודש, כי בהם האדם מכיר את התכלית הרוחנית שבבריאה, ומתבונן איך מהותו של כל מהלך בתחתונים יש לו שורש ברצון העליון, ונוכח לראות שיש בכח פעולות גופו לקיים רצון ה', שהוא להעמיד את תכלית הכל לעבודתו ית', ובכך להפוך כל צד גשמי לענין רוחני, ובהתעלות זו מקבלת הכלה השתוקקות גדולה לחזור לשרשה הרוחני, ומעוררת את החתן העליון לפנות אליה, ולקרבה אליו, עד שתכלל לגמרי עמו בצד המשפיע, בסוד היחוד.

כל עליה זו תלויה בצירוף אל אור התורה הקדושה, כי כל התורה שמותיו ית', ובלימוד כל חלקי תורה שבכתב מתקשר עם נותן התורה, ומתעצם בהכרת האמת, ומקבל על עצמו 'נעשה ונשמע' להעמיד את כל פעולות הגוף לדביקות בקב"ה ועשיית רצונו בכל תנועה, והם קישוטי הנפש, וזיכוכה משחרותה, להכינה להיחוד השלם של הנשמה והגוף, שמתקיים ביום בעת תפלת מוסף, כדלהלן.

הטבילה באשמורת להמשיך הכתר

עוד כתב האר"י, שאחר השלמת הלימוד בלילה, מוליכין הכלה הכלולה לבית הטבילה, כדי להמשיך את הכתר לנוקבא על ידי המקוה העליונה אשר היא סוד

שער החמשים דבינה וכו', וענין זה נעלה יותר, ונשתדל להבהירו מעט, אף כי עמוק הוא מ"י ימצאנו.

ה'כתר' הוא שרשי כל המוחין, ואין ראוי לענדו על הראש, אלא אחר שלימות התפשטות כל המוחין ובנין כל הקומה, והוא גדול לאין קץ מהמוחין, ומהותו הוא, כי אחר שהושלמו כל פרטי קישוטי הנפש והגוף, כאשר כל תנועה וכל אבר וכל הנהגה משועבדים לעבודתו ית', ובכך עומד כל פרט בהנהגת שם אדני לקבל הארת שם אהי"ה לראש ושם הוי"ה לגוף, חל ביטול גמור אל הרצון העליון, והיא השראת הכתר, שעניינו הוא הרצון הפנימי המכוון של כל פרטי המוחין וכל פרטי הקומה.⁷

והיינו, כי כל הקישוטים באים מצד בחירת האדם, להעמיד את עצמו, גופו ונפשו, להתחבר וללמוד את רצון ה', והקב"ה שונה כנגדו, ומלמדו תורה ודעת. אולם יש בחינה שלימה ונעלית יותר, והיא ביטול עצמותו, בדביקות לנותן התורה, עד אשר נפשי יצאה בדברו, ובהיות ישראל בדרגה זו פרחו נשמותיהם בעת הגילוי של מתן תורה בהר סיני. ובחיבור זה אין גבול לקבלת השפע, כי אינו מתקבל מבחוץ, אלא אחר שהתכלל והשתייך אל המשפיע בעצמותו, הרי רצון העליון הוא רצונו, ולכן אחר שני הדברות הראשונות נתקעו דברי תורה בלבם.⁸

זה סוד שער החמשים דבינה, שבו נכללים כל המ"ט שערים שנכנסו בהם בעבודת כל ימי הספירה, ונכלל הכל בנקודת פנימיות הרצון. והענין הוא, שהרי הצורך למנות את הימים מפסח עד מתן תורה, הוא כי בליל ראשון של פסח,

ד. **שעה** זו יש בה יכולת הכתרה בכתר הנקרא רעוא דרעיון, והיא ע"י בחירה בתכלית הרצון השלם ליחד בכל עת כל מעשיו דבוריו ומחשבותיו לרצונו יתברך, וראה במים אדירים (כה) שכתב שכל ההנאות הכל תלוי ברצון, וכל הדיבורים וכל המעשים כולם נכללים ברצון, וזה הרצון הוא סוד הבחירה ורשות שנתונה ביד האדם, ואם יהיה הרצון נוצ"ר בריתו ועדותיו, אז יהיה הרצון העליון הגנוז דבוק ממש ברצון האדם, ושניהם אחד, כי שניהם רוצים בדבר אחד, ויכול אז לקבל הרצון העליון הטוב הגנוז לצדיקים.⁹

והוסיף שם, ש'הרצון נקרא רשות ובחירה לכל אחד ואחד, בכדי שיבוא לאדם מרצונו הטוב הגנוז, ויתמלא רצון האדם כפי רצונו הראוי לו. 'וכל צלותין דלתתא מתקבלין', כי התפלה היא רצון האדם, שאם אין רצונו לזה לא היה מבקש, וזה סוד שמהתפלות עושים כתר, והיינו שאז מתדבק רצון ברצון, וגימ' של ב' פעמים רצון עולה חס"ד כת"ר, כי כמו שהוא עושה שיתגלה רצון האל, כן הקב"ה עושה רצונו.

ה. והן שרשי המהלכים השונים בלימוד התורה, כמובא בשם הגר"ח, שברכת 'המלמד תורה לעמו ישראל' כלפי ללמוד ע"מ לעשות, והיינו שהתורה מדריכה ומתקנת במצוותיה, ואילו ברכת 'אשר בחר בנו' היא על לימוד עצמותה של התורה, בלא התכלית לידע מה לעשות, כי עצם התורה הוא החיבור השלם אל השי"ת ובה יקודשא בריך הוא ישראל ואורייתא חד הוא.¹⁰

זוכים להארת פני השי"ת, וגילוי זה אינו תלוי במעשי ישראל ומדרגתם, אלא השי"ת מאיר ברחמיו הארת הבינה, ושוב כל האור מתעלה ולא נשאר ממנו אלא רושם, שאותו קל להשיג בהשתדלות ועבודת ישראל, עד שיקבע בלב שוב בעת מתן תורה. ולכך ספירת העומר כוללת כמה עבודות, שעיקר מטרתם היא להשיב את ייחוד תפארת ומלכות, שאינה מתקיימת אלא כאשר הם בנויים ומתוקנים בתכלית קומתם כפי שהיו בליל הפסח.

לפיכך, עבודת הספירה באה לטהר נשמות ישראל, ולקשט את המלכות, הנקראת עומר, ולהאיר שעריה התחתונים שישפיעו בהם מ"ט שערי בינה העליונים, ולענין זה אמר רבי אבא (זהר ח"ג צו). שספירת העומר היא כמו ספירת נקיים של נדה, וזה הוא בנין המלכות וטהרתה, ועיקרה נעשה במנין השבועות, ולכן נקבע שם החג על ספירה זו ולא על ספירת הימים¹. אכן, כדי לקיים את הייחוד, צריך גם להחזיר את המוחין לתפארת, ולזכך ולטהר כל שבע מדותיו², ולזה באה ספירת הימים, עד יום החמישים, שהוא אינו ניתן להשיגו בעבודת האדם, אלא הוא שורש הבינה שבלב, וממנו נמשכין כל המדות.

לקנין חיבור זה דרושה הטבילה, כי אחר שיצאנו ממ"ט שערי טומאה, בעבודת מ"ט ימי העומר, והושלמה קומת התפארת, צריך להשוות קומתה של המלכות שתהיה ראויה לייחוד עמו [הנעשה בתפילות היום, כדלהלן], ולכך מועילה הטבילה במקוה ישראל ה', ובו נאמר 'מ"י מטהר אתכם', דהיינו שער חמישים דינה, שהוא מכל השגה, וכאשר התפארת והמלכות עולים עד אליו, הרי המלכות ראויה להכלל בכתרו, הבא מעל קומתם³.

ו. ומבואר שם כי אף שנדה סופרת רק שבעת ימים, הרי בעומר צריך לספור שבע שבתות, כי הזבה היא במלכות, [וטהרתה במקוה], ולכן די לה בספירת הימים, שהם כנגד שבעת הספירות, אך לטהרת נשמת ישראל בספירת העומר צריך להטהר ב'מים חיים', הוא הנהר העליון היוצא מבינה, שהיא מקור שפע החיים לעולם, ויש בה חמישים שערים, ולכן צריך לספור שבע שבתות.

ז. והיינו שיש בזה שני מהלכי עבודה א. התרגלות לטוב וכבישת הרע לזיכוך כל שבע מידות הגוף, שהם חג"ת נה"ם. ב. העמקה והתבוננות, להחזיר אל המוחין שבראש את כל ההארות שהושגו בליל הפסח והסתלקו עד ששיגום בעבודה. וידידי הג"ר ראובן שלוסברג האירני דבר נפלא, שאמירת 'למנצח' היא להמשיך הארות המוחין, כי כולו עוסק במצב שיהיה בעת גילוי התיקון השלם, ואילו אמירת 'אנא בכח' היא להעלות ולרומם את כל אופני ז' המידות, ולהשיבם לקביעות גם בשורשם למעלה, וזה ע"י שם בן מ"ב אותיות, ויבואר אי"ה בפרשת בלק.

ח. לעניינא דיומא ראה מש"כ הרמח"ל (אדיר במרום ח"א בביאור 'אזיל חד ארחא'), שהתיקון השלם הוא בששפת אמת תכון לעד, ושפ"ת הוא כולל תר"ך עמודי אור [שהן תרי"ג מצוות דאורייתא וז' דרבנן שהם כתר תורה] שבהם תיקון ה'דמות' של אדם בפרטי עבודתו, וגם את הצל"ם, שהוא כלל חיותו, ונמצא שבשלימות תש"פ

גמר היחוד הנעשה בתפלות היום

קבלת דרגת הכתר, מעלה את האדם לדרגה שמעל השגתו, כי הכתר של התחתון מתקבל ממלכותו של העליון, וכאשר זכה לעלות עד דרגת הכתר, הרי הוא נוגע במלכות הדרגה שלמעלה ממנו, ומתעורר להשתוקקות עצומה להתעלות עוד למעלה מהשגתו, ולהכלל ברצונו הפנימי, וזו היא התכלית, לעלות תמיד מדרגה לדרגה עד אין קץ^ט.

והנה באשמורת הבוקר היא עת ההשתוקקות להגיע למדריגות הפנימיות, אשר ימשכו ע"י תפלות ביום, כי כאשר נכללים בכתר עליון, הרי הוא עת היחוד שבו אין צורך בשום קישוט, אלא היא שעת דביקות ללא שום מחיצות, בשעשוע החיבור פנים אל פנים, שכולו תלוי בגודל התשוקה, ובו חלה קירבה עד כדי התכללות גמורה בקוב"ה, והיא אינה נמשכת ע"י עבודה, אלא מתנה גמורה היא^א.

אלו הוא התיקון השלם בלא קלקול אחריו, אך כיון שתיקון זה הוא רק בשפה העליונה, צריך להחזיר בכח קביעות ענין השפתים, כדי שיהיה התיקון שלם בזו"נ, בלי צד אחיזה לסט"א בלשון שביניהם, עי"ש.

ט. והוא סוד מקיפי ל"מ דצלם הנמשכים אחר הכתר, שהם המדרגה שלמעלה מן ההשגה, וכל זה הוא כדי להעלותו אח"כ לעולם שלמעלה ממנו, ולכן אחר כניסת כל המוחין הפנימיים, שורה הכתר שהוא שרשי המוחין, ואח"כ נמשכים מקיפי ל"מ דצל"ם שהם ההכנה למדרגה היותר עליונה.

י. כאמור בתיקו"ז (תי' סו. צז) שבעת קריאת שמע צריך להפשיט כל מחשבות, שהם כקליפות ולבושין, כדי שיתקיים היחוד ככתוב 'היו לבשר אחד'.

יא. כי עיקר העבודה הוא בתיקון האחור, ואילו ההתכללות בדרגת פנים אל פנים, היא מתנה מגבוה.

קישוטי כלה סדרם וניקודם

כמה סדרים נאמרו בקישוטי הכלה בכ"ד ספרים, ונבאר עניינם:

סדר הספרים

בסידור הרש"ש (כ"ג ח"ו ד:; סידור היר"א ח"ב עמ' 827) העמיד את סדר הקישוטים לפי אברי הכלה, ולכך סידר לומר חמשת חומשי תורה שמונה נביאים, כי יחד הם עומדים כנגד י"ג תיקוני דיקנא, אולם האר"י (שעה"כ מוסף דיוה"כ, ופע"ח שבועות) והרמח"ל (מאמר 'קישוטי כלה', נדפס באוצרות רמח"ל) סדרו את חמשת המגילות מיד אחר חמשה חומשי תורה, כי יש הקבלה בין תיקוניהם [כפי שיבואר במאמר קישוטי כלה].

אופן ניקוד השמות

בפרי עץ חיים (שבועות א) כתב 'ויכוין בשמות היוצאים מהם [מכ"ד ספרים] שהם כ"ד קישוטי כלה, שם אחד בכל ספר, והוא יוצא מאות ראשונה ואחרונה של תיבה שניה של פסוק אחרון של הספר, אות ראשונה ניקוד קיבוץ ושניה קמץ. ועוד יכוין שם אחד בתיבה שלפני תיבה אחרונה על דרך הראשון, ויצרף זה השם השני עם שם הראשון, ויכוין אותו מצורף בשם אחד של ד' אותיות, ויכוין בו צירוף אחד של אדנ"י יב'.

ובסידור הרש"ש (שבועות, כ"ג ח"ו ד:) שילב את שני הסדרים יחד, כגון בבראשית, שהתיבה השניה היא 'יוסף' והתיבה שלפני האחרונה היא 'בארון', ונמצא שניקוד האותיות הוא יפּ בַן, ושילובם הוא יבְפָן, אולם בסידור היר"א (עמ' 827) שילבם כך יבְפָן, וכך נדפסו בהרבה מספרי התיקון.

יב. ובהמשך שם הביא את הסדר הראשון, דהיינו מתיבה שניה בפס' האחרון. וסיים שתלמידי האר"י כתבו את הסדר השני, שהוא מתיבה אחת לפני האחרונה. ובשער הכוונות (מוסף יה"כ) ובקיצור הכוונות לרמח"ל (שם) הביאו את הסדר הראשון, וכן נקט בסידור הרש"ש (בכוונת הוצאת ס"ת בר"ה), ובסידור היר"א (עמ' 507 בכוונת ליל שבועות).

טעם הניקוד

לשון הרמח"ל (בקיצור הכוונות, שבועות) 'נוק' נקשרת בהוד, ואנו מכינים אותה בכ"ד קישוטים אלו שתהיה שלמה בכתר שלה להזדווג ביום, לכן בא הניקוד של שלש נקודות [-קובוץ] וקמץ, אחד לפי הנוקבא המקבלת, ואחד לפי התיקון שהוא כתר וניקודו קמץ, וניקוד ההוד הוא שלש נקודות כידוע.

לפום ריבטא משמע שניקוד הקובוץ הוא בנוקבא, אכן מקור דבריו מדברי האר"י, ושם מבואר שניקוד ההוד הוא בהוד דא"ק^ז, ובהכרח שהקובוץ מורה על נוקבא העומדת בהוד, אלא שבלייל שבועות ז"ן עולים עד ראש א"א, ועומדים בקומת האצילות, וכיון שהאצילות ביחס לא"ק היא כז"ן, והיינו שם מ"ה וב"ן העומדים במקום נה"י דא"ק, ובוזה הנוק' דאצילות מקומה בהוד דא"ק.

ניקוד הקמץ מורה על הכתר, והיינו כי הכ"ד קישוטין הם הארות שהנוקבא מקבלת מ"ב תיקוני דיקנא דא"א וי"ב תיקוני דיקנא דז"א [כפי שיבואר בהרחבה במאמר קישוטי כלה], וכל תיקוני דיקנא הם הארות כתר עליון^י, והוא אשר כתב הרמח"ל, שניקוד הכתר הוא כי הכנת הקישוטין היא כדי שתהיה שלמה בכתר שלה, והיינו שבקריאת כ"ד ספרים זוכה להארות שהם הכנה לקבלת הכתר, ולפיכך אחרהם מוליכין את הכלה לבית הטבילה לקבל כתר עליון.

יג. בפרי עץ חיים (שם) כתב 'והם בסוד דע"ק וכ"ע עתיקא, והם התדפ עב וכו', ה'ד'ע' בשורוק, ת' פ' ב' בקמץ' ולא התבררה כוונת ראשית דבריו, אלא רק מש"כ ב'כתר עליון עתיקא' דהיינו ניקוד קמץ שהוא ניקוד הכתר, וכבר כתב השמן ששון בפתח עינים שהניקוד הוא בסוד הוד דא"ק [קובוץ] וכתר עליון דעתיק [קמץ].
יד. ואף שמקבלת גם מ"ב תיקוני דיקנא דז"א, היינו בעת שז"א מקבלם מהארת י"ג תיקוני א"א, ונמצא שכל התיקונים מכתר.

קישוטי כלה

ביום ההוא יסיר אדני את תפארת העכסים והשבבים
והשהרנים: הנטיפות והשירות והרעלות: הפארים
והצעדות והקשרים ובתי הנפש והלחשים: הטבעות ונזמי
האף: המחלצות והמעטפות והמטפחות והקריטים:
והגלינים והסדינים והצינפות והרדידים: והיה תחת בשם
מק יהיה ותחת חגורה נקפה ותחת מעשה מקשה קרחה
ותחת פתיגיל מחגרת שק:

(ישעיה ג יח - כד)

כ"ד קישוטי תורה

עשרים וארבעה קישוטים נמנו בפסוקים אלו, וידועים דברי המדרש (שמו"ר מא ה),
תלמיד חכם מקשט את עצמו בכ"ד ספרים כנגד כ"ד קישוטי כלה, הביאו רש"י על הפסוק
(שמות לא יח) 'זיתן אל משה ככלתו לדבר עמו', מה כלה מתקשטת בעשרים וארבעה קישוטים,
האמורים בספר ישעיה, אף תלמיד חכם צריך להיות בקי בעשרים וארבעה ספרים, וכתב
רבינו בחיי (שם) שכך צריך לקשט גם את השבת שנקראת 'כלה' בלימוד מסכת שבת שיש
בה כ"ד פרקים, והיינו קישוטי תושבע"פ, וראוי לברר ענין קישוטי ת"ח ושבת, ואיך הם
גנוזים בתורה שבכתב ובתושבע"פ.

קישוטי כלה בימות עולם

סביב קישוטי הכלה נטושה מלחמת עולם מראשית הבריאה, כי כאשר הביא הקב"ה
את חוה לאדם הראשון, קישטה הקב"ה בכ"ד קישוטי כלה (ב"ר יח א), וכן דרשו חז"ל (זוהר ח"א
מח ע"ב) מהפסוק (בראשית ב כב) 'ויבאה אל האדם', שנכתב 'ויבאה' חסר י' אחת, להורות על מנין
קישוטיה. ואילו כאשר בא הנחש לפתות בחטא עץ הדעת, הקדים והטיל בחוה כ"ד זיני

דמסאבותא טו, כמו שדרשו (זוהר ה"ג ע"א) מהפסוק (שם ג טו) 'ואיבה אשית', כמנין ואיב"ה הטיל הנחש זוהמא, והיפך 'ויבאה' ויעש 'איבה'.

בעת מתן תורה, כאשר פסקה מישראל זוהמא שהטיל נחש בחוה (שבת קמו ע"א), שבו הקישוטים לישראל, כאשר קבלו בתורה כ"ד קישוטי כלה טו, וכתב האר"י (שער המצוות ואתחנן) שכיון שהם עומדים תחת כ"ד זיני דמסאבותא, נאמר בהם 'מזה ומזה הם כתובים' י" [כל ז"ה בגי' יב], אך לבסוף נותרו רק בידי משה, כי על כל ישראל שבה הזוהמא בעת מעשה העגל, עד שנאמר להם 'ועתה הורד עדיך' (שבת פח ע"א, זר ח"א סג ע"א) טו, ולא נותרו אלא למשה שהיה על ההר בעת חטאם, וכדלהלן.

מהות ענין הקישוטי

עצם ענין הקישוטי בתכשיטים דורש התבוננות, כי לכאורה מצד כבוד האדם ראוי לו להימנע מלקשט עצמו, שהרי אף שבתכשיט עצמו יש פאר והדר, הלא כיון שהעין נמשכת אל הדר הקישוטי, נמצא שראייתו מסיטה את שימת הלב ממעלותיו העצמיות של המקושט, הכוללות את עצם יופיו, הדרת פניו, וחכמתו המאירה פניו, ומה מעלת הקישוטי כאשר הוא גורם שלא יבחינו כראוי בנושאו.

ואמנם, תכשיטי אדם הם חותמו או כלי זיינו טו, שבהם נראה הדר מעשיו ופעולתו

(כמבואר בשבת פ"ז), ואילו כאשר הוא בא להפיק כבוד והדר על ידי תכשיט זהב וכסף, הוא

טו. ראה דברי הגרי"א ח (יד מצרים להגדש"פ ד"ה אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה), שזוהמת הנחש והסט"א היא שמבלבל שכל האדם, וישראל פסקה זוהמתו כשעמדו על הר סיני וראו עין בעין מראות אלהים וכל מרכבה העליונה, ככתוב 'הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם בך יאמינו לעולם', והוא אמונת התורה עץ החיים. ולהלן יבואר שזוהמת הנחש חלה בדעת האדם, והיא שורשית יותר מקלקול פרי עץ הדעת שתלוי בכח תאוותו.

טז. באבודרהם על הגדש"פ (שם) כתב, שדיינו מה שקרבנו להר סיני, מפני ששם פסקה ממנו זוהמא, הרי שתקונו זה חל קודם מתן תורה, וכן מבואר במדרש (ויק"ר יח ד, ובפסיקתא ז ז) שפסקה בשעה שאמרו נעשה ונשמע, ועל אותה שעה הוא אומר 'כולך יפה רעייתי ומום אין בך', והיינו חזרת הקישוטי,

וההלן יבואר שבנעשה ונשמע חזרו הכתרים, ובמתן תורה קבלו כ"ד הקישוטיין.

יז. ומהם כ"ד אבות נזיקין (ב"ק ד ע"ב, כריתות ב ע"ב), בבחינת 'ז"ה לעומת ז"ה עשה האלהים' (קהלת ז, יד).

יח. הגרי"א ח (שם) כתב שחזרה ע"י חטא העגל, שנמשכו אחר חקירת שכלם ע"פ דעת הערב רב שהטעו אותם, ולהלן יבואר היטב.

יט. האיש אין לו קישוט זולת כתר בראשו, שאינו מקיף אבר מהגוף, אלא כל עניינו כבוד

[ומהותו תבואר להלן], אך יש לאיש בגד ללבוש, שבו מתעלה צורת האדם, כאמור (ישעיה סא, י) 'כחתן יכהן פאר, וככלה תעדה כליה', והיינו שמעלת החתן הוא כשמתכבד בבגדיו, ואילו הכלה טעונה תכשיטים (ע"פ עקידה שער ט, שלא כמלבי"ם ישעיה שם), ומהות הבגדים מפורשת בבגדי כהונה 'לכבוד ולתפארת', ואמרו (זבחים

מקשט בהם את רעייתו, שהיא נטפלת לו^כ, וקישוט זה מועיל למתבוננים, שמתוך הכרת חשיבות הנטפל לו על ידי התכשיט, יבואו להכיר בחשיבות שלו עצמו^{כא}. וזה עומק ענין קישוטיה של אשה, שבעלה מראה בה את שלימותו, וכוחו ניכר בה כפי מסת ידו לקשטה.

קישוטי ההורים והבעל

אכן, זה הוא ענין הקישוטים שמקבלת אשה מבעלה^{כב}, והם מעוררים את תשוקתה

התבוננות ביופי חיצוני המאפיל על הפנימי, וממילא נדרש להם לבוש שיסתיר על עוצמתם, ורק באופן זה יהיה ציור של כבוד המגלה את פנימיות הנפש הפנימית. אכן לבד מהאדם עצמו נפל הקלקול גם במראה כל חלקי העולם התלויים במעשי האדם, וכל שהוא פחות מהאדם יש יכולת להשלים את יופיו באופן חיצוני, לעשותו ראוי להיות מצורף אל האדם, ולכן באשה יש מעלה בקישוט בנוסף על הלבוש [וקישוטי חוה קודם החטא היו בגופה, כאמרם ש'קלעה ופרכסה והביאה לאדם'], ואילו לבהמה אין לבוש אלא רק קישוט, ולהלן יבואר החילוק בין הגילוי של הקישוט לבין צד הגילוי של הלבוש. וראה עוד בהערה הבאה.

כא. וראה בביאור הגר"א (שה"ש ט) על הכתוב 'לסוסתי ברכבי פרעה דמיתך רעייתי', שמקשטים גם את הסוסים, וסוס המלך מקושט ביותר, והוא משל לקישוטה של כנסת ישראל ע"י התורה והמצות, וביאור הגר"ז שוורצמן שבקישוט אדם לאשתו יש צד לטעות שמטרת הקישוט הוא לכבודה ולא לכבודו, אך בקישוט הסוס ברור שאין הכבוד וההדר לסוס, אלא לבעליו, ועל כך אמר הקב"ה שהקישוט בתורה ומצות מורה לעין כל שמטרת ישראל לכבוד שמים, וכבודם של ישראל כבוד שמים הוא.

כב. ראה בכתובות (סה ע"ב) 'דברים שהאשה משתוקקת להם מאי ניהו, תכשיטין', והיינו שהאשה משתוקקת לקבלם מבעלה, ולהשתמש בהם לכבודו, כי שלימותה תלוי בגילוי כבודו. אכן בבגדי צבעונים לא מצינו שמשתוקקת, אלא שבעלה משמחה בהם (פסחים קט ע"א), וכמבואר להלן, שהבגדים משמשים לכיסוי, ועל ידה מתגלית הפנימיות, והיינו שמחה, אך ההשתוקקות היא לגילוי גמור כלפי בעלה, והיינו רק בתכשיטין.

(י: בזמן שבג"כ עליהן כהונתם עליהם, ואמר רבי יוחנן (ב"ק צא.) 'מאני מכבודתא', ומקור כבוד זה הוא ממה שהלביש הקב"ה כתנות עור לאדה"ר, ובמדרש (ב"ר כ, ג) מצינו, בתורתו של ר"מ מצאו כתוב 'כתנות אור', והיינו שהבגדים נתנו לו כהשלמה לחסרון וגופו ונפשו אחר החטא, וכבודם מייצג את האור המקיף שהוא מצורף לאדם מחוץ למערכת הגשמית של הגוף, כמבואר בהרחבה בשל"ה (פר' תצוה) ובאפיקי ים (שבת קנב:). וראה רש"י (דברים ח, ד) שבמדבר היו ענני הכבוד שפין בכסותם ומגהצין אותן, והגדיל לגלות רבינו בחיי (בראשית ב טו) שמלבושו של אדה"ר קודם החטא היה ענני הכבוד, והיינו כי הכבוד נובע משייכות למקום עליון, ומעלתו ניכרת באדם ביחס למדה שהאדם אפוף במעלה זו, וראה עוד בהערה הבאה.

כ. הטעם שאשה טעונה קישוט והאיש אינו נזקק לו, יבואר על פי דברי רבי עקיבא לטורנוסרופוס הרשע (תנחומא תזריע ה) ששאל את רבי עקיבא אילו מעשים נאים יותר, של הקב"ה או של בשר ודם, א"ל של בשר ודם נאים יותר. א"ל למה אתם מולין, א"ל אני הייתי יודע שעל דבר זה אתה שואלני, ולכך הקדמתי ואמרתי לך שמעשה בני אדם נאים משל הקב"ה, הביא לו ר"ע שבלים וגלוסקאות א"ל אלו מעשה הקב"ה ואלו מעשה ידי אדם, וכי אין אלו נאים יותר מן השבלים. והיינו שהעולם לא נברא מושלם, כדי לעורר את האדם להשלימו, ובאדם הערלה היא מום והסרתה היא העמדתו על מתכונתו, כאשר אמרו (ב"מ פז ע"א) על יופיו של אדם הראשון, ואילולי חטא האדם היה כל דבר גשמי נשלם יופיו לפי צורך האדם ביחס להתעלותו הרוחנית, אך החטא הפריד את הגשמיות מהרוחניות, [ונפלו בי"ע למקום הקלי']^כ, ולפיכך הוצרך אדם ללבושים, כי הנגיעה בתאוה נתנה כביכול מציאות עצמית לאברים, ויש צד

אליו^{כג}, ובזה חלוקים מהם הקישוטים שהכלה מקבלת לנישואיה מאביה ואמה, שעניינם הוא להגדיל חינה של הכלה בעיני החתן^{כד}, ולעורר תשוקתו אליה, ואף שהקישוטים אינם בעצם גופה, הרי בהם החתן רואה את מעלת יחוסה, והשפעת הוריה לה, וכפי הערכתם לה אף הוא לא זז מחבבה.

וכבר אמרו (כתובות נט): 'אין אשה אלא לתכשיטי אשה, ובשבת (כה): ותזנח משלום נפשי זו אשה מקושטת לת"ח, וביאר מהר"ל (ח"א שם) שרק ת"ח צריך מקושטת, כי ע"ה נמשך אחר החומר, וחיבורו כבהמה לתאוות המשגל, ואין טוב בקישוטין אלא לת"ח שיהיה החיבור לפי מדרגתו, והוא שרוי בטובה, וכבר כתב הגר"א (ספד"צ פ"א ד"ה ואמר סתם) שידוע שכל הזיווג תליא בראיה. ובביאור הגר"א (אעה"ז א א) שהוא ענין 'שקר החן' באשה, כי אינה נאה באמת, אלא ע"י תכשיטין נושאת חן, והאריך בזה בביאורו למשלי (לא, ל), ואכמ"ל.

[ואמנם יש באשה עוד 'קישוטים', והם הבשמים שנחשבים כחלק מגופה ממש, וכמבואר בכתובות עא: שהם מחיובי הבעל, כי בחסרונם תתגנה עליו, ראה תוס' שם (מח. ד"ה תכשיט) והפלאה (שם סו), ועומק עניינם מבואר בביאור הגר"א למגילת אסתר ב, יב) ואכמ"ל].

כד. וראה בפרדס רימונים (פכ"ג) שקודם יחודם, כשהם מוכנים ומזומנים ליחוד יקראו 'חתן וכלה', ויש להם קישוטים, ואחר שהם ביחוד יקראו 'איש ואשתו', והיינו שבעת הייחוד כבר אין לכלה צורך בקישוטין שהביאה מבית אביה, אך ודאי אזי היא מקבלת את עיקר הקישוטין מבעלה, והם תלויים בעבודת ישראל ובתשובתם, וכמו שאמרו (זהר ח"ב צה.) דמלכא ומטרוניתא שואלים על אדם המחזיר נשמות וניצוצות הנידחים, ואמר רבי יוסי שהשכינה 'אתקשטת בקישוטין דלא הוי', והיינו שע"י החזרה בתשובה פועל יחוד במקום שכלו הקישוטים שהביאה מבית אביה, וכן הוא בערכין לענין יחס תושב"כ ושבע"פ דלהלן, כי תושב"כ נתנה מלעילא, ואילו שבע"פ תלויה בישראל, וד"ל.

וידדי הגר"א גוטמן הראני דברי הבעש"ט (פר' נח), שבשעת התפילה הוא עת הייחוד, ואז אין צורך בקישוטין, וכבר נודע שלכן נכנס הכה"ג לפני ולפנים רק בבגדי לבן, כי שם נכנס ליחוד, ובשעת הייחוד הכלה פושטת תכשיטיה, ורק שאר עבודות עושה בשמונה בגדים, לקשט הכלה ויכנסו הקישוטין לעורר אהבה בלב דודה כדי שיתיחד עמה בהעלאת הקטורת, ופשוט דהיינו רק בקישוטין שהכלה מביאה, ואכמ"ל.

כג. וכן הוא לשון הספרי (ואתחנן יא) 'משל למלך שאמר לאשתו, התקשטי בכל תכשיטך כדי שתהא רצויה לי. כך אמר הקב"ה לישראל, הוו מצויינים במצות כדי שתהיו רצוים לפני'. ומבואר בפתחי שערים (נוק' דז"א פתח ב) שפעולת המלכות היא להעלות מעשה התחתונים למעלה, והיא מתפעלת על ידם, והוא סוד תכשיטין דילה. שכאשר התחתונים מעשיהם רצוים ומסודרים ע"פ התורה אז אנו אומרים שגם הנוקבא היא שלמה בסידור אברים ותכשיטים והוא שלמות בנינה שאז היא מוכנה לזיווג. והיינו, שכל מדרגות התחתונים המסודרים ע"פ התורה, ראויים לקבל כל א' חלק שלמותו מז"א שהוא הדכורא, כל מאור משפיע לעומת המקבלו.

והנה ירמיה (לא ז) אמר 'הציבי לך ציונים', וכתב רש"י (דברים יא יח) אף לאחר שתגלו היו מצויינים במצות הניחו תפלין עשו מזוזה כדי שלא יהו לכם חדשים כשתחזרו, ולכא' תמוה, שהרי תפלין ומזוזה הן חובת הגוף, ואינן תלויות בארץ, ולמה יהוו ציונים.

חילוק זה עולה ממה שאמרו במדרש (שמור' שם) שתלמיד חכם צריך לקשט את עצמו בכ"ד ספרים, ומשמע שהקישוט הוא תוספת מעלה על עצם היותו תלמיד חכם, ואילו במדרש (שה"ש ד) אמרו 'מה כלה זו מתקשטת בכ"ד קשוטין ואם חיסר אחד מהן אינה כלום, כך ת"ח צריך שיהיה רגיל בכ"ד ספרים ואם חיסר אחד מהם אינו כלום [ובפסיקתא זוטרא (שה"ש ד יא) 'חיסר אחד מהם אינו חכם'], וחילוק יחסי המדרשים למעלת קישוטים טעון ביאור, וביותר ראוי לבאר מפני מה כלה שיש בה חסרון כל שהוא היא בבחינת 'אינה כלום' כ"ה.

ולפי המבואר, יש לפרש שהמדרשים נסובו על שני סדרי קישוטים, כי יש לחלק בין הקישוטים שמקבלת מאביה ואמה לבין הקישוטים שמקבלת מבעלה, כי אלו שמקבלת מאביה ואמה, כל מיעוט בהם הוא חסרון שלא ניתן להתקן, כי הוא מחסר בחינה לפפני החתן, וכבר בתחילת זווגם ממעט תשוקתו אליה. אך הקישוטים שמקבלת מבעלה, הרי אף אם יחסר בהם תוותר רעייתו, ולכל היותר תתמעט תשוקתה אליו, והדבר בידו להחזירם ולהשיב תשוקתה^{כז}. וכן הוא בתלמיד חכם, כי עצם היותו תלמיד חכם אינו תלוי בקישוטיו, שהם רק תוספת שלימות למעלתו^{כח}, אולם לגבי מעלת המוחין שלו, הרי אם חסר בהם חלק מקישוט כ"ד ספרים הרי הוא 'אינו חכם', שהרי אינה דומה פגיעה כל שהיא במוח, לכל חסרון אחר בשאר הגוף^{כח}.

[חלוקת הקישוטים לקבוצות]

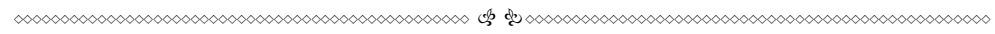
כל האמור עד כה כלול בדברי האר"י (מבוא שערים שער א"א פ"ה, מאמרי רשב"י סוף פר' נשא, ועוד) שהעמיד את כ"ד התכשיטים כשתי קבוצות של י"ב, ששורשם נובע מי"ב תיקוני דיקנא

כה. בתורה תמימה (שה"ש פ"ד הערה קלו) ציין למה שאמרו (ב"ב ס ע"ב) שגם בזה"ז עושה אשה כל תכשיטיה ומשיירת דבר מועט זכר לחורבן, והיינו דוקא בנשואה, אבל הכלה אינה משיירת מתכשיטיה אפילו דבר מועט, אך ביאורו טעון תוספת, לפרש מפני מה הכלה בחסרון כל שהוא 'אינה כלום'.
כו. ראה פתחי שערים (מ"ד מ"ן פתח טז) שע"י ביאה ראשונה נקשר אהבתה בו ונותן חלק הארה מנפשו להקשר עם נפשה, ואז נעשים לגוף אחד, ועי"ז היא תמיד משתוקקת אליו ומתקשטת לפניו כדי שיזדווג בה. הרי שאחר שנעשה הקשר קבוע וקיים, הקישוט נצרך רק לחדש תשוקה שוב ושוב בכל פעם, אך הכל תלוי בשלימות הקשר הראשון, וחסרון בו הוא חסרון שלא ניתן להמנות.
כז. וראה בביאור הגר"א למשלי (ט א) על הכתוב 'כי לוית חן', שהיו עושים לנשים תכשיטין לפי מעשיהם, כמובא בסמוך לגבי נשות רבן גמליאל ורבי עקיבא, ולמבואר הרי קישוטין לפי המעשים הם קישוטי הגוף, ואילו קישוטי אבא ואמא מכתירים לראש, שבו המוחין, ולהלן יבואר יותר.
כח. עומק החילוק יבואר להלן, שבמוחין הוא משכן ההבנה, ומיעוטו הוא חסרון בתפיסת כל חלק בתורה, ואילו מיעוט הבקיאות אינו אלא חסרון קישוט.

כ קישוטי כלה

דעתיקא קדישא, ומי"ב תיקוני דיקנא דז"א. וביאר שעיקרם הם י"ב, ואילו תיקון י"ג 'ונקה' הרי הוא כוללם. והוא עצמו שורש המלכות, אשר בה הם יורדים ומתגלים, הן י"ב תיקוני עתי"ק והן י"ב תיקוני ז"א, והם הכ"ד תכשיטים שלה כ"ט, והם הם כ"ד צרופי שם אדנ"י ל, י"ב צרופים ראשונים הם בראשה, וי"ב האחרים הם בגופה [וראה דברי הלש"ו, בספרו הקדו"ש, הוספות לשער ז] לא.

דעת לנבון נקל, כי התכשיטים שבראשה, הן המוחין אשר ניתנו לה מאביה ואמה, הם חכמה ובינה ל"ב, ואילו אלו שבגופה, הם תכשיטים שנתן בה בעלה, הוא ז"א ל"ג, וחילוק הענקת הקישוטיין מקביל לחילוקי זמנים לד, ומצבים לה, המבוארים בדברי רבותנו.

כט. וראה מש"כ בזה האר"י (שער ההקדמות פא ע"א, אוצרות חיים שער המוחין, ועוד) על הפס' (ישעיה נד יב) 'ושמתי כדכד שמשותיך', כי המל' מגיעה עד שני שלישי כלי הת"ת דז"א, וזה סוד 'ותמלא כדה ותעל', 'כד' הוא כלי הנקבה הנקראת ה' תתאה, ולכן בעוד כתר דז"א יש בו ג"פ כד שהן יחד ע"ב, והיא מדת החסד, הרי הכתר דנוק', הוא רק ב' פעמים כ"ד, וזהו 'ושמתי כדכד שמשותיך', שהם ב' פעמים כ"ד הבאים לה מז"א הנקרא שמש. ולכן הנקבה נקראת 'דך' ועני, לפי שחסר ממנה השליש של כ"ד העליון, וראה בהוראת שעה (ענין כתר דנוק) שעל כך נאמר 'אשת חיל עטרת בעלה', כי 'חיל' בגי' 'כדכד', וכיון שקישוטיין אלו ישובו למל' רק לעתיד לבא, לכן נאמר 'באלהים נעשה חיל', ומצד נתינת ז"א נאמר 'וישראל עושה חיל', שנותן לה שני שלישי הת"ת שלו לכתר שלה, וע"ע בביאור הגר"א לתיקו"ז (תי' יא).

לב. ראה בעץ חיים (הארות ז"ן פ"א) שמוחי נוק' נעשים רק ע"י אמא, אך כבר ביאר (שם) שער תיקון הנוק' פ"ד ובשער הירח פ"ב) שנכנסין ע"י נה"י דאמא, ובהם מלו בש יסוד אבא. וכמבואר בתיקו"ז דאבא יסד ברתא, והיינו שבניינה הוא על ידי הארה שמקבלת מיסוד דאבא.

לג. ראה שם (שער לב, הארת המוחין ז"ן פ"א) שרחל היא נוקבא עיקרית דז"א, והנה היא אספקלריא דלית בה מגרמה כלום, ואינה נתקנת אלא ע"י ז"א בעלה, ולולי שתחלה היתה עצם מעצמיו ובשר מבשרו בתכלית הדיבוק וקישור לא היה חושש אח"כ לתקנה ולהאיר לה כל הצורך.

ל. והנה ב'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד' יש כ"ד אותיות, והוא עניינה של המלכות הנקראת בשם אדנ"י, וכ"ד צירופיו הם אדנ"י אדנ"י אדנ"י איד"נ אינ"ד, דאנ"י דאי"נ דנ"א דנ"א דיא"נ דינ"א, נאד"י נאי"ד נד"א נדי"א ניא"ד ניד"א, יאד"נ יא"נד יד"א ניד"א ינ"א ינד"א ינד"א.

לא. ובה יובנו שני הסדרים שהביא רמח"ל בקה"כ שלו, שבקדושת מוסף דר"ה הביא שבתבית 'איה' יבקש על רוה"ק או עושר או בנים ת"ה, ויכוון כ"ד תיקונים דלהלן, יפ ענ הת הת הדי מי הד אמ את בנ המ שמ את וו את שה לב הה לה אב אר לך המ, ואילו במוסף דיוה"כ באמירת 'הכהנים

והנה שנינו בברייתא (משנת רבי אליעזר, פרשה יח) 'תפארת העכסים והשבסיים והשהרונים וגו', שלשה עשר מיני כסף וזהב, המחלצות והמעטפות והמטפחות וגו', אלו אחד עשר מיני בגדים.

משמעות חלוקה זו נראית, כי י"ג קישוטי כסף וזהב מורים על הופעת י"ג מידות שבא"א, ואילו י"א המלבושים עומדים כנגד י"א בירורי החכמה, וכבר הארכנו (בקר' לש מלאכות שבת) **לבאר שי"א מלאכות בסידורא דפת קדמו לי"ג מלאכות תיקון הבגד, לפי שמטרת סידורא דפת, היא זיכוך וסילוק הרע, הנדרשת עוד בטרם הכניסה להשגה במידותיו ית', שכנגדם נתקנו י"ג מלאכות הבגד לו].**

הלבושים והקישוטים

ברם, עדיין שומה עלינו להעמיק חקר, מפני מה חולקו הקישוטים באופן זה, של י"ג קישוטי כסף וזהב כנגד י"ג מידות, והלא גילוי מידותיו ית' נמשל למלבושים, כאמור (ר"ה זי ע"ב) **'מלמד שנתעטף הקב"ה כשליח צבור והראה לו י"ג מידות, זאת ועוד, כי לכאורה**

לד. וכבר כתוב בשם האר"י (מאמרי רשב"י סוף נשא) שיחוד שמות הוי"ה ואדנ"י חלוק בין יום ללילה, כי ביום גובר ז"א, ואז המל' מקבלת תכשיטין עי"י ז"א בעלה, ואז גובר שם הוי"ה על אדנות, ויחודם הוא יאהדו"נהי, ואילו בלילה גוברת מדת הנוקבא, ואז אינה מקבלתם על ידו, אלא על ידי עצמה, [כי בלילה נופלת תרדמה על האדם ז"א ונוקביה נתקנת שלא על ידו, כצלע שנלקחה מאדה"ר], ואז גובר שם אדנ"י ונעשה ייחודם אידהנוי"ה. וראה בכנפי יונה (ח"ד) שיש כ"ד שעות ביום, י"ב שעות הלילה בסוד י"ב צירופים שבה' זעירא, וי"ב שעות ביום הם י"ב שעות שבה' רבת.

לה. והיינו כי הז"א מקבל מוחין מלבושים בנה"י דישראל סבא ותבונה, ושוב עולה לקחת מאחוריהם, ואז יוצא יעקב מאחוריים דישראל סבא ולאחוריים דתבונה, ומוחין דנוקבא דז"א הם האורות נמשכים מתוך ז"א. אך כשהז"א פנים בפנים עם נוקבא, ורחל משתוית לו בקומתה, אז לוקחת המוחין שלה מאו"א מלבושים בתוך נה"י דישראל סבא ותבונה, כמבואר בדברי האר"י במקומות רבים, וראה במבוא שערים (שי"ב ח"ב פ"ו).

לו. ואמנם אין חילוק בין אופני חלוקת הקבוצות, כי באמת הן הן הדברים, ואין הפרש בין החלוקה לשני י"ב, או לי"א וי"ג, שהרי י"ג דא"א עיקרם הם י"ב, ותיקון 'נוקה' הוא הי"ג שהוא כוללם, ובו עובר כל השפע למלכות, וכל הקישוטים חלים בו [ראה מבו"ש שער א"א פ"ה], ולאידך י"א תיקוני החכמה, כל עניינם הוא כתיקון הפת, אך אחר עשיית כולם אזי נקנית החכמה עצמה, שהיא מגולמת באכילת הפת, וצירופה לנפש האוכל.

ויש להוסיף, כי באמת המונה את התכשיטים שהזכיר ישעיהו, ימצא בהם כ"ה, אלא שאחד מהם הוא הגליונין, שהוא המראות, ומראה אינה משמשת כקישוט הגוף, אלא שבה רואים את תוצאת הקישוטים כולם, ועל ידה ניתן לבקר ולשכלל את התאמת הקישוטים, ונמצא שאף אם נחלקים לי"ב וי"ב, יש להם קישוט כ"ה הכולל לכולם.

וכן מצינו לאידך גיסא (סוטה יג ע"א) ל"ו כתרים נתלו בארונו של יעקב, וראה רש"י ומהרש"א שם, שהם י"ב דישמעאל וכ"ד דעשו, ואף שהיו בו כ"ה, האחד הוא ממזר שהוא תוצאת כל הכ"ד, ועי' בזה.

קישוטי כסף וזהב נעלים הם מקישוט המלבושים, ומה הם מייצגים אחר השגת י"ג מידותיו ית'.

אמנם הפרש רב יש בין קבוצות הקישוט, כי בעוד קישוטי כסף וזהב מטרתם היא הבלטה חיצונית, המשמשת רק לכבוד ויוקרה, והם מהווים הבעה וגילוי ללא צד של הסתרה, הרי לעומתם, מהותם של הבגדים כלפי הגוף כפולה היא, כי מצד אחד הבגד משמש כלבוש המסתיר את גוף הלוּבוּש, ולאידך גיסא הוא נותן צד הכרה בגוף, שהרי אין מלך ניכר מזולתו אלא ע"י לבוּשו (ראה באר הגולה ד), והוא עניינם של י"ג מידות, שמצד אחד יש בהם כדי לתת ציור של השגה בדרכי הנהגת ה', וכמאמר הקב"ה למשה (שמות לד) 'אני אעביר כל טובי על פניך וקראתי בשם ה' לפניך', ועל כך אמרו מלמד שנתעטף הקב"ה כשליח צבור והראה לו י"ג מידות, ולאידך הרי שם נאמר למשה, 'כי לא יראני האדם וחי', כי אין לו תפיסה בעצמותו ית', אלא רק בהכרת הנהגותיו הן הן מידותיו, ואותם לימד הקב"ה למשה.

וביתר ביאור, ההכרה הנובעת מצורת הלוּבוּש היא מצד חשיפת כבוד הלוּבוּש, כאמור 'ועשית בגדי קודש לכבוד ולתפארת', דהיינו שהכבוד והתפארת הגנוזים בפנימיות הכהן, מתגלים ע"י הלוּבוּשים, כי הנשמה הפנימית שבאבר מתגלה ע"י הלוּבוּש, [ובלוּבוּש העליון היא נובעת מתוך התבוננות בבריאה, שהיא מגלה את כבוד ה' כאמור 'השמים מספרים כבוד אל', והם הרי לבוּשו ית' ה'נוטה שמים כיריעה']. אולם יש בלוּבוּש צד כיסוי לעוצמת החן הפנימי, שהוא יופי האברים, וכיסוי זה הוא גופו גורם לגילוי פנימיות נשמתם, שכן עצם הצורך בכיסוי מורה על פנימיות נעלה¹. לעומתם, קישוטי כסף וזהב, מקיפים את הלוּבוּש בהילה, ובכך הם פועלים את ייעודם בגילוי גמור, שכן מטרתם לשייך את האיבר למקורו, ולגלות עליו את האור המקיף והסובב את האדם, ולכן הם נשזרים עם האבר המקושט, לעטרו ולהעצימו, ואינם כלבוּש חיצוני שגילוי תלוי בכיסויו, כי מטרתו לגלות פנימיותו, ואילו הקישוט בא להורות על ההילה האופפת את האבר ממקור עליון, וכולו גילוי (וראה מהר"ל נצח ישראל טז).

לז. גילוי האברים כלול בשיר השירים, שהוא קדש קדשים מקום הזוג, שם בקע שלמה המלך ע"ה תפיסה פנימית מבעד ללוּבוּשים, והראה ש'דודי צח ואדום, ידיו גלילי זהב, מעיו עשת שן, שוקיו עמודי שש' ועוד. אמנם יש רובדים נוספים, שכן האברים הם לבוש לנפש הפנימית, כדלהלן, ובזה חכם עדיף מנביא, כאמור בתיקו"ז ל, 'כל תקוין דנביאה מלבר, בגופא, באברים דגופא, מארי דחכמה אינון מלגאו במוחא', ואף להם אין תפיסה בעצמותו ית', וד"ל.

מעשה נתנה ראש ונשובה להבין ולהשכיל, כי אורם העליון של קישוטי זהב וכסף מורה על פנימיות ההנהגה העליונה, התואמת לאברים עצמם ש'ידיו כגלילי זהב', עד כדי שהקישוט נשזר עם הפנימיות, ולכן אינו תלוי בזיכוכ וסילוק הרע, ואף כי קישוטיו מסתלקים בעוונות ישראל, הרי ההנהגה נמשכת גם אחר העוון בעתות רצון, וכדלהלן, ברם, ההשגה החיצונית במידותיו ית' כמלבושים, באה ע"י הכרת המעלה שנדרש לה כיסוי והעלם, ולכך צריך להקדים זיכוכ בי"א בירורי החכמה.

לצורך מי משמשים הקישוטים

והנה האר"י (מאמרי רשב"י שם) כתב, שכל תיקונים אלו אינם עצם הכלה אלא רק תכשיטיה, והרחיב לבאר במבוא שערים (שם) שהטעם שתיקונים אלו נקראו קישוטים, הוא משום שלרוב מעלתם אינם יכולים להיות מתגלים ממש כאברי ועצמות הנוקבא, אלא שאורם משמש לה כתכשיט בפני אחרים, ועצמו הוא העלם אחר העלם, ומטרת התכשיטים היא, כי הקליפות נקראו חושך, והם מחשיכים את המלכות. ומסתירים את אורה. וע"י פעולות צירופי השמות, נודע שמלכותו בכל משלה, ונמצא שהיא מתנאה ומתקדשת בהם, ובכך הם מאירים את חשכותה ל"ח.

ולפי המבואר לעיל יש להוסיף בנותן טעם, כי רק על קישוטים שבאו מהבעל ניתן לומר ש'אורם משמש לה כתכשיט בפני אחרים', וכמבואר שהבעל מורה את כוחו בקישוט כלתו, והוראה זו מסלקת את אותם 'אחרים' החפצים לינוק שפעו, אך קישוטיה מאביה ואמה באים לתכשיט של שלימות בפני החתן, והם המוחין, קישוטים פנימיים, התואמים לכתר שבעלה מוכתר בו מאותם אב ואם, תרי ריעין דלא מתפרשין.

במעשה העגל ניטלו קישוטי המוחין

והנה אחר כל האמור יש מקום להבין כי אף שענין הקישוטים נובע מהאור הפנימי, הרי גילויים הוא חיצוני בכ"ד ספרים, והם גילויים חלוקים בכ"ד מקומות, כקישוטי כלה לאבריה. ברם, ביחזקאל (טו יא) הוזכרו י"ג קישוטים, כמשלים לטובות שהטיב הקב"ה עם

לח. ועל כך אמר ישעיהו שאחר החורבן יסיר הקב"ה את כל התכשיטים, והיינו שיתבטלו כח המלאכים אשר בהם מתפשט ומתלבש אור שימושי השמות שבמלכות הפועלת ומתגלה על ידם, ואף הם מכלל התכשיטים, כי על ידיהם שמו ית' מתנאה ומתקדש. וראה בלש"ו (הקדו"ש הוספות לשער ז) שבאמת לא כל העיתים שוות בזה, אלא תלוי לפי זכות הדור, ולפי מדרגת האיש העוסק בזה, אלא שמאז החרבן עלול מאד שלא יפעלו פעולת שימושי השמות מאומה.

ישראל בדור המדבר, ועל מתן תורה נאמר שם 'ואעדך עדי ואתנה צמידים על ידיך ורביד על גרונו', וכמו שתרגם יהונתן שם 'תקנית יתכון תקון פתגמי אוריתא כתיבין על תרין לוחי אבניא ויהיבין על ידי משה ובקדושת שמי רבא קדישית יתכון', הרי שהעדי הצמידים והרביד אינם שלשה קישוטיין לאברים נפרדים, אלא שהם מורים על עומק לפנים מעומק בתפיסת התורה, ולפיכך בקבלת הכתב נקראו 'עדי', ובנתינתם על ידי משה נחשבו 'צמיד', ובהיותם מקדשים את ישראל הרי הם 'רביד' לט.

ולאמור נראה, כי אמנם שתי מערכות קישוטיין הם, ושלושת אלו שהזכירם יחזקאל הם קישוטיין שמקבלת הכלה מאביה ואמא, דהיינו המוחין, שמהם נובע כח ההבנה, ותפיסת עומק רזי התורה², והם הכתרים שנאבדו מישראל אחר מעשה העגל עד שיתקנו, כי בחטא זה שבה זוהמתן³, אכן, יחד עמהם ניטלו גם הקישוטיין שבגופה, המורים על ידיעת כל חלקי תורה, אך הם שבו וחזרו להם [כדלהלן]. ויש לפרש בזה מה שכתבו תוס' (שבת פח ע"א) 'שני כתרים של הוד היו, לפיכך כשנטל משה קרן עור פניו, והיינו

לט. וכן מצינו בתקנת כ"ד משמרות כהונה, כ"ד משמרות של לוי, וכ"ד מעמדות של ישראל, שהם כנגד פנימיות וחיצוניות בקישוטים, וכל הפנימי קדוש מחברו.

מ. וראה במכילתא דרשב"י (בתוספת שבסוף ח"א יב ע"א) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב, הוא עדי עלאה תפלין דרישא ודרועא דשויין ביד כהה אעדיהו מנהון, ומאן אתר אתייהב לון מהר חורב. ולמבואר יש לומר שתפלין של ראש מורים על חלק ההבנה של התורה, והם תכשיט הראש, כנגד המוח שבו משכן כח העיון והשגה. ואילו תפלין של יד מורים על ידיעת החלק המעשי של התורה, ולכן הם תכשיט היד שהיא האבר המעשי.

מא. והוא עומק דברי הגרי"ח (בהגדש"פ, הובאו לעיל) שחזרת הזוהמא בחטא העגל, היא מה שנמשכו אחר חקירת שכלם, והיינו כי מה שכתב שם בשם הגר"א שיעקר חטא עץ הדעת היה שפרי זה גרם תאוה לאדם לחקור במושכלות בשכל האנושי להבחין טוב ורע ע"פ שכלו, ושלא לסמוך על האמונה לבד, הוא מצד המשכו אחר התאוה, וכמו שאחז"ל לא חטאו ישראל אלא כדי להתיר להם עריות, אך כל פיתוי הנחש לאכילת פרי עץ הדעת, החלה רק אחר שהטיל זוהמא בדעות, והוא הפגם במוחין, וזוהמא זו שבה בחטא העגל.

והנה בחולין (קלג ע"א) שנינו, עשרים וארבע מתנות כהונה נתנו לאהרן ולבניו, וכולן נתנו בכלל ופרט, וברית מלח, כל המקיימן כאלו מקיים כלל ופרט וברית מלח, וכתב השל"ה (פר' קרח) שכ"ד מתנות כנגד כ"ד ספרים, והטעם שקבלום הלויים, הוא כמבואר ברמ"ע מפאנו ששישים רבוא אותיות התורה הם כנגד נשמות ישראל שהיו בעת מתן תורה, וכל הדורות אחריהם הם ענפים, אך מהיכן באו נשמות הלויים, שנמנו כ"ב אלף בנפרד משישים רבוא, בהכרח שהם כלל השרשי הרוחניים של השישים רבוא, והרי זה כנגד שישים רבוא אותיות הם פרטי הכלל, וכ"ד ספרים הם הכוללים אותם.

והנה הרמב"ם (ביכורים פ"ב ה"ב) כתב על כ"ד מתנות, ששמונה מהם נאכלים רק במקדש לפנים מחומת העזרה, וחמש מתנות אין נאכלין אלא בירושלים לפנים מחומת העיר, וחמש מתנות אין זוכין בהן מה"ת אלא בארץ ישראל בלבד, וחמש מתנות זוכין בהן בין בארץ בין בחו"ל ומתנה אחת זוכין בה

כי אמא עד הוד איתפשט, ולכן כל קישוטי כלה נרמזו בניקודי קמץ (כתר) וקובוץ (הוד), וכאשר נטלם משה זכה לקרני הוד כ"ב.

ביאור דברי בעל הטורים

והנה מצינו דברים מחודשים בבעל הטורים (שמות כה ו), שיחזקאל מנה י"ג מיני מלבושים הנ"ל, כי כשחטאו ישראל בעגל אבדו י"ג מלבושים, ועליהם נאמר (שמות לג ו) 'יתנצלו בני ישראל את עדים', וכשתרמו י"ג מינים למשכן, חזרו אליהם י"ג המלבושים. ולכא' דבריו תמוהים, שהרי בסוגיא דשבת (שם) מבואר שאין הכתרים חוזרים אלא לעתיד לבא. ועוד, מה שנקט שניטלו מישראל י"ג תכשיטים האמורים על כל הטבות הקב"ה בדור המדבר, ואילו בגמ' מבואר שלא ניטל מהם אלא מה שקבלו במתן תורה, ואם הכוונה לכל קישוטי כלה, הלא כ"ד הם ולא י"ג.

ולביאור הדברים יש להקדים תמיהת כל הראשונים עה"ת, לשם מה אמר הקב"ה לישראל (שם ה) 'עתה הורד עדיך מעליך', והרי כבר נאמר קודם לכן (שם א) 'ולא שתו איש עדיו עליו', ראה שם שביארו בכמה אופנים.

ובהשקפה ראשונה היה נראה לבאר הכל כדלעיל, וכפי העולה מקדוק בלשון רש"י, כי על הפס' 'ויתאבלו ולא שתו איש עדיו עליו', כתב רש"י שהם 'כתרים שניתנו להם בחורב, כשאמרו נעשה ונשמע', ואילו בפס' 'ויתנצלו את עדים מהר חורב' ביאר דהיינו העדי שהיה בידם מהר חורב, והחילוק עולה מאליו, שהחלק של עומק ההבנה, הוא ה'כתר' אשר 'ניתן להם', ולכל אחד בפני עצמו, כי כל אחד יש לו את חלקו בתורה, וזהו 'עדיו', שהוא תכשיט לו לבדו, והוא נחסר מאליו בעת האבלות, והוא אכן לא חזר, ו'לא שת איש עליו' נמשך עד אשר יטהרו לע"ל מזוהמת הנחש, כי כתרים אלו תלויים בזיכור וסילוק הרע, אולם 'עדיים' הכללי של כל ישראל, הוא ידיעת כל התורה ששייכת לכולם יחד, ומשמשת כ"ג מלבושים, שהם השגת שמותיו ומידותיו ית', הם התכשיטים אשר 'היו בידם', והשגתם נבעה מכל לכתם אחר ה' במדבר, ואותם נטלו מהם, והם אשר חזרו בעת תרומת המשכן כ"ג.

מב. והיינו כי שורש הקישוטים הוא בכתר, והוא נותר רק אצל משה, ואילו ישראל לא זכו להשיג אלא את ההוד שקרן מפניו, כי אף ששבו לקבל קישוטיהן, הרי לא פסקה זוהמתן, ואין להם השגה

בכתר אלא בשבת כשיש להם מעמד במקום מזוכך כמו לפני החטא, וכדלהלן. מג. וראה בספר הכתב והקבלה (שמות לג ו) בביאור מעלת 'נעשה ונשמע', ש'נעשה' על חלק

לעיל במהות הקישוט של תכשיטי זהב, המורים על פנימיות ההנהגה העליונה, שאורה נשזר באברים עצמם, וכיון שתכלית ההשגחה היתה למתן תורה, ממילא מיתלא תלו בקבלת ישראל את התורה באמרם נעשה ונשמע^ז, ובמעשה העגל תלו בטחונם באחר ומנעו הורדתה, ונאבדו מהם קישוטיה^ח.

ושורש לזה מדברי רמח"ל (דעת תבונות קנח) שהקב"ה לא נתן לישראל את התורה כולה במעמד הר סיני, אלא היתה זו אלא היתה זו 'הכנה כוללת לכל עבודת המצוות, כי אז השלים להם תחילה כל העיטורים והמעלות הראויים לאדם העשוי לעבוד את יוצרו, שבתחילה נשפל מעלתו להיות עלול ליצר הרע, ואז נמשל כבהמות נדמה. ובבואם אל הר סיני, נתן להם האדון ב"ה כל היקר המגיע להם להשתלם במציאותם, להיות להם כח להיות משרתים אותו, והיינו שההנהגה בדור המדבר השלימה את מעלתם להשגת כל חלקי התורה, עד כדי דבקות בנותן התורה, ובדרגה זו נחשבו ישראל מוכתרים בכתרי תורה, אף טרם קבלו כל קשוטיה, כי הכתרים הם השלימות הפנימית שעליה יתאימו כל פרטי הקישוטים^ט.

מעשה יש לבאר בדברי בעל הטורים, כי אמנם במעשה העגל חסרו כל כ"ד קישוטי כלה, אלא שבהנהגת א"א חזרו י"ג קישוטיין בעת תרומת י"ג מינים למשכן, ואמנם שוב לא חזרו הכתרים שהם קישוטי המוחין^י, כי מצבם תלוי בזיכור כ"ד זיני דסאבותא לעתיד

הניכרים בי"ג קישוטיין, וכמבואר בכתבי הגרמ"מ משקלוב (כת"י למשנת חסידיים קפד) שיש י"ג מדות ודרגות בבטחון, וכולם כלולים בכתוב (תהלים קיח) א' מן המצר קראתי י"ה, ב' ענני במרחב הוא מי"ה, ג' ה' לי לא אירא, ד' מה יעשה לי אדם, ה' טוב לחסות כו', ו' טוב לחסות, ז' כל גוים כו', ח' סבוני גם סבבוני כו', ט' דחו דחיתני כו', והן נכללין בי"ג.

מז. וכמבואר לעיל, שהפסק הזוהמא חל בשעה שאמרו 'נעשה ונשמע', טרם מתן תורה, שהרי על אמירה זו נאמר 'תומת ישרים תנחם' (ראה שבת פח), וביאר הנתי"מ (נחלת יעקב שם) שאנו בוטחים בהקב"ה בלי לחקור אחר עתידות או טעמים, ונקראו 'תם', כי התם אינו משיג, כאמור (איוב ט, כא) 'תם אני לא אדע'.

מח. והנה כבר נודעו דברי האר"י (שעה"כ פסח ג) שהפסוק 'ותרבי ותגדלי ותבואי בעדי עדיים', מורה על שלשה שלבי עליית ז"א מקטנות

לגדלות, ו'עדי עדיים' הם שלשה מוחין, ובכתבי הגרמ"מ משקלוב (זהר ח"ב כב) כתב שמעל שלשה אלו יש עדי רביעי, והוא האמור בפס' 'ויתנצלו בני ישראל את עדיים', ולמבואר, יתכן לפרש כוונתו, שכל העליה מקטנות לגדלות נעשית ע"י הקב"ה בכבודו ועצמו, אך העדי העליון הרי ניתן במתן תורה מכח בטחונם של ישראל, ולכן מעלה זו ניטלה מהם בעת שהמירו בטחונם בשור אוכל עשב.

מט. וכן נקראו הכתרים בתפילת שבת 'לליל תפארת', ובהושענות [תתנו לשם ולתהילה] 'תעטרנו באהבה כלולה', וביאר הרוקח, דהיינו הכתרים שקבלו בסיני, שם היתה 'אהבת כלולותיך' היא אהבה שלימה בלי דופי, הרי שהכתרים מורים על שלימות פנימית.

נ. וכבר כתב הגר"א (ספד"צ פ"א ד"ה וזיוניוון בהגהה) ששני כתרים הם חכמה ובינה, ותלה דבריו בדברי תנדב"א (ח"ב פ"ד) ששני הכתרים היו ככתרו של אדם הראשון, והיינו שאדה"ר איבד בחטאו את האחיות

לבא, ולא היו האברים הפנימיים כגלילי זהב, אך מכל מקום כיון שהרימו נדבת לבם אל קודש, לא פסקה מהם ההשגחה העליונה, וחל אור התכשיטים על חיצוניותם נא.

הוראת הקישוטים והכתרים

והנה מהות ריבוי צורות הקישוטים וחילוק שימושיהן בהכרח נובע מהוראתם על אופני ההנהגה העליונה, וראש וראשון להם הוא הכתר שלא נמנה בכ"ד קישוטיין. ואמנם כבר התבאר לעיל הענין שאין קישוטי יופי אלא באשה, ואילו האיש אינו מתקשט אלא בכלי מלאכתו ופעולתו, אך מכל מקום מצינו קישוט אחד לאיש, והוא הכתר בראשו של מלך, והוא שונה בצורתו ותכליתו מכל קישוט, כי אינו מקיף ומפאר את הראש, אלא עומד עליו, וצורת גובהו מורה שראשו של המלך משתייך למקום עליון יותר^{נב}, והרי הוא כתחתינו של צינור המרכז ומעביר שפע עליון אל המלך התחתון, ובזה הוא נבדל מכל הקישוטיין, שכולם נשזרים באברי האדם, ותלויין ביופי מעשיו, ואילו הכתר מרומם את האדם למעלה ממעלתו העצמית, ומגביה את קומתו, כי המלך אינו תלוי במעשיו, אלא בכך שאין מעליו אלא ה' אלוהיו נג.

שרבי עקיבא עתיד לדרוש בהן על כל קוץ תילי תילים של הלכות, ושמעתי ממו"ר הגר"מ שפירא זללה"ה שכתר האות הוא החשיבות הנעלמת שהיא התוכן הפנימי של האות, והעלמתה הוא מחמת שהבריאה והטבע יוצרים חושך והעלם לכל אדם, זולת רבי עקיבא שמסר נפשו על התורה, עד שהשיג את עומק התורה שהוא מאיר אף בחשיכה, ועל כך שנינו (סוטה מט): 'משמת ר"ע בטל כבוד תורה, ופירש רש"י שנתן לבו לדרוש כל קוץ וקוץ, וזהו כבוד תורה גדול שאין בה דבר לבטלה, והיינו שהוציא לאור איך כל פרט בתורה חל למעשה בתחתונים. ואמר שלכן "כתר" בגי' הוא 'רות' ו'דוד', כי רק ע"י יצירת רות משדה מואב התגלה במלכות דוד היאך תר"ך עמודי אור מאירים בכל מקום.

נא. ואף זה יבואר כדלעיל, כי רק הכתרים ניטלו מחמת הזוהמא, שהיא שיבוש הדעות, ואילו שאר הקישוטיין ניטלו מחמת חטא התאוה, וכאשר הפרישו מממונם לתרומת הלשכה, הרי גילו בכך צד התגברות על החמדה, ושוב היו ראויין לקישוטי גופם, אף שעדיין שורש החטא במוחם מנע מהם השבת כתריהם.

נב. כלשון מהר"ל (ח"א שבת נו ע"ב) שהכתר מורה על מעלה נבדלת, ובדרך חיים (פ"ד מ"ד-טו) כתב שהכתר הוא תכלית המדרגה של בעל הכתר, והיינו שתכלית האדם היא להגיע לחיבור אל התורה, שבה גילוי רצונו בעולם, והיא כוללת תר"ך עמודי אור, בתרי"ג מצוות דאו' זו' דרבנן, ועיקרם הוא בתלמוד, וכמבואר להלן שכתרי התורה הם בתושבע"פ, כמבואר בהרחבה באור תורה (מ"ג).

נג. וראה דברי הגר"א (משלי ד ט) על הכתוב 'עטרת תפארת תמגנך', שהעטרת אינה מעלה חן, אלא שמתפארים במי שלובשין העטרת, כי אין דרך ללבוש העטרת אלא הגדולים, ומתפארים בו בני משפחתו ואוהביו, וגם העטרת הוא מגן, שהכל יראין ממי שלובש עטרת שהוא לבוש מלכות, ומבואר שאינה משמשת כקישוט לנוי, אלא שיש לה משמעות

והנה במנחות (כט): מצינו שמשנה רבנו מצאו להקב"ה יושב וקושר כתרים לאותיות, ואמר לו הקב"ה

ואכץ, שינוי הצורה מורה על חילוק המהות, כי הקישוטים מורים על מעלת אבריו, ובהם כלולה התפיסה במרחבי ידיעת התורה, וקניינה בעמל גוף ונפש, אולם הכתר מורה על הבנת המוח, שהיא נובעת מהלו נר ה' נשמת אדם על ראשו¹¹, והוא חבוש על ראש האדם רק אחר השלמת קומתו, ובו חיבורו אל גזי מרומים¹².

מרגניתא טבא דא נמצאת תותי חספא דשיחת חולין של חכמי ישראל, במעשה הנודע (ירושלמי שבת פ"ו ה"א), ברבי עקיבא שעשה לאשתו עיר של זהב, ראתהו אשת רבן גמליאל וקנאה בה, אמרה לפני בעלה, אמר לה וכי עשית לי כמו שעשתה היא לבעלה, שהיתה מוכרת קליעות ראשה ונתנת לו כדי שיוכל ללמוד תורה. והיינו שאשת רבן גמליאל קיבלה רק תכשיטין, וכאשר חפצה בעיר של זהב, שהיא עטרה לראש (סוטה מט ע"ב), אמר לה בעלה שהכתר תלוי בשלימות, כאשת רבי עקיבא, כמבואר בפירוש הגר"א לשה"ש (א, י) ע"ש.

ומה נורא מקום מעלה זו, כי אף אשת רבי עקיבא, הקרויה 'רחל', לא זכתה בעטרתה אלא אחר שעל ידה השלים רבי עקיבא מעלתו בלימוד כ"ד שנים¹³, והעמדת כ"ד אלף תלמידים, וכיון שזקפם לזכותה, נתן לה עיר של זהב, כי אין כתר של זהב נאה אלא כשהוא בא אחר שלימות כ"ד תכשיטין של הכלה.

משה נטל כל הכתרים

והנה בנדירים (לח ע"א) אמר רבי יוסי רבי חנינא לא ניתנה תורה אלא למשה ולזרעו,

מורמת, ולפיכך מעלתה אינה מצטצמת למי שחובש את העטרת, אלא אף קרוביו מתפארים בו. **נד.** והענין מבואר היטב בנפש החיים (ש"א פט"ז) שסוד המוחין קדישין הוא, שהנשמה שורה במוח, וקצתה חופף ומקיף ומאיר על ראשו בקירוב מקום. אבל עיקרה היא כולה למעלה גנוזה ונעלמה במקורה העליון בתוך הפה. ומאיר בריחוק מקום, ואין מבוא בעולם להשיג בחינת נצוצי אור הנשמה אם לא ע"י העסק והעיון והתבוננות בתוה"ק בקדושה. וכשעמדו ישראל על הר סיני לקבל את התורה. היו מבקשים לשמוע הדברות מפי הקב"ה, וזכו כולם שהיה חופף ומאיר עליהם זיו ניצוצי זהר בחינת הנשמה מנשמת פיו ית' כביכול, והוא סוד הכתרים שזכו בסיני. ושמחת עולם על ראשם. ועי"כ זכו להשיג סתרי פנימיות נשמת התוה"ק.

נה. ולכן הוא נרמז בקוצו העליון של יוד, כי אף שהכתר אינו חלק מן הגוף, הרי בבחינתו התחתונה הוא מתייחד עם החכמה והבינה, [אי"ן א' כתר י' חכמה ו' בינה], אך מבחינת עצמו בשרשו הפשוט אין לו שם ונקודה, וראה פרדס רמונים (ט ג). **נו.** וידועים דברי הגר"ח שמואלביץ (שיחות מוסר מאמר צב) שהטעם שלא נכנס ר"ע לביתו כאשר שמע את הסכמת אשתו שימשיך בלימודו עוד י"ב שנה, הוא משום שמעלת י"ב ועוד י"ב אינה כעשרים וארבע רצופות, ולמבואר כאן הלא כן הם הדברים בשרשם, כי כ"ד שנים כוללים י"ב תיקוני דיקנא דא"א וי"ב תיקוני דיקנא דז"א, וכיון שכל שפעו דז"א בא מא"א, הלא כאשר נמשכו ברצף נמשכה הארה נפלאה מא"א לז"א.

שנאמר כתב לך פסל לך מה פסולתן שלך אף כתבן שלך, משה נהג בה טובת עין ונתנה לישראל וכו', ומקשי' שהרי נאמר ועתה כתבו לכם את השירה הזאת למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל, אלא פילפולא בעלמא. ומאמר זה טעון ביאור, מה הנידון לומר שכל התורה נתנה רק למשה, ולא לישראל, וכבר האריכו בזה.

אכץ כיון שמאמר זה נדרש במקרא האמור בלוחות שניות, יש לבארו על פי מה שמצינו (שבת פח ע"א) דאמר רבי יוחנן על הכתרים שנטלו מישראל אחר מעשה העגל, שבכולן זכה משה ונטלן. וכבר התבאר שהסתלקו מהם רק הכתרים, כי הם המוחין שבהם כח ההבנה, אך ידיעת התורה נותרה בישראל, וזהו שהסיקה הגמרא בנדרים שפילפולא ניתן רק למשה, וביארו תוס' שם דהיינו שיטת חריפות והבינה. נמצא שאמנם ידיעת כל התורה, שהיא נחשבת כ'שירה', ניתנה לכל ישראל, ורק תפיסת עומק הבנתה, ניתנה דוקא למשה, וממנו קבלו כל ישראל בטוב עינו.¹¹

קישוטים בתושב"כ וכתרים בתושבע"פ

והנה בעירובין (נד ע"א) אמרו, אלמלא נשתברו הלוחות לא היתה תורה משתכחת מישראל, שנאמר 'חרות על הלוחות', וכשהיו מסתכלים בלוחות ידעו כל מה שהיה נצרך להם בתורה, והשכחה בלימוד התורה התחדשה רק בשבירתם, ובירושלמי (פאה פ"ב ה"ד) אמר ריב"ל 'ועליהם ככל הדברים', מקרא משנה גמרא ואגדה, אפילו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש לפני רבו כבר נאמר למשה בסיני, מה טעם יש דבר שיאמר ראה זה חדש הוא, משיבו חבירו ואומר לו כבר היה לעולמים. וכן הוא בשקלים (פ"ז ה"א) אמר חנניה בן אחי רבי יהושע בין כל דיבור ודיבור דקדוקיה ואותיותיה של תורה, וביאר הבית הלוי (ח"ג דרוש יח) שבלוחות ראשונות כל התורה היתה רמוזה, וישראל היו המקיימים את התורה ושומרים

נו. פעולת העין כוללת כמה רבדים, כי עצם הראייה, תפיסתה חיצונית ביותר ביחס לשאר החושים, ויש בה הרבה צדדי טעות, כיון שאין לה חיבור לעצם הדבר, ומעלת הקישוטים שמפיס את הגוף אף שאינם מחוברים אליו, היא רק לגבי תפיסה זו, כי השמיעה וההבנה הם בעצם הדבר, ואינם מתפעלים ממראהו החיצוני, אכן לעומת זאת, עומק התפיסה של העין היא מעל כל החושים, והיא הנקראת 'עין טובה' או 'עין רעה', ושורשה בראית

המצח, שמקומו 'בין עיניך' [כמו שביאר רמח"ל באופן מופלא באדיר במרום, עינוי דרישא, עיי"ש], והיא ההשגחה העליונה, שענינה פתוחות לעולם, ואכן על המצח אין קישוט זולת הכתר, ובו זכה משה והנחילו לישראל בטוב עינו. ובהעדרו הרי היא 'מלכותא בלא תגא' (סנהדרין קה). שממנה מקור העזות והחוצפה (ראה רמח"ל שם ד"ה ברוך בני), והוא אשר מצינו בקרח שאף שפיקח היה, ראה לחלוק על משה, כי 'עיניו' הטעותו, ואכמ"ל.

אותה, כארון הקודש שמונח בו הספר תורה, והוא תשמישי קדושה, אבל בלוחות שניות ניתנה להם התורה שבעל פה, נמצא שישראל הם בבחינת קלף של תורה שבעל פה, כמאמר הכתוב (משלי ג, ג, א) כתבם על לוח לבך, וכשם שהקלף והכתב שעליו הם יחד ספר תורה, כן התורה וישראל כולא חד הוא. וכל אחד ואחד זוכה לפי מדרגתו ולפי יגיעתו בתורה הקדושה.

וכבר נודעו דברי התנחומא (פר' נח) שכפיית ההר לא היתה על התורה שבכתב, כי עליה ענו כלם ואמרו 'נעשה ונשמע', כיון שאין בה יגיעה וצער והיא מעט. וכל הכפיה נצרכה רק על התורה שבע"פ, שיש בה דקדוקי מצות קלות וחמורות והיא עזה כמות וקשה כשאל קנאתה, עד שאין לומד אותה אלא מי שאוהב הקב"ה בכל לבו ובכל נפשו ובכל מאודו, לפיכך אור שנברא ביום ראשון גזזו הקדוש ברוך הוא לעמלי תורה שבע"פ. ועוד מצינו שם (כי תשא טז) שכאשר התרצה הקב"ה למשה ואמר לו פסל לך שני לוחות אבנים, התפלל משה לכתוב הכל כמו שהיה בראשונות, כדי שיזכו למדרגה הראשונה שהיו למדים ואינם שוכחים, והשיב לו הקב"ה שלא יתן להם כולה בכתב, רק 'כתב לך' זה מקרא, אבל המשנה והתלמוד יהיו מעתה בעל פה, הרי שאחר שנשתברו הלוחות, נוסף קנין חדש בתורה והוא ע"י עמל ויגיעה, ובעוד שבעת מתן תורה כשאמר אנכי נקבע תורה בלבם (שהש"ר א טז), הרי אחר שבירת הלוחות רק ע"י העמל בתורה שבעל פה נקבעת התורה בנפש האדם [וראה עוד בזכרון שמואל ובשיעורי הגרש"ר סנהדרין צט ע"ב אות תצה].

נמצא, שהתורה שבכתב נשארה כולה לישראל, וקבלוה בלוחות שניות ביוה"כ, אולם בכל כ"ד ספרי תושב"כ אין לנו אלא קישוטי תורה, שהם צד ידיעת התורה, אך הכתרים גנוזים בתורה שבע"פ, וכמבואר שענין הכתר הוא השגת פנימיות המוחין שבהם כח ההבנה, וזאת ע"י עמל התורה להגיע לנקודה הפנימית, שהיא גנוזה בתושבע"פ.

ובזה יאיר אור חדש על נטילת הכתרים ע"י משה, כי אמרו בתנחומא (כי תשא טז) כל ארבעים יום היה לומד תורה ושוכח ואחר כך ניתנה לו במתנה, והיינו שאצל משה רבינו היתה כל התורה כמו קודם השבירה, ונעשה גופו קדוש כגוף של תושב"ע, וכמו שבלוחות הראשונים היו כתובים כל דברי התורה, כך היו כתוב בראשו של משה כל מה שניתן לאדם להשיג בתושבע"פ, והיינו כתריה, כמבואר.

חזרת הכתרים בשבת

בפרי עץ חיים (שער השבת פ"ח) מבואר שמשנה רבינו מחזיר בכל ליל שבת את הכתרים לישראל, ומחלק זה שנטל משה מקבלים תוספת נשמה^נ, ועל זה אומרים בתפלת יום השבת 'ישמח משה במתנת חלקו', שזוכה בשבת למדריגת אורו שזכה במתן תורה ומחזיר הכתרים לישראל. וראה גם במנורת המאור (מהר"י אבוהב, נ"ג כ"ד ח"ה פ"א), שמשנה רבינו 'זכה ונטלן ברשותו, להחזירן לכל מי שילמוד ממנו בחייו ומתורתו לאחר פטירתו'.

ולמבואר, יש לפרש טעמו, שחזרת הכתרים בשבת ע"י משה היא, משום שמשנה לא חטא בעגל, וכיון שלא שבה אליו זוהמת הנחש, הרי נותרו בידו כתרים הראשונים^{נט}, שבהם הבנת התורה, אך לכל ישראל אין תפיסה בה אלא כאשר בשבת שבכל העולם לתיקונו כלפני חטא עץ הדעת, כמבואר במדרש (ב"ר פ"א ו"ב) שאור הגנוז שימש ל"ו שעות, והיינו גם ביום השבת שלאחר חטא עץ הדעת, ובהכרח הוא משום שמעלת השבת היא, שכולה למעלה מחטא, ולפיכך לא ניכר פגם הבריאה עד אשר עברה שבת בראשית, ונגנז אור הגנוז, וראה עוד בספר הדע"ה (ח"ב דרוש ד ענף ט ס"ד).

אכן, כפי המבואר, הרי בכ"ד ספרים של תושב"כ יש רק את קישוטי התורה, והם נמצאים באותיותיה, אך כתריה תלויים בהבנת תושבע"פ, ולפיכך החזרתם היא רק ע"י לימוד כ"ד פרקי מסכת שבת, ורק ביום השבת מעיין עוה"ב ניתן להנחיל בהם את כתרי הבנת התורה לישראל.

חזרת הכתרים בעתיד

והנה בשבת (פח ע"א) אמר ריש לקיש עתיד הקב"ה להחזירן לנו. שנאמר ופדויי ה' ישובון ובאו ציון ברנה, ושמחת עולם על ראשם, שמחה שמעולם על ראשם, ובסדר אליהו זוטא (פ"ד ד"ה רבי ישמעאל) הוסיף בביאור הדרשה 'שמחת עולם בלבם לא נאמר, אלא על ראשם'.

נח. והרחיב בזה החתם סופר (שמות לא, יז) 'נשמה יתירה היא אותן הכתרים שקשרו להם ס' רבוא מלאכי השרת נגד נעשה ונשמע, ושוב הורידו עדים מהר חורב וניתנו כולם למרע"ה ומשם קרן עור פניו, ובכל שבת נתן מרע"ה לשומרי שבת ניצוץ מחלק כתרו ומחזירו לו במוצש"ק'.
נט. והוא ענין קרינת עור פני משה, כמו שביאר המח"ל (דעת תבונות ס"י ע) שזכה לכך כקיים תכלית האדם בביאת הנשמה לגופו, לזכך אותו זיכוך ממש, ולהעלותו משפל מדרגתו החמרית, והוסיף שם (ס"י פו) שזיו הפנים יוצא משלימות החיבור בין הנשמה לגוף, ואין הזיו קיים בנשמה בפני עצמה או בגוף בפני עצמו, אלא רק מחיבורם יחד. וכמבואר שהוא הוא ענין ה'כתר', המורה על רוממות בעליו, ועל חיבורו אל מקור עליון, ועל כך אמרו (ב"ר יא, ב) 'אינו דומה אור פניו של אדם בשבת לכל ימות השבוע', כי כל אדם

והרמב"ם (תשובה פ"ח ה"ב) כתב "כך אמרו חכמים הראשונים, העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה ולא תשמיש, אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהן ונהנין מזיו השכינה וכו', זה שאמרו 'עטרותיהן בראשיהן' כלומר דעת שידעו שבגללה זכו לחיי העולם הבא מצויה עמהן, והיא העטרה שלהן^פ. והרי הוא אומר 'ושמחת עולם על ראשם' ואין השמחה גוף כדי שתנוח על הראש, כך עטרה שאמרו חכמים כאן היא הידיעה, ומהו שאמרו נהנין מזיו שכינה, שיודעים ומשיגינ מאמתת הקב"ה, מה שאינם יודעים והם בגוף האפל השפל", ולכאן' כוונת הרמב"ם לדרשה הנ"ל, וא"כ יש להעיר, שהרי בתנד"א ביאר שהדרשה היא ממה שלא נאמר 'שמחת עולם בלבם', ואילו הרמב"ם נקט שהלימוד הוא ממה שאין השמחה גוף.

אכן לפי המבואר, נמצא שכוונת ריש לקיש לומר שלעתיד לבא ישובו גם הכתרים של השגת התורה במוחין שבראש, ולא רק תפיסת הלב, ואמנם השמחה שבלב היא דבר מוחשי, שיש לו השלכה על הגוף, כאמור 'ורחב לבבך' (ישעיה ס ה) 'תרחיב לבי' (תהלים קיט לב), וכולה בגדרי השמחה של עולם הזה, ואילו השמחה על ראשם' עניינה השגה שאינה קיימת בכלי הגוף, ואף הנאתה היא מזיו השכינה, שהיא מהנאות עוה"ב^{סא}.

ובשפת אמת (פרשת בא, תרמט) כתב שהטעם שעתיד הקב"ה להחזיר את הכתרים, הוא משום שכל המתנות שנתן הקב"ה הם לדורי דורות, והם צפונים וגנוזים, ויש זמנים ומצות שעל ידיהם זוכים להתגלותם, וכאשר אין לישראל זכות לגלותם הרי הם קיימים במקומם, ושם הם גנוזים לעת שיהיו ראויים להחזירם, וכן בכתרים שקבלו ישראל במתן תורה, כשניטלו, זכה משה ונטלן, והיינו שהקב"ה הכין בכלל ישראל מי שיהיה אפשר להשאיר אצלו את אותם האורות גם בזמן שאין כולם יכולים לקבלם בגלוי, ולעתיד לבא כשיהיו ישראל ראויים לגילויים, עתידין לחזור לנו.

מהות התכשיטים לפי מיקומם

אמר החכם מכל האדם (משלי כה יב) 'נזם זהב וחלי כתם מוכיח חכם על אזן שמעת', וביאר הגר"א, נזם הוא תכשיט לאוזן, וחלי הוא תכשיט לפנים, ודרך לעשות התכשיט של

מישראל מקבל ניצוץ מחלקו של משה, וראה בעל הטורים (ריש ויקהל) שלכן נסמכה פרשת שבת לכתוב 'כי קרן פני משה'.
ס. לשון הגר"א (משלי יד, יח) על הכתוב שם 'וערומים יכתירו דעת', כלומר שמעטרין ומכתירין את מה שיודעין בעצמן, וגם שמעטרים את עצמן בדעת שלהם, כמו שאמרו ועטרותיהן בראשיהן, והן סוד התרין עטרין ומפני שהדעת מקורו בכתר כידוע, לכן אמר יכתירו דעת.
סא. וראה פרי צדיק (ויקרא) שהכתר הוא אור המקיף שאי אפשר להשיגו בכלי המוחין של האדם, ולכן הוא נקרא 'אין'.

הפנים מדבר היותר יקר, וכמו ששני תכשיטין אלו המה טובים ונאים כן טוב כאשר המוכיח חכם, מבואר מדבריו שמהותו של כל תכשיט תואמת למקומו, ופעולתו לפארו נמשכת מעצם התאמתו. ומכח הנחה זו נבא לבאר את עניינו של קישוט מכ"ד קישוטי כלה שמנה ישעיה, וכפי שתוארו בירושלמי (שבת פ"ו ה"ב) סב.

תורה

פרשת בראשית

א * בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ: ב והארץ היתה תהו ובהו והשף על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים: ג ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור: ד וברא אלהים את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך: ה ויקרא אלהים א לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי ערב ויהי בקר יום אחד: ו ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים: ז ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן: ח ויקרא אלהים לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני: ט ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן: י ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקנה המים קרא ימים וברא אלהים כי טוב: יא ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי למיננו אשר זרעו בו על הארץ ויהי כן: יב ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למיננו ועץ פרי אשר זרעו בו למיננו וברא אלהים כי טוב: יג ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי: ד ויאמר אלהים יהי מאורת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתות ולמועדים ולמים ושנים: טו והיו למאורת ברקיע השמים להאיר על הארץ ויהי כן: טז ויעש אלהים את שני המארות הגדלים את המאור הגדל למשלת היום ואת המאור הקטן למשלת הלילה ואת הכוכבים: יז ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ: יח ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך וברא אלהים כי טוב: יט ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי: כ ויאמר אלהים ישרעו המים שרץ נפש חיה ועוף ועוף על הארץ על פני רקיע השמים: כא ויברא אלהים את התנינים הגדלים ואת כל נפש החיה אשר שרעו המים למיננם ואת כל עוף כנף למיננו וברא אלהים כי טוב: כב ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ: כג ויהי ערב ויהי בקר יום

המישי: פ כד ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחייתו ארץ למינה ויהי כן: טו ויעש אלהים את חיל הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו וירא אלהים כי טוב: טז ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ: טז ויברא אלהים א את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם: טז ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ ונבשטה וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשית על הארץ: טז ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב א ורע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר פו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה: ז ולכל חיה הארץ ולכל עוף השמים ולכל רמש על הארץ אשר פו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן: לא וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי: פ ב * ויכלו השמים והארץ וכל אבנאם: ב ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מפל מלאכתו אשר עשה: ג ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו פי בו שבת מפל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות: פ

ו ה וירא יהוה כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום: ו וינחם יהוה פי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו: ז ויאמר יהוה אכחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים פי נחמתי פי עשיתם: ח ונת מצא חן בעיני יהוה: פפפ

פרשת נח

ו ט אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים הנה בדרתיו את האלהים התהלך נח: י ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת: יא ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס: יב וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה פי השחית כל בשר את דרכו על הארץ: ט

יא כט וילקח אברהם ונחור להם נשים שם אשת אברהם שרי ושם אשת נחור מלכה בת הרן אבי מלכה ואבי יספה: ל ותהי שרי עקרה אין לה ולד: לא וילקח אברהם את אברהם בנו ואת לוט בן הרן בן בנו ואת שרי פלתו אשת אברהם בנו

וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוּר כַּשְׂדִּים לְלֶכֶת אֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ עַד חָרָן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם: לז וַיְהִי
יְמֵי תָרַח הַמֶּשֶׁשׁ שָׁנִים וּמֵאתַיִם שָׁנָה וַיָּמָת תָּרַח בְּחָרָן: פפפ

פרשת לך לך

יב א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל אַבְרָם לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן וּמְזוֹלָתֶיךָ וּמִבֵּית אַבְיָד אֶל הָאָרֶץ
אֲשֶׁר אֲרָאָךְ: ב וַאֲעֲשֶׂה לְגֹי גְדוֹל וְאַבְרָכְךָ וְאַגְדִּילָה שְׁמֶךָ וְהָיָה בְרָכָה: ג וְאַבְרָכָה
מִבְּרָכֶיךָ וּמְקַלְלֶיךָ אֶאֱרָ וּנְבָרְכּוּ בְּךָ כָּל מְשֻׁפָּחַת הָאָדָמָה:

יז כד וַאֲבָרָחָם בֶּן תִּשְׁעִים וְתִשְׁעֵי שָׁנָה בְּהַמְלוֹ בֶּשֶׁר עָרְלָתוֹ: כה וַיִּשְׁמַעְאֵל בְּנֹו בֶן
שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּהַמְלוֹ אֶת בֶּשֶׁר עָרְלָתוֹ: כו בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה נִמְלֹו אַבְרָהָם
וַיִּשְׁמַעְאֵל בְּנֹו: כז וְכָל אֲנָשִׁי בֵּיתוֹ יֵלִיד בְּיַת וּמְקַנַּת כְּסָף מֵאֵת בֶּן נֶכֶד נִמְלוֹ
אֵתוֹ: פפפ

פרשת וירא

יח א וַיֵּרָא אֱלֹהֵי יְהוָה בְּאֵלֵי מִמְרָא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהֶל בְּחַם הַיּוֹם: ב וַיִּשְׂא
עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו וַיֵּרָא וַיִּרְץ לִקְרַאתָם מִפֶּתַח הָאֵהֶל
וַיִּשְׁתַּחוּ אֶרֶצָה: ג וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אִם נָא מִצְּאֵתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֵל נָא תַעֲבֹר מֵעַל עֲבָדֶיךָ:
ד יִקַּח נָא מַעַט מִיַּם וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ: ה וַאֲקַחְהָ פֶתַח לְחַם וְסַעְדוּ
לְבַבְכֶם אַחַר תַּעֲבֹרוּ כִּי עַל בֶּן עֲבָדְתֶם עַל עֲבָדְכֶם וַיֹּאמְרוּ בֶן תַּעֲשֶׂה פֶּאֶשֶׁר דִּבְרַתְ:
כב ו וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּגַּד לְאַבְרָהָם לֵאמֹר הִנֵּה יֵלְדָה מִלְּכָה גַם הִוא
בָּנִים לְנַחֲוֹר אַחִיךָ: כא אֵת עֹיִן בְּכַרוּ וְאֵת בּוֹז אַחִיו וְאֵת קְמוּאֵל אֲבִי אָרָם: כב וְאֵת
בֶּשֶׁר וְאֵת חַזוּ וְאֵת פִּלְדֶּשׁ וְאֵת יִדְלָף וְאֵת בְּתוּאֵל: כג וּבְתוּאֵל יֵלֵד אֵת רַבְקָה
שְׂמֹנֶה אֵלֶּה יֵלְדָה מִלְּכָה לְנַחֲוֹר אַחִי אַבְרָהָם: כד וּפִילִגְשׁוּ וּשְׂמֹנֶה רְאוּמָה וְתֵלֵד גַּם
הוּא אֵת טַבַּח וְאֵת גָּחַם וְאֵת תַּחֲשׁ וְאֵת מַעֲכָה: פפפ

פרשת חיי שרה

כג א וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה: ב וַתָּמָת
שָׂרָה בְּקָרְנֵת אֶרֶבֶע הוּא חֲבֵרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ אַבְרָהָם לְסַפֵּד לְשָׂרָה וּלְכַנְתָּהּ:
ג וַיָּקָם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ וַיִּדְפַּר אֶל פְּנֵי הַתּ לֵאמֹר:

כה טז אלה הם פני ישמעאל ואלה שמלתם כהצריהם ובטירתם שנים עשר נשיאם לאמתם: יז ואלה שני חיי ישמעאל מאת שנה ושלושים שנה ושבע שנים ויגוע וימת ויאסף אל עמיו: יח וישכנו מחוילה עד שור אשר על פני מצרים פאכה אשורה על פני כל אחיו נפל: פפפ

פרשת תולדות

כה יט ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק: כ ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה בת בתואל הארמי מפדן ארם אחות לבן הארמי לו לאשה: כא ויעתר יצחק ליהוה לנכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו יהוה ופתח רבקה אשתו:

כה ז וישמע יעקב אל אביו ואל אמו וילך פדנה ארם: ח וירא עשו כי רעות בנות בנעז בעיני יצחק אביו: ט וילך עשו אל ישמעאל ויקח את מחלת א בת ישמעאל בן אברהם אחות בנות על נשיו לו לאשה: ססס

פרשת ויצא

כה י ויצא יעקב מבאר שבע וילך הרנה: יא ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו וישכב במקום ההוא: יב ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו:

לב א וישכם לבן בפקר וינשק לבניו ולבנותיו ויברך אתהם וילך וישב לבן למקומו: ב ויעקב הלך לדרבו ויפגעו בו מלאכי אלהים: ג ויאמר יעקב באשר ראם מחנה אלהים זה ויקרא שם המקום ההוא מחנים: פפפ

פרשת וישלח

לב ד וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום: ה ויעזו אתם לאמר כה האמרון לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן נרתי ואחר עד עתה: ו ויהי לי שור וחמור עזן ועבד ושפחה ואשלחה להניד לאדני למנא הן בעיניך:

לו מ וְאֵלֶּה שְׁמוֹת אֱלֹהֵי עֲשׂוֹ לְמִשְׁפְּחֹתֵם לְמַקְמֹתֵם בְּשִׁמְתֵם אֱלֹהֵי תְּמִנֵּעַ אֱלֹהֵי
עֲלִיָּה אֱלֹהֵי יִתְתִּי: מא אֱלֹהֵי אֲהֲלֵי־בְמִדָּה אֱלֹהֵי אֵלֶּה אֱלֹהֵי פִינִן: מב אֱלֹהֵי קִנְיָ אֱלֹהֵי
תִּימָן אֱלֹהֵי מְבַעֲרִי: מג אֱלֹהֵי מִנְדֵי־אֵל אֱלֹהֵי עֵינָם אֵלֶּה | אֱלֹהֵי אֲדוּם לְמִשְׁבְּתָם
בְּאֶרֶץ אֲחֻזָּתָם הוּא עֲשׂוֹ אֲנִי אֲדוּם: פפפ

פרשת וישב

לו ז וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִנְיָו אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן: ב אֵלֶּה | תְּלֻדֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן
שָׁנֵעַ עֲשָׂרָה שָׁנָה הָיָה רָעָה אֶת אֱהִיז פֶּלֶאז וְהוּא זָעַר אֶת בְּנֵי בְלָחָה וְאֶת בְּנֵי
זְלָפָה נִשְׂי אָבִיו וַיִּבְנֵא יוֹסֵף אֶת דְּבָרָתָם רָעָה אֶל אֲנִיָּהֶם: ג וַיִּשְׁרָאֵל אֶהֱבֵ אֶת יוֹסֵף
מִכָּל בָּנָיו כִּי בֵן זִקְנִים הוּא לוֹ וַעֲשָׂה לוֹ כְּתֻבֹת פָּסִים:

מ כ וַיְהִי | פְּנִים הַשְּׁלִישִׁי יוֹם הַלְלֹת אֶת פְּרֻעָה וַיַּעַשׂ מִשְׁתָּה לְכָל עַבְדָּיו וַיִּשָּׂא אֶת
רֹאשׁ | שָׂר הַמַּשְׁקִים וְאֶת רֹאשׁ שָׂר הָאֲפִים בְּתוֹךְ עַבְדָּיו: ט וַיֵּשֶׁב אֶת שָׂר
הַמַּשְׁקִים עַל מַשְׁקָהוּ וַיִּתֵּן הַפֶּסֶם עַל כַּף פְּרֻעָה: טט וְאֶת שָׂר הָאֲפִים תְּלָה עַל־אֶשֶׁר
פָּתַר לָהֶם יוֹסֵף: כג וְלֹא זָכַר שָׂר הַמַּשְׁקִים אֶת יוֹסֵף וַיִּשְׁכַּחְהוּ: פפפ

פרשת מקץ

מא ז וַיְהִי | מִקְצֵי שָׁנָתִים יָמִים וּפְרֻעָה הָלַם וְהָיָה עֹמֵד עַל הַיָּאֵר: ב וְהָיָה מִן הַיָּאֵר
עֲלֵת שָׁנֵעַ פְּרוֹת יִפּוֹת מַרְאָה וּבְרִיאַת בָּשָׂר וְהַרְשִׁינָה פֶּאֶהוּ: ג וְהָיָה שָׁנֵעַ פְּרוֹת
אֲחֻזֹת עֲלוֹת אֲחֻרֵיהֶן מִן הַיָּאֵר רָעוֹת מַרְאָה וְדָקוֹת בָּשָׂר וְהַעֲמֹדָה אֶעֱלֵ הַפְּרוֹת
עַל שִׁפְתֵי הַיָּאֵר: ד וְהֵאֱכִלָּה הַפְּרוֹת רָעוֹת הַמַּרְאָה וְדָקוֹת הַבָּשָׂר אֶת שָׁנֵעַ הַפְּרוֹת
יִפְתֵי הַמַּרְאָה וְהַבְּרִיאַת וַיִּקְצֵי פְרֻעָה:

מד ז וַיִּבְנֵא | יְהוּדָה וְאֱהִיז פִּיתָה יוֹסֵף וְהוּא עֲרֵבֵי שָׁם וַיִּפְלְזוּ לְפָנָיו אֲרָעָה: ט וַיֵּאמֶר
לָהֶם יוֹסֵף מַדָּה הַמַּעֲשָׂה הַזֶּה אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם הֲלֹא יִדְעַתֶּם כִּי גִחַשׁ יִהְיֶה אִישׁ אֲשֶׁר
פָּמְנִי: טז וַיֵּאמֶר יְהוּדָה מַדָּה נֵאמַר לְאֲדֹנָי מַדָּה עָדְפָר וְמַדָּה נֵאמַרְכָּךְ הָאֱלֹהִים מְנַאֵ אֶת
עֲזֵן עַבְדֶּיךָ הַקָּטָן עַבְדִּים לְאֲדֹנָי יָם אֲנִיָּהוּ יָם אֲשֶׁר נִמְנָא הַקָּטָן פָּנָיו: ז וַיֵּאמֶר
הַלִּילָה לִי מַעֲשׂוֹת יָאֵת הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְנָא הַקָּטָן פָּנָיו הוּא יְהִי לִי עֹמֵד וְאֲלֵם
עֲלֵי לְשָׁלוֹם אֶל אֲנִיָּהֶם: ססס

פרשת ויגש

מד יח ויגש אליו יהודה ויאמר בני אדני ידבר נא עבדך דבר באזני אדני ואל
 יחר אפך בעבדך כי כמודך בפרעה: יט אדני שאל את עבדיו לאמר היש לכם אב
 או אח: כ ויאמר אל אדני יש לנו אב זקן וילד זקנים קטן ואחיו מת ויותר הוא
 לבדו לאמו ואביו אהבו:

מז כה ויאמרו החיתנו נמצא חן בעיני אדני והיינו עבדים לפרעה: כו וישם אתה
 יוסף לחק עד היום הזה על אדמת מצרים לפרעה להקיש רג אדמת הכהנים
 לבדם לא היתה לפרעה: כז וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גושן ויאחזו בה
 ויפרו וירבו מאד:

פרשת ויחי

מז כח ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי ימי יעקב שני חזיו שבע
 שנים וארבעים ומאת שנה: כט ויקרבו ימי ישראל למות ויקרא א לבנו ליוסף
 ויאמר לו אם נא מצאתי חן בעיניך שים נא ידך תחת ירכי ועשית עמדי תסד
 ויאמת אל נא תקברני במצרים: ל ושכבתי עם אבתי ונשאתני ממצרים וקברתני
 בקברתם ויאמר אנכי אעשה כדברך: לא ויאמר השבעה לי וישבע לו וישתחו
 ישראל על ראש המטה: פ

ג ויקרא יוסף לאפרים בני שלשים גום בני מכיר בן מנשה ילדו על ברקי יוסף:
 כד ויאמר יוסף אל אחיו אנכי מת ואלהים פקד ופקד אתכם והעלה אתכם מן
 הארץ הזאת אל הארץ אשר נשבע לאברהם ליצחק וליעקב: כה וישבע יוסף את
 בני ישראל לאמר פקד ופקד אלהים אתכם והעלתם את עצמתי מזה: כו וימת
 יוסף (יף) בן מאה ועשר שנים ויחננו אתו וישם בארון (בן) במצרים: אדני

❖ אוצרות רמח"ל ❖

א - בראשית, כלך יפה רעיתי ומום אין בך. [זווג יסוד ומלכות]

וימת יוסף בן מאה וגו'. כשהשכינה הולכת בתוך הקליפות* יש יסוד עמה^ב, לא נשאר לחוץ^ג, אלא בפנים מתקן הנוק' בהשוואה אחת ד - "כלך יפה"^ה. וזהו,

א. עניינו של ספר בראשית הוא, בריאת העולם, קלקולו בחטא אדה"ר, ותחילת התקון ע"י האבות [שתקנו שלשת חלקי חטא עץ הדעת, ע"י סנהדרין לח:], וכאשר העמידו י"ב שבטי יה, הכוללים את כל שרשי כוחות המלכות, [י"ב אלכסונין], ומהם ע' נפש, שהם קומה שלימה, כנגד שבעים שרי אומות העולם, אזי ירדה השכינה למצרים, ללקט ניצוצות הקדושה, שהם כל הנשמות שהיו כלולות בנשמת אדם הראשון, ויצאו בק"ל שנים עד שנוולד שת, כמבואר בהרחבה בשעה"כ (דרוש א' דפסח), ובאור החיים (בראשית כחה, מו, ג, ועוד).

וכן הוא בספר הפליאה 'כל הספירות נקראים כולם גוף אחד, וענין אחד, ושורש אחד, כלומר הם מזומנות בהשוואה אחת כמו הגוף, וענין אחד בלי קיצוץ ופירוד, ושורש אחד שכולם הם נשרשים בשורש העליון המעמידם הוא הכתר', הרי שהשוואה היא בצירוף כל המקבלים להיותם ביחס אחד.

וראה דברי רבנו (קל"ח, פתח מח) 'תיקון המדרגה האחרונה תלוי במעשה בני אדם, שהם יגבירו כח הקדושה, ואז לא יהיה עוד ענין לרע כלל, אלא הכל עומד לכבוד הבורא לבד. ואז יקרא שנתקנו כל הלבושים תיקון שלם, וחוזר הכל להשלים המונח הראשון שהושם להיות כל הבריאה בהשוואה אחת, חק אחד של תיקון שלם בענין גילוי יחודו של מקום ב"ה'.

ה. כשהכלה - נוק' בזיווג, הרי 'כלך יפה', שהרי מדת יסוד נקראת כ"ל, כי בה כלולים כל גווני הטוב, ובזווגה עם המלכות מתקיים 'את הכל עשה יפה בעתו' (קהלת ג, יא), כמבואר בשערי אורה (שער ב) ש'זכור' הוא יסוד הנקרא 'כל' [כי בו גנוז כל השפע], והוא נח ב'עתו', דהיינו במלכות, הנקראת 'שמור', כי היא מחזיקה את השפע כפקדון, עד שיהא ראוי לחלקו, ובשפעה ליסוד מלכות אזי השפע נמשך לכל, כי 'מציון מכלל יופי'.

ב. כוונתו, שהקישוט נרמז מאות ראשונה ואחרונה של התיבה השניה שבפסוק האחרון של כל אחד מכ"ד ספרים, ובמקרא זה הוא בתיבת 'יוסף' שמדתו יסוד, וכל עמידת השכינה בירידתה לקלי' תלויה בחיבורה אל היסוד, כי כוחה לעמוד מול כוחות הרע, שלא יקו ממנה, אלא יתוקנו ויצטרפו אל הקודש, נובע מחיבורה אל השפע העליון הבא אליה ע"י מדת יסוד.

ג. ראה בזוהר (ח"א רנא). 'יוסף אע"ג דנפקת נשמתיה ברשו אחרא, אתקשר בשכינתא, הדא הוא דכתיב, ויישם בארון, לעילא ולתתא, בגין דהוה צדיק'. ועוד שם (ח"ב ריד): 'תרין יודין אמאי, אלא דאתחבר ברית בברית, רזא דלתתא ברזא דלעילא', והיינו שהיסוד אף בהיותו ברשות אחרת, אין יניקה ממנו לחיצוניים, כי כל זיווג הוא רק אל המלכות הנתקנת ממנו. ואכן יוסף ליקט כל כסף וזהב שבעולם למצרים, וישראל העלוהו עמהם (פסחים ק"ט). וליקוט זה הוא ביורו הניצוצות, וליקוטם להעבירם לישראל בעת הזיווג בקרי"ס, כדלהלן.

ד. כאמור, שפע הנוק' תלוי בזיווג נכון, הנקרא

"ויישם בארון", בזמן הקליפות במצרים, "ומום אין בר"ח:

פרשת שמות

א ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו פאז: ב ראובן שמעון לוי ויהודה: ג יששכר זבולן ובנימן: ד דן ונפתלי גר ואשר: ה ויהי כל נפש יצאי ירד יעקב שבעים נפש ויוסף היה במצרים: ו וימת יוסף וכל אחיו וכל תדור ההוא: ז ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אתם: פ

ה כב וישב משה אל יהוה ויאמר אדני למה הרעתה לעם הזה למה זה שלחתני: כג ומאז פאתי אל פרעה לדרר בשמד הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך: ו ויאמר יהוה אל משה עתה תראה אשר אעשה לפרעה פי ביד חזקה ישלחם וביד חזקה יגרשם מארצו: ססס

וראה לשון רבנו בדרושי כלך יפה (דחוש ד) 'השכינה היא אילת אהבים, כמו שנמשכת באהבה, כך מושכת כל הדברים אל היופי, ומתקנת הדברים. אפילו מה שאינו מתוקן, נתקנת בכוחה עד שיהיה הכל יפה'.
ו. כוונתו לבאר, ששלימות הקישוט היא בצירופו עם הקישוט היוצא באותו אופן מהתיבה שלפני האחרונה בפסוק זה, ובצירופם מתגלה הייחוד, ובמקרא זה הוא נדרש מתיבת 'בארון', שהוא המלכות (שער המצוות פר' תרומה), ושימת 'יוסף' בתוכו מורה על חיבור היסוד במלכות, כמו שהביא בפרדס רימונים (כג, יא) מתיקון ז' שהכפורת הוא היסוד, והוא עומד על הארון שהוא מלכות. וכבר מצינו בזהר (ח"א נט.) שתיקון העולם בזמן המבול היה ע"י נח שהיה מרכבה ליסוד העליון, והונח בתיבה, שייצגה את הנהגת המלכות בעולם, ובה ניצל שורש העולם מכליון, ובידידת יוסף לקללי מצרים, הציל את כל העולם מכליון, וראה של"ה (תו"א פר' נח).

ח. שלימות זיווג יסוד ומלכות תלוי בתיקון פגם הברית, ולכן ירד יוסף קודם שבעים נפש, וראה מש"כ רבנו בקנאת ה' צבאות (ח"ב) שיוסף ירד לתקן את היסוד שנפגם בחטאו של אדה"ר, ולכן בא לידו ענין אשת אדוניו, שיתחזק כנגדה ויתקן את טומאת מצרים שהיא 'ערות הארץ', וכשנתקן פגם זה 'מום אין בר', והזיווג מתקיים. והיינו שבעת היות היסוד עם המלכות, אף שהיא יורדת לתוך הקלי, אינם נתפסים בה, ואינה נפגמת בהם, והרי היא 'בלא מום'.

ז. בפירוש רבנו עה"ת (פר' בשלח) כתב 'כשהיו ישראל בגלות במצרים, המלכות היתה בתוך הקליפות, ונעשה עירוב גדול חול

פרשת ארא

ו ב וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני יהוה: ג ואזא אל אנרתם אל יצחק
 ואל יעקב באל שדי ושמי יהוה לא נודעתי להם: ד וגם הקמתי את בריתי אתם
 לתת להם את ארץ כנען את ארץ מגריהם אשר גרו בה: ה וגם א אני שמעתי את
 נאקרת בני ישראל אשר מערים מעבדים אתם ואזכר את בריתי:

ט זג ויצא משה מעם פרעה את העיר ויפרש פסו אל יהוה ויחדלו הקלות והפחד
 ונטר לא נתן ארעה: לח ונרא פרעה כי חלל הנטר והפחד והקלת ונסף לחטא
 ויכפר לבו הוא ויעבדי: לה ויחזק לב פרעה ולא שלח את בני ישראל פאל אשר דבר
 יהוה ביד משה: פפפ

פרשת בא

י * ויאמר יהוה אל משה פא אל פרעה פי אני הכפרתי את לבו ואת לב עבדי
 למען שתי אתני אלה פכרבו: ב ולמען תספר באוני בנד וכן בנד את אשר
 התעללתי במערים ואת אתני אשר שמתי גם וידעתם פי אני יהוה: ג ויצא
 משה ואהרן אל פרעה ויאמרו אליו פה אמר יהוה אלהי העברים עד מתי מאנת
 לענת מפני שלח עמי ויעבדני:

יג י ויהי פי יבא יהוה אל ארץ הפגועי פאשר נשפע לה ולאבתה ונתנה לה:
 יב והעברת כל פטר רחם ליהוה וכל פטר א שגר בהמה אשר יהיה לה הזכרים
 ליהוה: יג וכל פטר המל תפדה בשה ואם לא תפדה וערפתו וכל בכור אדם
 בבניך תפדה: יד ויהי פי ישאלך בנד מחר לאמר מה זאת ואמרת אליו פהזק
 זד הוציאנו יהוה ממערים מפית עבדים: טו ויהי פי הקשה פרעה לשלחנו ויהי
 יהוה פל בכור בארץ מערים מפכר אדם ועד בכור בהמה על פן אני זבת ליהוה
 פל פטר רחם הזכרים וכל בכור בני אפדה: טז ויהי לאות על ידכה ולטוטפת
 בין עיניך כי פהזק זד הוציאנו יהוה ממערים: ססס

פרשת בשלח

יז יז ויהי בשלח פרעה את העם ולא נתם אלהים דרך ארץ פלשתים פי קרונו
 הוא פי א אמר אלהים פון ינחם העם פראתם מלהמה ושנו מארימה: יח וישב

אלהים | את העם הרד המדבר ים סוף והמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים:
 יט ויקח משה את עצמות יוסף עמו כי השפיע השביע את בני ישראל לאמר פקד
 יפקד אלהים אתכם והעליתם את עצמתי מזה אתכם:

יז יד ויאמר יהוה אל משה בלב זאת זכרון בפסוק ושם באזני יהושע פי מוח
 אמוחה את זכר עמלק מתחת השמים: טו ויבן משה מזבח ויקרא שמו יהוה | נסי:
 יז ויאמר פי יד על פס זה מלחמה ליהוה בעמלק מדר דר: פפפ

פרשת יתרו

יח א וישמע יתרו כהן מדן התן משה את כל אשר עשה אלהים למשה ולישראל
 עמו כי הוציא יהוה את ישראל ממצרים: ב ויקח יתרו התן משה את צפרה אשת
 משה אחר שלוחיה: ג ואת שני בניה אשר שם האחד גרשם פי אמר גר היתי
 באשמתרין נכריה:

יט א פחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני:
 ב ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני ויחנו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר:
 ג ומשה עלה אל האלהים ויקרא אליו יהוה מן ההר לאמר גה תאמר לבית יעקב
 ותגיד לבני ישראל: ד אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על פני
 גשרים ואנא אתכם אלי: ה ועתה אם שמעו תשמעו בקלי ושמרתם את פריתי
 והייתם לי סגלה מפל העמים פי לי כל הארץ: ו ואתם תהיו לי ממלכת פהנים
 וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל: ז ויבא משה ויקרא לזקני
 העם וישם לפניהם את כל הדברים האלה אשר עשה יהוה: ח וישעו כל העם יחדו
 ויאמרו כל אשר דבר יהוה נעשה וישב משה את דברי העם אל יהוה: ט ויאמר
 יהוה אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך
 וגם פך יאמינו לעולם ויגד משה את דברי העם אל יהוה: י ויאמר יהוה אל משה
 לך אל העם וקדשתם היום וטהר וכבסו שמלתם: יא והיו נכנים ליום השלישי פי
 א ביום השלישי ירד יהוה לעיני כל העם על הר סיני: יב והגבלת את העם סביב
 לאמר השמרו לכם עלות פהר ונגע פקעהו כל הנגע פהר מות יומת: יג לא תגע
 פו יד פי סקול יסקל או ירה ירה אם פהטה אם איש לא יהיה פמשך

היכל המה יעלו בהר: יד וירד משה מן ההר אל העם ויקדש את העם ויכבסו
 שמלתם: טו ויאמר אל העם היו נכנים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה: טז והי
 ביום השלישי בהית הפקר והי קלות וברקים וענן כבד על ההר וקל שפר חזק
 מאד ויחרד כל העם אשר פתחה: יז ויוצא משה את העם לקראת האלהים מן
 הפתחה ויתיצבו פתחתית ההר: יח והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו יהוה
 פאש ועל עשנו פעשן הפעשן ויחרד כל ההר מאד: יט והי קול השפר הולך
 וזק מאד משה ידבר והאלהים יענו בקול: כ שישי וירד יהוה על הר סיני אל
 ראש ההר ויקרא יהוה למשה אל ראש ההר ויעל משה: כא ויאמר יהוה אל משה
 רד הער פעם פן יחרסו אל יהוה לראות ונפל מטנו רב: כב וגם הכהנים הנגשים
 אל יהוה יתקדשו פן יפרץ בהם יהוה: כג ויאמר משה אל יהוה לא יוכל העם
 לעלות אל הר סיני כי אלה העדתה בנו לאמר הנפל את ההר וקדשתו: כד ויאמר
 אליו יהוה לך רד ועלית אתה ואהרן עמך והכהנים והעם אל יחרסו לעלת אל
 יהוה פן יפרץ בהם: כה וירד משה אל העם ויאמר אלהם: ס כ וידבר אלהים
 את כל הדברים האלה לאמר: ס ב-ה אנכי יי אלהיך אשר הוצאתיך מארץ
 מצרים מבית עבדים לא יהיה לך אלהים אחרים על-פני לא תעשה לך פסל
 וכל-תמונה אשר בשמים במעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ
 לא-תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי יי אלהיך אל קנא פקר עון אבת
 על-בנים על-שלישים ועל-רבעים לשנאי ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי
 מצותי: ס ז לא תשא את-שם-יי אלהיך לשוא כי לא ינקח יי את אשר-ישא
 את-שמו לשוא: פ ה-יא זכור את-יום השבת לקדשו ששת ימים תעבד ועשית
 כל-מלאכתך ויום השביעי שבת ליי אלהיך לא תעשה כל-מלאכה אתה ובנך
 ובתך עבדך ואמתך ובהמתך ונרדך אשר בשעריך כי ששת-ימים עשה יי
 את-השמים ואת-הארץ את-הים ואת-פל-אשר-בם וינח ביום השביעי על-בן
 ברך יי את-יום השבת ויקדשהו: ס יב כבד את-אביך ואת-אמך למען וארכון
 ימך על הארמה אשר-יי אלהיך נתן לך: ס יג לא תרצח: ס יד לא
 תנאף: ס יא תגנב: ס יז לא תענה ברעך עד שקר: ס יח לא תחמד בית רעך
 ס לא תחמד אשת רעך ועבדו ואמתו ושורו וחמרו וכל אשר
 לרעך: פ טו שביעי וכל העם ראים את הקולת ואת הלפידים ואת קול השפר

וְאֵת הַהָר עָשָׂן וַיֵּרָא הָעָם וַיִּזְעֻוּ וַיַּעֲמֵדוּ מֵרָחֹק: ^{טז} וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֵתְּךָ עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאֵל יְדַבֵּר עִמָּנוּ אֱלֹהִים פֶּן נָמוּת: ^{יז} וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אֵל תִּירָאוּ כִּי לִבְעֹבֹר נִסּוּת אֲתֹנֶם בָּא הָאֱלֹהִים וּבַעֲבוּר תִּהְיֶה יְרֵאתוֹ עַל פְּנֵיכֶם לְבַלְתִּי תַחֲטְאוּ: ^{יח} וַיַּעֲמֵד הָעָם מֵרָחֹק וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִים: ^{יט} וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה כֹּה תֹאמַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתֶּם רְאיִתֶם כִּי מִן הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם: ^כ לֹא תַעֲשׂוּן אֵתִי אֱלֹהֵי כֶסֶף וְאֵלֹהֵי זָהָב לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם: ^{כא} מִזִּבְחַת אֲדָמָה תַעֲשֶׂה לִּי וְזִבְחֹתַי עֲלֵינוּ אֵת עַלְתֵיךָ וְאֵת שְׁלֹמֶיךָ אֵת אֲנֹכִי וְאֵת בְּקִרְךָ בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֶזְכֵּר אֵת שְׁמִי אֲבֹא אֵלֶיךָ וּבְרַבְתִּיךָ: ^{כב} וְאִם מִזִּבְחַת אֲבָנִים תַעֲשֶׂה לִּי לֹא תִבְנֶה אֹתָהּ עֵצִים כִּי חֲרֹבֶךָ הַנִּסְפָּת עֲלֶיךָ וְתִחַלְלֶנָּה: ^{כג} וְלֹא תַעֲלֶה בַמַּעֲלֹת עַל מִזְבְּחֵי אֲשֶׁר לֹא תִגְלַה עֲרוֹתֶךָ עֲלֵינוּ: ^{כפפ}

פרשת משפטים

כא * וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשִּׂים לִפְנֵיהֶם: ^ב כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבְשִׁבְעַת יַעֲזַב לְחַפְּשֵׁי הַנֶּגֶם: ^ג אִם בְּנִפְשׁוֹ יִבֹּא בְנִפְשׁוֹ יַעֲזַב אִם בְּעַל אִשָּׁה הוּא וַיַּעֲזַב אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ: ^ד אִם אֲרֵנִיו יִתֵּן לוֹ אִשָּׁה וַיִּלְדָּה לוֹ בָנִים אִו בָּנוֹת הָאִשָּׁה וַיִּלְדֶּיךָ תִּהְיֶה לְאֲרֵנֶיךָ וְהוּא יַעֲזַב בְּנִפְשׁוֹ: ^ה וְאִם אָמַר יֹאמֶר הָעֶבֶד אֶחָבְתִּי אֵת אֲרֵנִי אֵת אִשְׁתִּי וְאֵת בְּנֵי לֹא יַעֲזַב חַפְּשֵׁי: ^ו וְהִגִּישׁוּ אֲרֵנֵינוּ אֶל הָאֱלֹהִים וְהִגִּישׁוּ אֶל הַדָּלֶת אִו אֶל הַמְּזוּזָה וְרָצַע אֲרֵנֵינוּ אֵת אֲזָנוֹ בַּמַּרְצֵעַ וַעֲבָדוּ לְעַלְמֵם: ^ז

כד * וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֶה אֶל יְהוָה אֶתְּךָ וְאֶחְרָן נָדָב וְאֶבִּיהוּא וְשִׁבְעִים מִזְקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם מֵרָחֹק: ^ב וּנְגַשׁ מֹשֶׁה לְבַדּוֹ אֶל יְהוָה וְהֵם לֹא יִגָּשׁוּ וְהָעָם לֹא יַעֲלוּ עִמּוֹ: ^ג וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיְסַפֵּר לָעָם אֵת כָּל דִּבְרֵי יְהוָה וְאֵת כָּל הַמִּשְׁפָּטִים וַיַּעַן כָּל הָעָם קוֹל אֶחָד וַיֹּאמְרוּ כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה נַעֲשֶׂה: ^ד וַיִּכְתַּב מֹשֶׁה אֵת כָּל דִּבְרֵי יְהוָה וַיִּשְׁכַּם בַּבֹּקֶר וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ תַּמַּת הַהָר וּשְׁתֵּים עָשָׂר מַצֵּבָה לְשִׁנָּים עֶשֶׂר שִׁבְעֵי יִשְׂרָאֵל: ^ה וַיִּשְׁלַח אֵת נְעָרָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיִּזְבְּחוּ זְבָחִים שְׁלָמִים לַיהוָה פָּרִים: ^ו וַיִּקַּח מֹשֶׁה חֲצִי הַדָּם וַיִּשֶׂם בְּאֵזְנֵי הַחֲצִי הַדָּם וַיִּזְבְּחוּ זָרֵק עַל הַמִּזְבֵּחַ: ^ז וַיִּקַּח סֹפֶר הַבְּרִית וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי הָעָם וַיֹּאמְרוּ כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע: ^ח וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֵת הַדָּם וַיִּזְרַק עַל הָעָם וַיֹּאמֶר הִנֵּה דָם הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת

יהודה עמכם על כל הדברים האלה: ט ויעל משה ואהרן גדב ואניהוא ושבעים
 מזקני ישראל: ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר
 וכעצם השמים לטהר: יא ואל אעילי בני ישראל לא שלא ידו ויחזו את האלהים
 ויאכלו וישתו: ס יב ויאמר יהודה אל משה עלה אלי הרה והיה שם ואתנה לך
 את להת האמן והתורה והמצוה אשר פתנתי להורתם: יג ויקם משה ויהושע
 משרתו ויעל משה אל הר האלהים: יד ואל הזקנים אמר שבו לנו בזה עד אשר
 נשוב אליכם והנה אהרן והור עמכם מי בעל דברים יגש אלהם: טו ויעל משה
 אל הרה ויקם הענן את הרה: טז וישמן פבוד יהודה על הר סיני ויכסחו הענן ששת
 ימים ויקרא אל משה ביום השביעי מתוך הענן: יז ומראה פבוד יהודה פאש אכלת
 פראש הרה לעיני בני ישראל: יח ויבא משה מתוך הענן ויעל אל הרה ויהי משה
 בחר ארבעים יום וארבעים לילה: פפפ

פרשת תרומה

כה * וידבר יהודה אל משה לאמר: ב דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת
 כל איש אשר ידבנו לפי תקחו את תרומתי: ג וזאת התרומה אשר תקחו מאתם
 זהב וכסף ונחשת:

כז י כל עמודי החצר סביב מחשקים פספ ווייהם פספ ואדניהם נחשת: יח ארץ
 החצר מאה באמה ורחב | חמשים בחמשים וקמה חמש אמות שש משור
 ואדניהם נחשת: יט לכל פלי המשפן בכל עבדתו וכל יתדתי וכל יתדת החצר
 נחשת: ססס

פרשת תצוה

כז * ואתה תצוה | את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך פתית למאור להעלת
 נר תמיד: כא באהל מועד מויון לפרכת אשר על העדת יערך אתו אהרן ובניו
 מערב עד פקר לפני יהודה חקת עולם לדרתם מאת בני ישראל: ס כח * ואתה
 הקרב אליך את אהרן ואת בניו ואת מתוך בני ישראל לכהנו לי אהרן
 גדב ואניהוא אלעזר ואיתמר בני אהרן:

ל ה ובהעלת אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה קטרת תמיד לפני יהוה לדרתיכם: ט לא תעלו עליו קטרת זרה ועלה ומנחה ונסף לא תסכו עליו: י וכפר אהרן על קרנתיו אחת בשנה מדם הנאת הפפרים אחת בשנה יכפר עליו לדרתיכם קדש קדשים הוא ליהוה: פפפ

פרשת כי תשא

ל יא וידבר יהוה אל משה לאמר: יב כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו ליהוה בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם: יג זה ונתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל בשקל הקדש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה ליהוה: יד כל העבר על הפקדים מבין עשרים שנה ומעלה יתן תרומת יהוה: טו העשיר לא ירבה וחדל לא ימעט ממחצית השקל לתת את תרומת יהוה לכפר על נפשתיכם:

לד כז שביעי ויאמר יהוה אל משה כתב לך את הדברים האלה כי על פי ו הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל: כח ויהי שם עם יהוה ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה וכתב על הלוח את דברי הברית עשרת הדברים: כט ויהי ברדת משה מחר סיני ושני לחת העדת ביד משה ברדתו מן ההר ומשה לא ידע כי קבן עור פניו בדרו אתו: ל וירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה קרן עור פניו ויראו מגשית אליו: לא ויקרא אליהם משה וישבו אליו אהרן וכל הנשאים בעדה וידבר משה אליהם: לב ואחרי כן נגשו כל בני ישראל ויצום את כל אשר דבר יהוה אתו בחר סיני: לג ויכל משה מדבר אתם ויתן על פניו מסוה: לד ובבא משה לפני יהוה לדבר אתו יסיר את המסוה עד צאתו ויצא ודבר אל בני ישראל את אשר יצוה: לה וראו בני ישראל את פני משה כי קרן עור פני משה והשיב משה את המסוה על פניו עד באו לדבר אתו: ססט

פרשת ויקהל

לה א ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה יהוה לעשות אתם: ב ששית ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש

שַׁבַּת שַׁבְתוֹן לַיהוָה פֶּלַע הַעֲשֶׂה בּוֹ מִלֵּאנָה יוֹמֵת: ג לֹא תִבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל
מִשְׁבְּתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת:

לח יח וּמִסֹּדֶף שַׁעַר הַחֲצֵר מִעֲשֶׂה רִקְם הַכִּלְתָּ וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מְשֻׁר
וְעִשְׂרִים אַמָּה אַרְדָּי וְקוֹמָה בְּרַחֵב הַמַּשׁ אֲמֹת לְעֹמֵת קִלְעֵי הַחֲצֵר: יט וְעִמְדֵיהֶם
אַרְבָּעָה וְאַרְבֵּיהֶם אַרְבָּעָה נְחֹשֶׁת וְוִיהֶם פָּסָף וְעִפּוֹי רֵאשֵׁיהֶם וְחֹשְׁקֵיהֶם כָּסָף:
כ וְכָל הַיְתָדוֹת לַמִּשְׁכָּן וְלַחֲצֵר סָבִיב נְחֹשֶׁת: ססס

פרשת פקודי

לח כא אֱלֹהֵי פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הַעֲדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה עֲבַדְתָּ הַלְוִיִּם בְּיַד
אִיתָמָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן: כב וּבְצִלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר לְמַטֵּה יְהוּדָה עָשָׂה אֶת כָּל
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: כג וְאֵתוֹ אֶחְלִיאֵב בֶּן אַחִיסָמָר לְמַטֵּה דָן חָרַשׁ וְחֹשֶׁב
וְרִקְם בַּתְּכֵלֶת וּבְאַרְגָּמָן וּבַתוֹלַעַת הַשָּׁנִי וּבְשֵׁשׁ: ס

כו לד וַיְכַסּוּ הָעֲנָנִים אֶת אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּכְבְּדוּ יְהוָה מִלֵּא אֶת הַמִּשְׁכָּן: לה וְלֹא יָכַל מֹשֶׁה
לְבֹא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד כִּי שָׁכַן עָלָיו הָעֲנָנִים וַיִּכְבְּדוּ יְהוָה מִלֵּא אֶת הַמִּשְׁכָּן: לו וּבַהֲעֵלֹת
הָעֲנָנִים מֵעַל הַמִּשְׁכָּן יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל מִסְעֵיהֶם: לז וְאִם לֹא יֵעָלֶה הָעֲנָנִים וְלֹא
יִסְעוּ עַד יוֹם הָעֲלֵתוֹ: לח כִּי עָנָן (עַן) יְהוּדָה עַל הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם וְאִשׁ תִּהְיֶה לְיִלְדָה בּוֹ
לְעִינֵי כָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָל (בָּל) מִסְעֵיהֶם: אדיג

❖ אוצרות רמח"ל ❖

ב - שמות, כלך יפה רעיתי. [תיקון ז"א במלכות]

ענן יקוק על המשכן יומם וגו'. כשנתקנים כל החלקים^ט להיות עם ישראל^י, בחי' א' מחסד וגבורה דז"א מכסים עליה^{יא}, ונתקנים כל^{יב} החלקים בהשוואה א' יג, ואין א' חסר יד, כמו מתחלה^{טו}:

י.א. לשון הפס' כי ענן ה' על המשכן יומם, ואש תהיה לילה בו, ומבואר בתיקון ז"א (יא) ש'ענן' בחסד, ו'אש' בגבורה, וראה בפרדס רימונים (כג, טו) ש'עמוד האש והענן' היא השכינה, ובהיותה יונקת מחסד, בסוד מדת יום, אז נקראת 'עמוד הענן', כי ענן מצד החסד. וכאשר יונקת מגבורה, הנקראת מדת לילה, אז נקראת 'עמוד האש'.

יב. כוונתו לבאר את שלימות הקישוט בצירופו עם הקישוט היוצא באותו אופן מהתיבה שלפני האחרונה בפסוק זה, והיא תיבת 'בכל מסעיהם', והיינו ששלימות כנסת ישראל כ'עם', נעשתה בגילוי מ"ב צירופי שם ז"א [הוי"ה במילוי אלפיון] במ"ב מסעות [כידוע מצרור המור], בהם היה ה'ענן' מכסה עליה, וזה מורה על חיבור והשפעת כל החסדים אל המלכות, כאמור בקידושין (עא) שהיודע שם זה אהוב למעלה ונחמד למטה, והוא מהות שם זה שנוצר מכפלות של שש בשבע, שהם גילוי הנקודה השביעית, היכל הקודש, פנימיות שש מידות הוי"ה.

יג. כמבואר לעיל, שע"י גילוי ז"א ביציאת מצרים, נעשה חיבור 'עם ישראל' אל שורשו, אך עד היציאה היה ז"א בעיבור, כי בעת שיש פגם הכוחות העליונים מסתלקים כדי שהחיצוניים לא ינקו מהם, ולכן אמר פרעה 'לא ידעתי את הוי"ה', וסבר שהקב"ה ברא את העולם ומסרו ליד שרי מעלה, ויוכל לינק מצד הקדושה, ולשלוט על ישראל, אך הקב"ה אמר לו 'בני בכורי ישראל', להורות ששורשם בשם הוי"ה [כמבואר בשעה"כ ובפע"ח פסח].

ט. רבנו מעמיד את הקישוטים בסדר של עלית התיקון, ואחר זוג יסוד ומלכות המתקן את המלכות, בא תיקון בז"א, והוא ענינו של ספר 'שמות' בו צמחו כל שמות השבטים 'אשר שם שמות בארץ', ובהם התגלה שלימות 'ישראל' [הוא ז"א] שהוא 'עם', ובזה חל גם בירור רפ"ח ניצוצות הקדושה שנפלו בעת השבירה לתוך רפ"ח דטומאה, כי על ריבויים בכור הברזל במצרים, נאמר (שמות א, ט) 'עם בני ישראל ר"ב', והיא תחילת הויתם ל'עם', אך עדיין הם 'בני', כי היו בערבובי' עם הערב ר"ב, עד שזוכנו ישראל ע"י פ"ו שנים דמירות השעבוד [והם השלימו את ר"ב לרפ"ח], ואז נאמר (שם יב, מא) 'יצאו כל צבאות ה' וע"ע בספר הליקוטים (בראשית לו-ט), ובהערות להלן במגילת איכה.

י. כשירדו ישראל למצרים, היו שבעים נפש נפרדים, ושם נעשו ל'עם ישראל', כמבואר ברמב"ם (ע"ז פ"א פ"ג) 'והתגבר הדבר בבני יעקב והנלוים עליהם, ונעשית בעולם אומה שהיא יודעת את ה' עד שארכו הימים לישראל במצרים וחזרו ללמוד ממעשיהם', והיינו כי במות יעקב קרא לבניו, והסתלקה ממנו שכינה, ואמרו 'שמע ישראל', וביאר מהר"ל שעד אז היתה עבודת ה' של יחידים, והוא קבצם לעבודת ציבור, ונראה שבסילוק השכינה התקיימה רק בקשתו 'הקבצו ושמעו', ולא 'האספו ואגידה', והיינו שהתקבצו כל החלקים להיות אומה אחת, אך טרם נעשתה בהם 'אסיפה', שהיא חיבור אל השורש, כמו 'האסף אל עמך', וזה הושלם בגילוי ז"א אחר שעבוד מצרים, כדלהלן.

פרשת ויקרא

א וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְהוָה אֵלָיו מֵאֶחָל מוֹעֵד לֵאמֹר: ב דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַיהוָה מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבֶּקָר וּמִן הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם: ג אִם עֹלָה קָרְבְּנוֹ מִן הַבֶּקָר זָכָר תָּמִים יִקְרִיבֶנּוּ אֶל פֶּתַח אֶחָל מוֹעֵד יִקְרִיב אֹתוֹ לְרִצְנוֹ לִפְנֵי יְהוָה:

ה כד אִם מִכֹּל אֲשֶׁר יִשְׁבַע עָלָיו לְשִׁקָּר וְשָׁלַם אֹתוֹ בְּרֵאשׁוֹ וְהִמְשַׁתִּי יִסַּף עָלָיו לְאֲשֶׁר הוּא לוֹ יִתְנַנוּ בַּיּוֹם אֲשֶׁמְתוֹ: כה וְאֵת אֲשֶׁמוּ יָבִיא לַיהוָה אֵיל תָּמִים מִן הַצֹּאן בַּעֲרֹקָךְ לְאֲשָׁם אֶל הַכֹּהֵן: כו וְכִפֹּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה וְנִסְלַח לוֹ עַל אֲחַת מִכֹּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לְאֲשָׁמָה בָּהּ: פפפ

פרשת צו

ו א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: ב צו אֶת אֶהֱרֹן וְאֶת בְּנָיָו לֵאמֹר זֹאת תֹּזְרֹת הָעֹלָה הוּא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כֹּל הַלֵּילָה עַד הַבֶּקָר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תִּזְקַד בּוֹ: ג וְלֶבֶשׁ הַכֹּהֵן מִדָּבָר וּמִכְנָסֵי בָד וְלֶבֶשׁ עַל בָּשָׂרוֹ וְהַרְיִים אֶת הַדָּשָׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֹלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוּ אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ: ד וּפְשֵׁט אֶת בְּגָדָיו וְלֶבֶשׁ בְּגָדֵים

יד. כאמור ביציאת מצרים (שמות יב, לו) 'וינצלו את מצרים' ודרשו (ברכות ט:): שעשאוה כמצולה שאין בה דגן, או דגים [דגן 'הוא דעת, כמבואר בברכות מ, ו'דגים' יסוד, וידגו לרוב], וראה פע"ח (ק"ש ג) דהיינו שביררו בעלייתם כל ניצוצי הקדושה, ובכללם אפילו הערב רב שלא היו מזוקקים כראוי, כמבואר בעץ חיים (לב א).

טו. ראה רמב"ן (הקדמה לספר שמות) 'הגלות איננו נשלם עד יום שובם אל מקומם, ואל מעלת אבותם ישובו, וכשיצאו ממצרים אע"פ שיצאו מבית עבדים עדיין יחשבו גולים, כי היו בארץ לא להם נבוכים במדבר, וכשבאו אל הר סיני ועשו המשכן ושב הקב"ה והשרה שכירתו

וכשם שהאבות התחילו בתיקון חטא אדה"ר, והיו תחילה לכל חלקי ישראל, כן הוא לענין תיקון רפ"ח ניצוצין, שבתחילה הם עולים למעלה באצילות, כי שם נותרו בסוד נחלת אבות בתוך כלים הראשונים דס"ג ולא זזו משם אפילו אחר מיתתם, כמבואר בשער המצות (פר' פנחס). וראה אפיקי ים (בי"ב נח).

אחרים והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה אל מקום טהור: ה והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה ובלעך עליה הפתן עצים בפקר בפקר וערף עליה העלה והקטיר עליה חלבי השלמים: ו אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה: ס

ח לד באשר עשה ביום הזה צוה יהוה לעשות לכפר עליכם: לה ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה שבעת ימים ושמרתם את משמרת יהוה ולא תמותו כי כן צויתי: לו ויעש אהרן ובניו את כל הדברים אשר צוה יהוה ביד משה: ססס

פרשת שמיני

ט א ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולקני ישראל: ב ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחטאת ואיל לעלה תמימם והקרב לפני יהוה: ג ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת ועגל וכבש בני שנה תמימם לעלה:

יב מה כי א אני יהוה המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים והייתם קדושים כי קדוש אני: מד זאת תורת הבהמה והעוף וכל נפש החיה הרמשת במים ולכל נפש השרצת על הארץ: מז להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל: פפפ

פרשת תזריע

יב א וידבר יהוה אל משה לאמר: ב דיבר אל בני ישראל לאמר אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים פימי נדת דותה תטמא: ג וביום השמיני ימול בשר ערלתו:

יג מד ואם תראתה עוד בנגד או בשתי או בערב או בכל פלי עוד פרחת הוא באש תשרפנו את אשר בו הנגע: נח והנגד או השתי או הערב או כל פלי העור אשר תכלס וסר מהם הנגע וכבס שנית וטהר: נט זאת תורת נגע צרעת בנגד העומר | או הפשתיים או השתי או הערב או כל פלי עוד לטהרו או לטמאו: פפפ

פרשת מצורע

יד א וידבר יהוה אל משה לאמר: ב זאת תהיה תורת המצורע ביום סהרתו והובא אל הכהן: ג ויצא הכהן אל מחוץ למחנה וראה הכהן והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע:

טו לא והזרתם את בני ישראל מטמאתם ולא ימתו בטמאתם בטמאים את משבני אשר בתוכם: לב זאת תורת הנוב ואשר תצא ממנו שכבת זרע לטמאה בה: לג והדוה בגדתה והזב את זולו לזכר ולנקבה ולאיש אשר ישכב עם טמאה: פפפ

פרשת אחרי מות

טז א וידבר יהוה אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבכם לפני יהוה וימתו: ב ויאמר יהוה אל משה דבר אל אהרן ואל יבא בכל עת אל הקדש מבית לפרכת אל פני הכפרת אשר על הארץ ולא ימות כי בעיני אראה על הכפרת: ג בנאת יבא אהרן אל הקדש בפר בן בקר לחטאת ואיל לעלה:

יח כח ולא תקיא הארץ אתכם בטמאתם אתה פאשר קאה את הגוי אשר לפניכם: כט כי כל אשר יעשה מפל התועבת האלה ונכרתו הנפשות העשות מקרב עמם: ל ושמרתם את משמרותי לבלתי עשות מחקות התועבת אשר נעשו לפניכם ולא תטמאו בהם אני יהוה אלהיכם: פפפ

פרשת קדושים

יט א וידבר יהוה אל משה לאמר: ב דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדשים תהיו כי קדוש אני יהוה אלהיכם: ג איש אמו ואביו תיראו ואת שבתתי תשמרו אני יהוה אלהיכם:

כ כה והבדלתם בין הבחמה הטהרה לטמאה ובין העוף הטמא לטהר ולא תשקצו את נפשתיכם בבחמה ובגוף ובכל אשר תרמש האדמה אשר הבדלתי לכם לטמא: כו והייתם לי קדשים כי קדוש אני יהוה ואבדל אתכם מן העמים להיות

לִי: כֹּה וְאִישׁ אִזּוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בָּהֶם אִזּוֹ אִזּוֹ יִדְעֵנִי מִזֶּה יִמָּתוּ פֶּאֶרְבָּן יִרְגְּמוּ אֹתָם
דְּמִיתָם עִם: פפפ

פרשת אמור

כא * וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאָמַרְתֶּם אֲלֵהֶם לִגְפֹשׁ לֹא
יִטְטֵא בְּעַמּוּי: ב נִי אִם לִשְׂאֵרוֹ הַקָּרֵב אֵלָיו לְאֹמֹו וּלְאֵבָיו וּלְבָנוֹ וּלְבֵתוֹ וּלְאֶחָיו:
ג וּלְאֶחָיו הַבְּתוּלָה הַקְּרוּבָה אֵלָיו אֲשֶׁר לֹא הִיָּתָה לְאִישׁ לָהּ יִטְטֵא:

כג טו וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמִּחֶרֶת הַשָּׁבֹת מִיּוֹם הַבִּיאָתְכֶם אֶת עַמֹּר הַתְּנוּפָה שֶׁבַע
שָׁבָתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה: טז עַד מִמִּחֶרֶת הַשָּׁבֹת הַשְּׁבִיעִית תִּסְפְּרוּ הַמַּשִּׁים יוֹם
וְהַקְּרִבְתֶּם מִנְחַה חֲדָשָׁה לַיהוָה: יז מִמּוֹשְׁבֵיכֶם תְּבִיאֹו | לֶחֶם תְּנוּפָה שְׁתֵּים שְׁנֵי
עֶשְׂרִים סֹלֶת תִּהְיֶינָה חֶמֶן תִּאֲפִינָה בַּפּוּרִים לַיהוָה: יח וְהַקְּרִבְתֶּם עַל הַלֶּחֶם
שְׁבַע כִּבְשִׂים תְּמִימִם בְּנֵי שָׁנָה וּפָר בֶּן פָּקֹד אֶחָד וְאֵילִם שְׁנַיִם יִהְיוּ עֹלֹד לַיהוָה
וּמִנְחָתָם וְנִסְפִיחָם אִשָּׁה רֵיחַ נִיחַח לַיהוָה: יט וְעֲשִׂיתֶם שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְהַטָּאת
וּשְׁנֵי כִבְשִׂים בְּנֵי שָׁנָה לְזִבַח שְׁלָמִים: כ וְהִנִּיחַ הַכֹּהֵן | אֹתָם עַל לֶחֶם הַפָּקִידִים
תְּנוּפָה לַפָּנִי יְהוָה עַל שְׁנֵי כִבְשִׂים קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַיהוָה לַכֹּהֵן: כא וּקְרִאתֶם בְּעֶצְמָם |
הַיּוֹם הַזֶּה מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם פֶּל מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ הַקֵּת עוֹלָם בְּעַל
מוֹשְׁבֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם: כב וּבְקִרְבְּכֶם אֶת קַיִר אֲרִצְנֶם לֹא תִכְלֹה פֹּאֵת שְׂדֵךְ
בְּקִרְבְּךָ וְלִקַּט קַיִרְךָ לֹא תִלְקַט לְעָנִי וְלִגֵּר תַּעֲזֹב אֹתָם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

כד כא וּמִכָּה בַּחֲמָה יִשְׁלַמְנָה וּמִכָּה אָדָם יִמָּת: כב מִשְׁפַּט אֶחָד יִהְיֶה לָכֶם בְּיַד
פְּאִזְרַח יְהוָה כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: כג וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּצִיאוּ אֶת
הַמִּקְלָל אֶל מַחֲוִיץ לַחֲרָנָה וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ אֲבָן וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ פֶּאֶשֶׁר אָנָּה יְהוָה אֶת
מֹשֶׁה: פפפ

פרשת בהר

כה * וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר: ב דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתֶּם
אֲלֵהֶם כִּי תֵבֵאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וּשְׁבַתָּה הָאָרֶץ שָׁבַת לַיהוָה: ג שֵׁשׁ
שָׁנִים תִּזְרַע שְׂדֵךְ וּשְׁשׁ שָׁנִים תִּזְמֹר כַּרְטֹף וְאִסְפַּתְתָּ אֶת תְּבוּאָתָה:

כו נה פי לי בני ישראל עבדים עבדתי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים אני יהוה אלהיכם: כו * לא תעשו לכם אילים ופסל ומצבה לא תקימו לכם ואבן משפית לא תהנו בארצכם להשתחות עליה פי אני יהוה אלהיכם: ב את שפתי תשמרו ומקדשי תיראו אני יהוה:

פרשת בחוקותי

כו ג אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם: ד ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה ועין השדה יתן פרוי: ה והשיג לכם דישל את פליר ובציר ישיג את זרע ואכלתם להמכם לשבע וישבתם לבטח בארצכם:

כז לב וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבר תחת השבט העשירי יהיה קדש ליהוה: לג לא יבקר בין טוב לרע ולא ימירנו ואם המר ימירנו והיה הוא ותמורתו יהיה קדש לא ינאל: לד אלה המצות (הת) אשר צוה יהוה את משה אל בני ישראל בהר (בר) סיני: אנרי

פרשת במדבר

א * וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי בְּאַהֲל מוֹעֵד בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנַי בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִית לְעֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר: ב שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֵדֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבוֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת כָּל זָכָר לְגִלְגָּלְתָּם: ג מִכֵּן עֲשִׂים שָׁנָה וְטַעֲלָה כָּל יְעָא עָבָא בְּיִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ אֹתָם לְעֵבְאֵתָם אֵתָה וְאַחֲרָן:

ד פ יו וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר: יח אֵל תִּכְבְּרִיתוּ אֶת שְׁבֹט מִשְׁפַּחַת הַקְּהֹתִי מִתּוֹךְ הַלְוִיִּם: יט וְזֹאת | עֲשׂוּ לָהֶם וְחִיו וְלֹא יָמָתוּ בְּגִשְׁתָּם אֶת קַדְשׁ הַקְּדָשִׁים אַחֲרָן וּבְנָיו יָבִיאוּ וְשָׂמוּ אוֹתָם אִישׁ אִישׁ עַל עֵבְדוֹתָו וְאֵל מִשְׁאָו: כ וְלֹא יָבִיאוּ לְרָאוֹת כְּבֹלַע אֶת הַקַּדְשׁ וּמָתוּ: פפפ

פרשת נשא

ד כא וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: כב נִשְׂא אֶת רֹאשׁ כָּל בְּנֵי גֵרָשׁוֹן גַּם הֵם לְבֵית אֲבוֹתָם לְמִשְׁפַּחְתָּם: כג מִכֵּן שְׁלִשִׁים שָׁנָה וְטַעֲלָה עַד כֵּן הַמִּשִּׁים שָׁנָה תִּפְקְדוּ אוֹתָם כָּל הַפֶּא לְעָבָא עָבָא לְעַבְד עֲבָדָה בְּאַהֲל מוֹעֵד: כד זֹאת עֲבַדְתָּ מִשְׁפַּחַת הַגֵּרָשָׁנִי לְעַבְד וּלְמִשְׁאָ:

ו כב וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: כג דַּבֵּר אֶל אַחֲרָן וְאֵל בְּנָיו לֵאמֹר כֹּה תִּבְרְכוּ אוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמַר לָהֶם: ס כד יִבְרַכְךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ: ס כה יֵאָר יְהוָה | פְּנֵינוּ

והקריאה בשם היא הארה עליונה המעוררת נקודה פנימית, כי בכל עת 'אני ישנה ולבי ער', וזה ענין הקרבנות [ראה גבורות ה' פ"ח], ובסופו מצוות השמיטה ויובל, שהם חמישים שערי בינה וראה בשערי אורה (שער ה) 'כי ספירת הבינה וספירת המלכות שתיהן מכוונות זו אצל זו, וכשמידת המלכות מתוקנת בתיקון ישראל בקיום התורה והמצוות, אז ספירת בינה הופיעה עד להריק מכל מיני שפע וברכה דרך הספירות, עד שספירת מלכות מתברכת ומתמלאת, ואז נמצאים בני העולם בהשקט ובביטחה, והברכה משתלחת בכל מיני מזונות, ונמצאת הברכה דבוקה לארץ, זהו 'אם בחוקותי תלכו'.

כ. כוונתו לבאר את שלימות הקישוט בצירופו עם הקישוט היוצא באותו אופן מהתיבה שלפני האחרונה בפסוק זה, והיא תיבת 'בהר סיני', סיני הוא בינה, כאמור במדרש (שה"ש רבה ג, ה) עה"פ 'עד שהביאני אל בית אמי', זה סיני, וכבר הוכיח הרנ"ש (מצת שימורים, שער תפילין) דהיינו יסוד בינה, כי בינה עד הוד אתפשטת, ו'סיני' הוא התפשטות בינה בכל המדות. וראה בפרדס (שער טעם אצילות פ"ה) שסיני הוא מלכות, והענין הוא שבו חופפת בינה על מלכות, ומתקנתה, ולשון רבינו (עה"ת פר' בהר) 'לפי שאין המלכות נתקנת אלא בהארת אימא, לכך מתחיל 'בהר סיני', שהוא ביסוד אימא'.

אליך ויהננה: ס כו ישא יהודה לפניו אליך וישם לך שלום: ס כז ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם: ס

ז כד זאת הנפת המזבח ביום המשח אתו מאת נשיאי ישראל קצרת כסף שתים עשרה מזרקי כסף שנים עשר נפות זהב שתים עשרה: פה שלשים ומאה הקערה האחת כסף ושבעים המזרק האחד כל כסף הכלים אלפים וארבע מאות בשקל הקדש: פו נפות זהב שתים עשרה מלאות קמרת עשרה עשרה הכף בשקל הקדש כל זהב הנפות עשרים ומאה: פז כל הכקר לעלה שנים עשר פרים אילם שנים עשר כבשים בני שנה שנים עשר ומנחתם ושעירי עזים שנים עשר לתפאת: פח וכל בקר וזבח השלמים עשרים וארבעה פרים אילם ששים עתדים ששים כבשים בני שנה ששים זאת הנפת המזבח אחרי המשח אתו: פט ובנא משה אל אהל מועד לדבר אתו וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפרת אשר על ארץ העדת מפין שני הכרבים וידבר אליו: פפפ

פרשת בהעלותך

ח * וידבר יהודה אל משה לאמר: כ דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלתך את הנדת אל מול פני המזורה יאירו שבעת הנרות: ג ונעש פן אהרן אל מול פני המזורה העלה נרתיך כאשר ענה יהודה את משה: ד וזה מעשה המזרה מקשה וזה עד ירבה עד פרוחה מקשה הוא כמראה אשר הראה יהודה את משה פן עשה את המזרה:

יב ד ויאמר יהודה אל משה ואבניך ירק ירק כפתיך הלא תכלם שבעת ימים תסגר שבעת ימים מחוץ למחנה ואחר האסף: טו ותסגר מרים מחוץ למחנה שבעת ימים והעם לא נסע עד האסף מרים: טז ואחר נסעו העם מהצרות ויהנו במדבר פארן: פפפ

פרשת שלח

יג * וידבר יהודה אל משה לאמר: כ שלח לך אנשים ויבדו את ארץ כנען אשר אני נתן לבני ישראל איש אחד איש אחד למטה אבתיו תשלחו כל נשיא בהם:

ג וישלח אתם משה ממדבר פארן על פי יהוה כלם אנשים ראשי בני ישראל
המה:

טו ויאמר יהוה אל משה לאמר: לח דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו
להם ציצת על פנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הפנף פתיל תכלת: לו והיה
לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יהוה ועשיתם אתם ולא תתורו
אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם: מ למען תזכרו ועשיתם
את כל מצותי והייתם קדשים לאלהיכם: מא אמי יהוה אלהיכם אשר הוצאתי
אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני יהוה אלהיכם: פפפ

פרשת קרח

טז א ויקח קרח בן יצחק בן קהת בן לוי ודרתן ואבירם בני אליאב ואזן בן שלת
בני ראובן: ב ויקמו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים נשיאי עדה
קראי מועד אנשי שם: ג ויקהלו על משה ועל אהרן ויאמרו אליהם רב לכם פי
כל העדה כלם קדשים וכתובם יהוה ומדוע תתנשאו על קהל יהוה:

יח ז ואמרת אליהם בהרימכם את חלב מלנו ונחשב לנוים כתבואת גרן
וכתבואת יקב: זא ואכלתם אתו בכל מקום אתם וביתכם פי שבר הוא לכם חלף
עבדתכם באהל מועד: זב ולא תשאנו עליו חטא בהרימכם את חלב מלנו ואת
קדשי בני ישראל לא תחללו ולא תמותו: פפפ

פרשת חקת

יט א וידבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר: ב זאת חקת התורה אשר צוה יהוה
לאמר דבר א אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדמה תמימה אשר אין בה מום
אשר לא עלה עליה על: ג ונתתם אתה אל אלעזר הכהן והוציא אתה אל מחוץ
למחנה ושחט אתה לפניו:

כ ד ויאמר יהוה אל משה אל תירא אתו כי בידך נתתי אתו ואת כל עמו ואת
אדמו ועשית לו כאשר עשית לסיחן מלך האמורי אשר יושב בחשבון: לה ויכו

אָתוּ וְאֵת בְּנֵיו וְאֵת כָּל עַמּוֹ עַד בְּלַתִּי הַשְּׂאִיר לוֹ שְׂרִיד וַיִּירָשׁוּ אֶת אֶרְצוֹ:
כב * וַיִּסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ בְּעַרְבֹת מוֹאָב מֵעֵבֶר לִירְדֵן יְרֵחוֹ: פפפ

פרשת בלק

כב ב וַיֵּרָא בְּלָק בֶּן צִפּוֹר אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאַמְרֵי: ג וַיָּגֵד מוֹאָב מִפְּנֵי
הָעַם מֵאֵד כִּי רַב הוּא וַיִּקְרָא מוֹאָב מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ד וַיֹּאמֶר מוֹאָב אֶל זִמְבִּי כַדְוִן
עֲתָה יִלְחָכוּ הַקְּהָל אֶת כָּל סְבִיבֹתֵינוּ כַּלְחָף הַשּׁוֹר אֶת יָרֵךְ הַשְּׂדֵה וּבְלָק בֶּן צִפּוֹר
מִלָּךְ לְמוֹאָב בָּעֵת הַהוּא:

כה ז וַיֵּרָא פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וְלָקַם מִתּוֹךְ הָעֵדָה וַיִּקַּח רֶמֶחַ בְּיָדוֹ:
ח וַיֵּבֵא אַחֵר אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל הַקֶּבֶה וַיִּדְקֹר אֶת שְׁנֵיהֶם אֶת אִישׁ יִשְׂרָאֵל וְאֵת
הָאִשָּׁה אֶל קִבְתָּהּ וַתַּעֲצֹר הַמַּגִּפָּה מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ט וַיְהִיו הַמֵּתִים בַּמַּגִּפָּה
אַרְבַּעַת וְעֶשְׂרִים אָלֶף: פפפ

פרשת פנחס

כה י וַיִּדְבַּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: יא פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת
חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאֹתֵי בְּתוּכֶם וְלֹא כָלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּקִנְאֹתַי: יב לָכֵן אֲמַר הַגִּבִּי נָתַן לִּי אֶת בְּרִיתִי שָׁלֹם:

כז וּבַיּוֹם הַבְּפוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחַח הַדִּשָּׁה לַיהוָה בְּשֹׁבְעֵתֵיכֶם מִקְרָא קִדְשׁ
יְהִי לָכֶם כָּל מִלְאכַת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: כז וְהַקְרַבְתֶּם עוֹלָה לְרִיחַ נִיחַח לַיהוָה
פָּרִים בְּגֵי בָקָר שְׁנַיִם אֵיל אֶחָד שְׁבַעַת כִּבְשִׂים בְּגֵי שְׁנָה: כח וּמִנְחַתֶּם סֶלֶת פְּלוּלָה
בְּשֶׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים לֶפֶר הָאֶחָד שְׁנֵי עֶשְׂרִים לְאֵיל הָאֶחָד: כט עֶשְׂרוֹן עֶשְׂרוֹן
לִפְנֵי הָאֶחָד לְשֹׁבְעַת הַכִּבְשִׂים: ל שְׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: לא מִלֶּבֶד עֲלֵת
הַתָּמִיד וּמִנְחַתוֹ תַעֲשׂוּ תְּמִימִם יְהִיו לָכֶם וְנִסְפִיהֶם: פ

כט לה בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲשֶׂרֶת תִּהְיֶה לָכֶם כָּל מִלְאכַת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:
לו וְהַקְרַבְתֶּם עוֹלָה אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח לַיהוָה פֶּר אֶחָד אֵיל אֶחָד כִּבְשִׂים בְּגֵי שְׁנָה
שְׁבַעַת תְּמִימִם: לו מִנְחַתֶּם וְנִסְפִיהֶם לֶפֶר לְאֵיל וְלִכְבָּשִׂים כְּמִסְפָּרָם כְּמִשְׁפָּט:
לז וְשְׁעִיר הַטָּאֵת אֶחָד מִלֶּבֶד עֲלֵת הַתָּמִיד וּמִנְחַתָּהּ וְנִסְפָּהּ: לט אֵלֶּה תַעֲשׂוּ לַיהוָה

בְּמוֹעֲדֵיכֶם לְבַד מְנַדְרִיכֶם וְנִדְבַתִּיכֶם לְעֵלְתֵיכֶם וּלְמִנְחֹתֵיכֶם וּלְגִסְפֵיכֶם
וּלְשִׁלְמֵיכֶם: ל * וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: פפפ

פרשת מטות

ל ב וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רְאֵשֵׁי הַמַּטּוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה:
ג אִישׁ כִּי יָדַר גְּדֹר לַיהוָה אֹז הַשָּׁבַע שָׁבַע לְאָסֵר אֶסֶר עַל נַפְשׁוֹ לֹא יִחַל דְּבָרוֹ
כָּכֹל הֵיכָא מִפְּיָו יַעֲשֶׂה: ד וְאִשָּׁה כִּי תִדַר גְּדֹר לַיהוָה וְאָסְרָה אֶסֶר בְּבֵית אַבְיָהּ
בְּנִעְרֶיהָ:

לב מ וַיִּתֵּן מֹשֶׁה אֶת הַגְּלוּעֹד לְמַכְיֵר בֶּן מְנַשֶּׁה וַיֵּשֶׁב בָּהֶּ: מא וַיֹּאֲמֵר בֶּן מְנַשֶּׁה הַלֵּלִי
וַיִּלְכְּדוּ אֶת חַוֹּתֵיהֶם וַיִּקְרָא אֶתְהֵן חַוֹּת יֹאֲמֵר: מב וְנִבַח הַלֵּלִי וַיִּלְכְּדוּ אֶת קַנְתִּי וְאֶת
בְּנֵיתֶיהָ וַיִּקְרָא לָהּ נִבַח בְּשֵׁמוֹ: פפפ

פרשת מסעי

לג א אֵלֶּה מַסְעֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְצַבְּאֹתָם בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:
ב וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת מוֹצְאֵיהֶם לְמַסְעֵיהֶם עַל פִּי יְהוָה וְאֵלֶּה מַסְעֵיהֶם לְמוֹצְאֵיהֶם:
ג וַיִּסְעוּ מֵרַעַמְסֵס בַּתְּדֹשׁ הָרֵאשִׁוֹן בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַתְּדֹשׁ הָרֵאשִׁוֹן מִמִּחְרַת
הַפֶּסַח יָצְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיַד רָמָה לְעֵינֵי כָּל מִצְרַיִם:

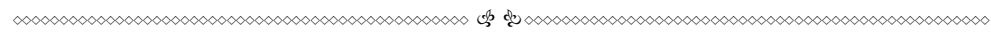
לו יא וַתִּהְיֶינָה מַחֲלָה תְרִצָּה וְחַגְלָה וּמִלְכָּה וְנִעָה בְּנֹת צִלְפַּחֵד לְבְנֵי דָדִיָּהן
לְנָשִׁים: יב מִמִּשְׁפַּחַת בְּנֵי מְנַשֶּׁה בֶּן יוֹסֵף הָיוּ לְנָשִׁים וַתִּהְיֶינָה נִחְלָתָן עַל מֹשֶׁה
מִשְׁפַּחַת אַבְיָהן: יג אֵלֶּה הַמּוֹצְאוֹת (הַת) וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד מֹשֶׁה אֶל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֶרְבַת מוֹזָב עַל יַרְדֵּן (יז) יִרְחוּ: אנניד

❖ אוצרות רמח"ל ❖

ד - במדבר, כלך יפה רעיתי. [המשכת חו"ב למלכות]

אלה המצות והמשפטים וגו'. כשנתקנה למעלה שורה למטה על ישראל כ"א. אבל, "ביד משה" כב, בהשוואה א' ממשיך על כל ישראל כג, אשר צויתי אותו על כל ישראל כד, וזהו כה, "ביד משה בערבות מואב כו" - ערבות העליון כז:

כג. משה עניינו הוא הדעת (תיקו"ז כט, כי יסוד אבא הוא דעת הפנימי של ז"א, ונקרא דעת עליון), ולכן דור המדבר נקראו 'דור דעה' שהרי עליהם אמר משה 'העם אשר אנכי בקרבו, וממנו בא כל שפע דעתם, כמו שאמרו (תמורה טז) שבעת מותו נשתכחו ג' מאות הלכות, ונולדו ז' מאות ספקות, וראה מהר"ל שם שבסילוק הדעת חלה שכחה גמורה בג"ר השייכים ל'דעת' [אך בז"ת נפלו רק ספקות מצד עצמם], הרי שכל ה'ערבות' שהם כלל ג"ר, באו לישראל ע"י משה.

וידידי הג"ר שמואל אביטן הוסיף בזה, את דברי רבנו באדיר במרום (ח"א, למגזר מלין) שרק נשמת משה היתה מוכנת לתת התורה על ידו, כי במתן תורה נתגלה א"ס בחכמה סתימאה, ומשם בת"ת דז"א, ולכן נאמר 'משה ידבר והאלהים יענו בקול', כי סיני הוא יסוד אימא, וכי צריך להתחבר סיני במשה, ומשם יוצאת כל התורה לכל ישראל.

כד. כוונת רבנו לפס' (מלאכי ג, כג) 'זכרו תורת משה עבדי, אשר צויתי אותו בחורב על כל ישראל', כמו שביאר שם אברבנאל 'קראתיה תורת משה לא בבחינת הפועל, כי אני הוא אשר צויתיה, אבל בבחינת המקבל, לפי שהתורה אני צויתי אותה אליו בחורב על כל ישראל, כלומר שבחתי בו על כל ישראל לתתה על ידו, וראה רמב"ן (דברים א, י) ש'חורב' הוא מקום אהל מועד ליד הר סיני, והיינו ששם הנחיל משה את התורה לכל ישראל. וע"ע בסמ"ג (הקדמת עשין) וכתבי

כא. כאמור לעיל (בקישוט ספר ויקרא) מדבר סיני הוא מלכות, ואחר שחפפה בינה על מלכות, ותקנתה, ואזי המלכות שורה על ישראל, וזה הוא מהות המלכות לקבל שכל ולחלקו, כאמור (שערי אורה א) 'אחר שמושכת מן הברכות מלמעלה, חוזרת ונותנת פרנסה ומזון לשאר כל הנמצאים תחתיה, איש כפי הראוי. ועליה נאמר: אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה לפי שאליה פונים כל הפנים אשר בכל הנמצאות עליונים ותחתונים, בין אותן המעלות שלמעלה ממנה, בין אותן המעלות שלמטה ממנה, שלמעלה ממנה פונים אליה להמשיך לה כוחם והשפעתם וטובתם וברכותם; ושלמטה הימנה פונים אליה לבקש ממנה פרנסתם ומזונותם וקיומם'.

כב. מבואר בעץ חיים (לב, א) כי משה הוא ביסוד אבא, והוא החכמה הגנוזה בפנימיות בינה, נמצא שעל ידו בא שפע החכמה והבינה יחד, ומצינו בזה"ק (ח"ג ד-) עה"פ האמור בהקמת המשכן (במדבר ז, א) 'ויהי ביום כלת משה' חסר ו', כלת משה דא כנסת ישראל, והיא שכינתא דנחתא למשכנא.

והנה בכריתות (ג) אמרו 'ביד משה' זה התלמוד, והיינו כמבואר (נדרים לח) שהקב"ה נתן את הפלפול למשה והוא נתנו לישראל בטוב עינו, ועניינו ביסום אורות ב"ן מעיני א"ק ע"י יסוד, כי כנסת ישראל שייכת לתורה שבכתב, ותפיסתה בתושבע"פ הוא רק ע"י משה הנקרא 'טוב' הוא יסוד, ואכמ"ל.

פרשת דברים

א אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן וחרצת ודי זהב: ב אחר עשר יום מהרב דרך הר שעיר עד קדש ברנע: ג ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר הדש באחד להדש דבר משה אל בני ישראל ככל אשר ענה יהוה אתו אלהם:

ג כ עד אשר יניח יהוה | לאחיכם ככם וירשו גם הם את הארץ אשר יהוה אלהיכם נתן להם בעבר הירדן ושבתם איש לירשתו אשר נתתי לכם: כא ואת יהושוע צויתי בעת ההוא לאמר עיניך הראת את כל אשר עשה יהוה אלהיכם לשני המלכים האלה בן יעשה יהוה לכל הממלכות אשר אתה עבר שמה: כב לא תיראום כי יהוה אלהיכם הוא הנלחם לכם: ססס

הגרי"ז (מלאכי שם, בשם הגר"ח) שמלאכי היה הנביא האחרון, ואמר שמכאן ואילך לא תהיה נבואה עד ביאת גוא"צ, וכל הנבואות המשך לנבואת משה, וכל נביא שיבא לפני אליהו נביא שקר הוא.

כו. מואב היא קלי' חכמה, ויש לה יניקה מהמלכות, כי אבא יסד ברתא, כאמור ה' בחכמה יסד ארץ, וכתב כתוב (ליקוטי תורה וירא) שלכן נקרא 'מואב', וראה דברי רבנו עה"ת (במדבר כב ב, לב ג) שמשנה נלחם במואב קודם מותו, כי הוא עומד באבא דקדושה ומואב באבא דקלי', וכיון שמת ונקבר בערבות מואב, הזמין נקמה זאת להכניעה, כדי שלא תתאחז בו כל כך בקבורתו.

כז. בחגיגה (יב) מצינו ש'ערבות' הוא רקיע העליון בשבע רקיעים, וביאר הגר"א (ספד"צ פ"א ד"ה בראשית, ספי"צ א, יד), דהיינו בינה המתפשטת בתוך ז"א. ומשמעות 'ערבות' מבואר בזוה"ק (ח"ב קסה). 'דאיהו כליל מאשא ומיא כחדא, מסטרא דדרום ומסטרא דצפון, ואיהו מעורב מתרין סטרין', והיינו שהבינה כוללת כל המידות העליונות, והוא האמור כאן, ששפע החכמה והבינה נמשך למלכות ע"י ז"א.

כה. כאן מבאר איך נמשך תיקון 'המצוות' בשכינה הבא 'ביד משה', מ'ערבות מואב', אך לא ביאר את הזיווג האמור בתיבה שלפי האחרונה בפסוק זה, דהיינו 'ירדן ירחו' [אף שבסדר הקישוטים נקט 'ינ'], ויתכן דהיינו משום שתיקון השכינה נשלם בהמשכה מחכמה ובינה. ואילו ה'ירדן' בפני עצמו מורה על קיום הזיווג בשלימות [ובמשנה תורה כבר לא נקט ענין הזיווג והארה עליונה, אלא את מעלת השכינה בשלימותה בפני עצמה].

ואכן, ה'ירדן' משמש הן כיסוד דוכ' [כמבואר בב"ר (פו, ח) שנבקע בזכות יוסף], והן כיסוד נוק', (ליקוטי תורה, פר' דברים), וראה מהרח"ו (זהר ח"ג קסו). ש'נדר' אותיות ירדן, שהוא יסוד דכורא, ובהשאלה נקרא גם יסוד דנוקבא 'ירדן', ונמצא שאחר שנשלם תיקון הנוק', הזיווג קיים ועומד, וכמו שכתב בקל"ח (פתח ע) ש'כל מה שהדו"ן

פרשת ואתחנן

ג כג ואתחנן אל יהוה בעת ההוא לאמר: כד ארני יהוה אתה החלוף להראות את עבדך את גדלך ואת ידך החזקה אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכנבורתך: כה אעברה נא ואראה את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן החר הטוב הזה והלבנון:

ה א ויקרא משה אל כל ישראל ויאמר אלהם שמע ישראל את החקים ואת המשפטים אשר אנכי דבר באזניכם היום ולמדתם אתם ושמרתם לעשתם: ב יהוה אלהינו פרת עמנו ברית בהרב: ג לא את אבותינו פרת יהוה את הברית הזאת כי אתנו אנהנו אלה פה היום כלנו חיים: ד פנים א בפנים דבר יהוה עמכם בהר מתוך האש: ה אנכי עמר בין יהוה וביניכם בעת ההוא להגיד לכם את דבר יהוה כי יראתם מפני האש ולא עליתם בהר לאמר: ו אנכי יהוה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים: ז לא יהיה לך אלהים אחרים על פני: ח לא תעשה לך פסל א כל תמונה אשר בשמים א מפעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים א מתחת לארץ: ט לא תשתחוו להם ולא תעבדם כי אנכי יהוה אלהיך אל קנא פקר עון אבות על בנים ועל שלשים ועל רבשים לשנאי: י ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי (מצותו) מצותי: יא לא תשא את שם יהוה אלהיך לשוא כי לא ינקה יהוה את אשר ישא את שמו לשוא: יב שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוה א יהוה אלהיך: יג ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך: יד ויום השביעי שבת א ליהוה אלהיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך ושורך וחמורך וכל בהמתך וגרך אשר בשעריך למען נוח עבדך ואמתך כבוד: טו וזכרת כי עבד היית א בארץ מצרים ויצאתי יהוה אלהיך משם ביד חזקה ובזרע נטויה על פני צוה יהוה אלהיך לעשות את יום השבת: טז כבוד את אביך ואת אמך כאשר צוה יהוה אלהיך למען א יאריכון ימיה וילמען ייטב לך על האדמה אשר יהוה אלהיך נתן לך: טז לא תרצה: טז ולא תנאף: טז ולא תגנב: טז ולא תענה ברעה עד שוא: טז ולא תחמד אשת רעה: טז ולא תתאוה בית רעה שרחה ועבדו ואמתו שורו וחמרו וכל אשר לרעה: טז את הדברים האלה דבר יהוה אל כל קהלכם בהר מתוך

האש העגן והערפל קול גדול ולא יסר ויכתבם על שני לוח אבנים ויתנם אלי: כ ויהי פשמעכם את הקול מתוך החושך וההר בער באש ותקרבו אלי כל ראשי שבטיכם וזקניכם: כא ותאמרו הן הראנו יהוה אלהינו את פניו ואת גדלו ואת קלו ששמענו מתוך האש היום הזה ראינו כי ידבר אלהים את האדם והי: כב ועתה למה נמות כי תאכלנו האש הגדלה הזאת אם יספים א אנהנו לשמע את קול יהוה אלהינו עוד ונתנו: כג כי מי כל פשר אשר שמע קול אלהים היום מדבר מתוך האש פטנו ויהי: כד הרב אתה ושמע את כל אשר יאמר יהוה אלהינו ואת תדבר אלינו את כל אשר ידבר יהוה אלהינו אליך ושמענו ועשינו: כה וישמע יהוה את קול דבריכם בדברכם אלי ויאמר יהוה אלי שמעתי את קול דברי העם הזה אשר דברו אליך היטיבו כל אשר דברו: כו מי יתן והיה לבכם זה להם ליראה אתי ולשמר את כל מצותי כל הימים למען ייטב להם ולבניהם לעלם: כז לך אמר להם שובו לכם לאהליכם: כח ואתה פה עמד עמדי ואדברה אליך את כל המצוה והחקים והמשפטים אשר תלמדם ועשו בארץ אשר אנכי נתן להם לרשתה: כט ושמרתם לעשות באשר ענה יהוה אלהיכם אתכם לא תסרו ימין ושמאל: ל בכל הדרך אשר ענה יהוה אלהיכם אתכם תלכו למען תחיון וטוב לכם והארכתם ימים בארץ אשר תירשון: לו וזאת המצוה החקים והמשפטים אשר ענה יהוה אלהיכם ללמד אתכם לעשות בארץ אשר אתם עברים שמה לרשתה: לב למען תירא את יהוה אלהיך לשמר את כל חקתי ומצותי אשר אנכי מצוה אתה ובנה ובן בנה כל ימי חיך ולמען יארכו ימיך: לג ושמעת ישראל ושמרת לעשות אשר ייטב לך ואשר תרבו מאד באשר דבר יהוה אלי אבתיך לך ארץ זבת חלב ודבש: לד שישי שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד: לה ואהבת את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך: לו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה היום על לבבך: לז ושננתם לבניך ודברתם בשבתך בביתך ובלבנתך בדרךך ובשכבך ובקומך: לח וקשרתם לאות על ידך והיו למטפת בין עיניך: ט ובתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך:

ז ט ונדעת כי יהוה אלהיך הוא האלהים האל הנאמן שמר הבקית והחסד לאהביו ולשמרי (מצותו) מצותיו לאלה דור: י ומשלם לשנאיו אל פניו להאבידו

לא יאחר לשנאו אל פניו ישלם לו: י' ושמרת את המצוה ואת החקים ואת המשפטים אשר אנכי מצוה היום לעשותם: פפפ

פרשת עקב

ז יב והיה | עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם ושמרו יהודה אלהיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך: יג ואהרן וברוך והרן וברך פרי בטןך ופרי אדמתך ורנן ותירשן ויאהרן שגר אלפיך ועשתרת מאנך על האדמה אשר נשבע לאבותיך לתת לך: יד ברוך תהיה מפל העמים לא יהיה בך עקר ועקרה ובהטתך:

כב פי אם שמר תשמרון את כל המצוה הזאת אשר אנכי מצוה אתכם לעשותה לאהבה את יהודה אלהיכם ללכת בכל דרכיו ולדבקה בו: כג והוריש יהודה את כל הגוים האלה מלפניכם וירשתם גוים גדלים ועמים מרובים: כד כל המקום אשר תדרוך פה ורגלכם בו לכם יהיה מן המדבר והלבנון מן הנגה נהר פורת ועד הים האחרון יהיה ורגלכם: כה לא יתיאב איש בפניכם פחדכם ומוראכם יתן | יהודה אלהיכם על פני כל הארץ אשר תדרכו בה כאשר דבר לכם: ססס

פרשת ראה

יא כו ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה: כז את הברכה אשר תשמעו אל מצות יהודה אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום: כח והקללה אם לא תשמעו אל מצות יהודה אלהיכם וסרתם מן הדרך אשר אנכי מצוה אתכם היום ללכת אחרי אלהים אחרים אשר לא ידעתם:

טז ט שבועה שבועת תספור לך מהחל הרמש בקמה תחל לספור שבועה שבועות: י ועשית הג שבועות ליהודה אלהיך מסת נדבת ידך אשר תתן כאשר ברכת יהודה אלהיך: יא ושמחת לפני | יהודה אלהיך אלה וברך ובעדת ואמתך וחלול אשר בשעריך והגר והיתום והאלמנה אשר בקרבך במקום אשר יבחר יהודה אלהיך לשכן שטו שם: יב וזכרת פי עבד היתה במצרים ושמרת ועשית את החקים האלה: פ יג הג הסבת תעשה לך שבועת ימים באספך טורנך ומיקבך:

יד וְשָׁמַחְתָּ בְּחֻדְּךָ אֵתָּהּ וּבְגִדְךָ וּבְתֵדְךָ וּבְעִבְדְּךָ וּבְאִמְתְּךָ וּבְחַלְוֵי וְהִגֵּר וְהִיזְתוּם וְהִאֲלַמְתָּהּ
 אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֶיךָ: טו שְׂבַעַת יָמִים תְּהַגַּל לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה כִּי
 יִבְרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל תְּבוּאָתְךָ וּבְכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ וְהָיִיתָ אֵד שְׂמֵחָ: טז שְׁלוֹשׁ
 פַּעַמִּים | בַּשָּׁנָה יִרְאֶה כָּל זְכוּרְךָ אֶת פְּנֵי | יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר בְּהַג
 הַמַּצּוֹת וּבְהַג הַשְּׂבָעוֹת וּבְהַג הַסְּכּוֹת וְלֹא יִרְאֶה אֶת פְּנֵי יְהוָה רִיקָם: יז אִישׁ
 בְּמַתְנֵת יָדוֹ בְּבִרְכַּת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ: ססס

פרשת שופטים

מז יח שְׁפָטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לְשַׁפְּטֶיךָ
 וְשָׁפְטוּ אֶת הָעָם מִשְׁפָּט אֲדָק: יט לֹא תִפֹּה מִשְׁפָּט לֹא תִפִּיר פְּנִים וְלֹא תִקַּח שֹׁחַד
 כִּי הַשֹּׁחַד יַעֲוֹל עֵינֵי הַכֹּהֲנִים וַיִּסְלַף דְּבַרֵי אֲדִיקָם: כ אֲדָק אֲדָק תִּרְדֹּף לְמַעַן תִּתְּהִיל
 וַיִּרְשַׁת אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ:

כז ז וְעָנִי וְאֲמָרוֹ יָדִינוּ לֹא (שפחה) שֹׁפְכוּ אֶת הַדָּם הַזֶּה וְעֵינֵינוּ לֹא רָאוּ: ח פֶּסֶף
 לַעֲמֹד יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פָּדִיתָ יְהוָה וְאֵל תִּתֵּן בָּם נָקִי בְּקָרְבַּ עֲמֹד יִשְׂרָאֵל וּנְכַפֵּר לָהֶם
 הַדָּם: ט וְאֵלֶּה תִּבְעַר הַדָּם הַנָּקִי מִקֶּרְבְּךָ כִּי תַעֲשֶׂה הַיֵּשֶׁר פְּעִיעֵי יְהוָה: ססס

פרשת כי תשא

כא י כִּי תִשָּׂא לְמַלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ וּנְתַנּוּ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּיָדְךָ וְשָׂבִיתָ שְׂבוּיִם:
 יא וְרֵאִיתָ בַּשְּׂבוּיָה אִשָּׁת יִפֹּת תֹּאֵר וְהִשְׁקַת בָּהּ וְלִקַּחְתָּ לָךְ לְאִשָּׁה: יב וְהִבֵּאתָ אֶל
 תוֹךְ בֵּיתְךָ וְנִלְחַה אֶת רֵאשָׁה וְעָשִׂתָה אֶת אֶפְרַיִמָה: יג וְהִסִּירָה אֶת שְׂמֵלֶת שְׂבוּיָה
 מֵעַלֶּיהָ וַיִּשְׁבֹּה בְּבִיתְךָ וּבְכַתֵּה אֶת אֹבִיָּה וְאֶת אִמָּהּ יָרַח יָמִים וְאַחַר כֵּן תִּבְוֵא
 אֵלֶיהָ וּבְעַלְמָתָהּ וְהָיְתָה לָךְ לְאִשָּׁה: יד וְהָיָה אִם לֹא תַפְעִתָּ בָּהּ וְשַׁלַּחְתָּהּ לְנַפְשָׁהּ
 וּמָטָר לֹא תִמְכְּרָנָה בְּכֶסֶף לֹא תִתְעַמֵּר בָּהּ תַּחַת אֲשֶׁר עָבִיתָה:

כה יז זְכוּר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ עֲמָלֶךָ בְּדַרְךָ בְּעֲאֲתָנֶם מִמִּצְרַיִם: יח אֲשֶׁר קָרָךְ
 בְּדַרְךָ וַיִּזְנַב בְּךָ כָּל הַגִּוֹשְׁלִים אַחֲרֶיךָ וְאֵתָּה עִנִּי וַיִּגַע וְלֹא יָרָא אֱלֹהִים: יט וְהָיָה
 בְּהִנֵּיחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ | לָךְ מִכָּל אֹיְבֶיךָ מִסְּבִיב בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ
 נִחְלָה לְרֵשָׁתָהּ תִּמְחֶה אֶת זְכַר עֲמָלֶךָ מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא תִשָּׁבֵה: ספפ

פרשת כי תבוא

כו * והיה כי תבוא אל הארץ אשר יהיה אליהך נתן לך נחלה וירשתה וישבת בה: ב ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך אשר יהיה אליהך נתן לך ושמרת בטנא והלכת אל המקום אשר יבחר יהוה אליהך לשכן שמו שם: ג ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו הגדתי היום ליהוה אליהך כי באתי אל הארץ אשר נשבע יהוה לאבותינו לתת לנו:

כז ו ותבאו אל המקום הזה ויצא סוהן מלך חשבון ועוג מלך הבשן לקראתנו למלחמה ונכם: ז ונקח את ארצם ונתנה לנחלה לראובני ולגדי ולחצי שבט המנשי: ח ושמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם אתם למען תשכילו את כל אשר תעשו: פפפ

פרשת נעבים

כט * אתם נעבים היום כלכם לפני יהוה אלהיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושמריכם כל איש ישראל: י טפכם נשיכם וגרף אשר בקרב מחניד מחטב עציף עד שאב מימיד: יא לעברך בברית יהוה אליהך ובאלתו אשר יהוה אליהך כרת עמך היום:

ל יח הגדתי לכם היום כי אבד תאבדון לא תאריכין ימים על האדמה אשר אתה עבר את הירדן לבוא שמה לרשתה: יט העדתי בכם היום את השמים ואת הארץ החיים והמנות נתתי לפניך הברכה והקללה ובחרת בחיים למען תחיה אתה וירעד: כ לאהבה את יהוה אליהך לשמע בקלו ולדבקה בו כי הוא חייך וארד ימיד לשבת על האדמה אשר נשבע יהוה לאבותיך לאברהם ליצחק וליעקב לתת להם: פפפ

פרשת וילך

לא * וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל: ב ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבוא ויהוה אמר אלי לא תעבר את הירדן הזה: ג יהוה אליהך הוא | עבר לפניך הוא ישמיד את הגוים

האלה מלפניך וירשתם יהושע הוא עבר לפניך כאשר דבר יהוה: ד שני ועשה יהוה להם כאשר עשה לסיחון ולעוג מלכי האמרי ולארגם אשר השמיד אתם: ה ונתתם יהוה לפניכם ועשיתם להם ככל המצוה אשר צויתי אתכם: ו חזקו ואמנו אל תיראו ואל תערצו מפניהם פי א יהוה אלהיך הוא החלף עמך לא ירפך ולא ישונך:

מח הקהילו אלי את כל זקני שבטיכם ושטריכם ואדברה באזניהם את הדברים האלה ואעידה פם את השמים ואת הארץ: טט פי ידעתי אחרי מותי פי השחת תשחתון וסרתם מן הדרך אשר צויתי אתכם וקראת אתכם הרעה פאחרית הימים פי תעשו את הרע פעיני יהוה להכעיסו כמעשה ידיכם: י וידבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תמם: פפפ

פרשת האזינו

לב א האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי: ב יערה כמטר לקחי תגל כסל אמרתי כשעירם עלי ושא וכרביבים עלי עשנ: ג פי שם יהוה אקרא הבו גדל לאלהינו:

מח וידבר יהוה אל משה פעצם היום הזה לאמר: מט עלה אל הר העברים הזה הר גבו אשר בארץ מואב אשר על פני ירחו וראה את ארץ כנען אשר אני נתן לבני ישראל לאהדה: נ ואת פהר אשר אפה עלה שמה והאסף אל עמיד פאשר את אהרן אחיך פהר החר ויאסף אל עמיו: נא על אשר מעלתם פי פתוך בני ישראל פמי מריבת קדש מדבר אן על אשר לא קדשתם אותי פתוך בני ישראל: נב פי מטנד תראה את הארץ ושמך לא תבוא אל הארץ אשר אני נתן לבני ישראל: פפפ

פרשת וזאת הברכה

לג א וזאת הברכה אשר ברך משה איש האלהים את בני ישראל לפני מותו: ב ויאמר יהוה מסיני פא וזרה משעיר למו הופיע מתר פאון ואתה מרובבת קדש מימינו (אשרת) אש דת למו: ג אף הניב עמים כל קדשיו פידך והם תפו לרגלך

יִשָּׂא מִדְּבַרְתֶּיךָ: ה תּוֹרַה צְוִה לָנוּ מִשָּׁה מוֹרְשָׁה קְהֵלֶת יַעֲקֹב: ה וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי מִלֶּדֶד
בְּהַתְּאִסֵּף רָאשֵׁי עָם יְהוָה שְׂבָטֵי יִשְׂרָאֵל: ו יְחִי רְאוּבֵן וְאֵל יִמָּת וַיְהִי מָתוֹ מִסְּפָר:
לד י וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה אֲשֶׁר יָדְעוּ יְהוָה פָּנִים אֶל פָּנִים: יא לְכָל
הָאֲתֹת וְהַמּוֹפְתִים אֲשֶׁר שָׁלַח יְהוָה לַעֲשׂוֹת בְּאַרְצֵי מִצְרַיִם לְפָרְעָה וּלְכָל עַבְדָּיו
וּלְכָל אֲרָצוֹ: יב וּלְכָל הַיָּד (הַיָּד) הַחֲזָקָה וּלְכָל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מִשָּׁה לְעֵינֵי
כָּל (כָּל) יִשְׂרָאֵל: אִידֵן

❖ אוצרות רמח"ל ❖

ה - דברים, כלך יפה רעיתי. [עליית מלכות לכתר]

ולכל היד החזקה וגו'. כל הצדדים שהס"א רצתה להתאחזי, נתחזקה השכינה
ועשתה נקמות כט, ואינו עולה ל עד שעשתה כל הנקמות לא, ואז, "כלך לב יפה
רעיתי" לג - שלימות התיקון לד:

כח. אחר זיווג היסוד, הארת אימא, והמשכת חו"ב, באה לעלות לראש, ולשם כך צריכה לסלק את כל החיצוניים הנאחזים בה. וראה לשון רבנו (בפירושו לפר' בשלח) 'הסט"א אין לה אחיזה אלא בסוף המדרגות, ולכך נעשה קריעת ים סוף, דהיינו אותו החלק של המלכות שהיתה משפעת למצרים, שלא תשפיע עוד להם, אלא תבא כל ההשפעה לישראל'.
כט. ראה זוה"ק (ח"ג יט): על הפס' (ישעיה ג, יב) 'עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו', 'נשים משלו בו, אילין איקרון להט החרב המתהפכת, לאו דאינון חרב המתהפכת אלא להט מההוא חרב דאקרי חרב נוקמת נקם ברית', וביאר בפרדס רימונים (כג, יב) שה'נשים' הם כוחות הדין החיצון של המלכות, ונקראות 'להט', פירוש ניצוץ המתלהט ומתנוצץ מחרב שהיא המלכות, והלהט הזה מתהפך, ובתיקו"ז (קנ"ד) מבואר שהמלכות

עצמה נקרא 'להט החרב' שהיא מתהפכת פעמים לדין פעמים לרחמים.
וענין 'נקם ברית' היא, שהמלכות נוקמת על הפרדתה משפע היסוד הקרוי ברית, וראה בשערי אורה (שער א) שמדה זו מואסת במי שאינו גומר מצוותה, ואינו עוקר הרע, כי חפצה לרדוף אויביה עד כלותם.
ל. הנה תכלית עליית המלכות היא לשלימות היחוד, כאשר כנסת ישראל תהיה עטרת תפארת, ואמרו בתיקו"ז (יט, לז) שהמלכות היא נקודה, וכשהיא כחול"ם על ו', הרי היא עטרת תפארת מצד החכמה, וראה פרדס רמונים (כג, יב).
לא. עת העליה היא שעת הנקמה, כאמור 'אל נקמות ה' וגו' הנשא שופט הארץ', וראה דברי רבנו (עה"ת, תהלים קי, ה) בביאור הכתוב 'אדני על ימינך', שצריך שנוק' תעלה בסוד מי

נביאים

סודר כנהוג לקרא נביאים אחר תורה, אך לפי סדר הרמח"ל קישוטי ה' מגילות באים אחר ה' חומשי תורה, וכדלהלן.

יהושע

א וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון מִשְׁרַת מֹשֶׁה לֵאמֹר: ב מֹשֶׁה עֶבְדִּי מָת וְעַתָּה פ קוּם עֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה אַתָּה וְכָל הָעָם הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנֹכִי נֹתֵן לָהֶם לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: ג כָּל מְקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כָּף רַגְלְכֶם בּוֹ לָכֶם נִתְּתִיו כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל מֹשֶׁה:

כד לא וַיַּעֲבֹד יִשְׂרָאֵל אֶת יְהוָה כָּל יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יְמֵי הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר הָאָרֶץ יָמִים אַחֲרֵי יְהוֹשֻׁעַ וְאֲשֶׁר יָדְעוּ אֶת כָּל מַעֲשֵׂה יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל: לב וְאַתַּ עֲצֻמוֹת יוֹסֵף אֲשֶׁר הָעֵלּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קָבְרוּ בְּשָׂכְם בְּחֶלְקַת הַשְּׂדֵה אֲשֶׁר

זאת עולה, וזהו 'על ימינך', שתעלה הנוק' על הימין שהוא ז"א, בסוד 'אשת חיל עטרת בעלה'. 'מחץ ביום אפן מלכים', זה היום שנאמר בו 'והיה יום אחד הוא יודע לה', שאז ז"א יעלה בא"א, ואז יתגלה הדיקנא ותעשה נקמה בס"א.

ובאילן הקדוש (ח, יח) פירט רבנו את שלימות התיקון 'חזרו ועלו, עלה מ"ה והלביש על ס"ג, עלה ב"ן והלביש על מ"ה, נמצא ב"ן למעלה מכלם, זה מעקה, שלא יהיה סיומם של אורות כשהם למטה, ולא יהיו הקלי' אוחזות בהם'.

לב. יתכן שכאן דיקא הביא רבנו תיבות אלו, כדי לבאר את תיבות הקישוט, 'היד' - 'כל', והיינו שהמלכות בשלימותה אינה פועלת ב'אצבע' אלא ב'יד' (ראה זוה"ק ח"ב פב) ואז עושה נקמה, והיא היד החזקה אשר עשתה הנקמה במצרים, 'לעיני כל ישראל'.

לג. ראה דרושי 'כלך יפה' (דרוש ג) שבשעה שמקבלת יתרון מאי' עילאה, בע' עיטרין כמנין 'כלך יפה', אין הנחש מתקיים, כי

באותו הזמן, 'אין יתרון לבעל הלשון', ולפיכך 'מום אין ברך', דהיינו לשון הנחש שלוחכת עפר, אינו יכול לינק משם, שאין עפר שיהיה ראוי, כי הכל מתקדש בקדושה עליונה.

לד. לשון רבנו בתיקונים חדשים (תי' ע) 'ספרא חמישאה ביה תליא רזא דתורה שבכתב ושבע"פ דמתחברן כחדא'. והשל"ה (פרי שופטים) ביאר את הפס' (דברים יז, יח) 'וכתב לו את משנה התורה', כי מלכות מקבלת תורה שבכתב, והיא בעצמה תורה שבעל פה, והרי הוא 'משנה תורה'. וכבר התבאר במאמר 'קישוטי כלה', שבכ"ד ספרי תושב"כ גנוזים קישוטי כלה, שהם צד ידיעת התורה, ואילו הכתרים גנוזים בתורה שבע"פ, כי ענין הכתר הוא השגת פנימיות המוחין שבהם כח ההבנה, ע"י עמל התורה להגיע לנקודה הפנימית, הגנוזה בתושבע"פ, ונמצא בשלימות התיקון, בעלית המלכות ככלה לכתרה, הוא בספר דברים שהוא החיבור בין תושב"כ לתושבע"פ.

קָנָה יַעֲקֹב מֵאֵת בְּנֵי הַמּוֹר אָבִי שָׁכַם בְּמֵאָה קְשִׁיטָה וַיְהִי לְבְנֵי יוֹסֵף לְנַחֲלָה:
לֵךְ וְאַלְעָזָר בֶּן (בֶּן) אַהֲרֹן מֵת וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּגַבְעַת פִּינְחָס בְּנֵוֹ אֲשֶׁר נָתַן לוֹ בְּהַר
(בְּרָ) אֶפְרַיִם: אֵינֶד

❖ אוצרות רמח"ל ❖

יא יהושע כלך יפה רעיתי. [שלשה אבות לכל דור - נה"י]

ואלעזר בנאהרן לה וגו'. הכח של משה ניתן ליהושע לי, והכח של אהרן
באלעזר לי. אח"כ פנחס כלל שניהם לה, ובכח זה תיקן כל ישראל לט. שהרי בשעה
שמתו אלה השנים, לא היה מי שיכול לתקן ישראל, אם לא היה הוא מ, וזהו
שקברוהו בגבעת פנחס והוא בהר אפרים מא. וע"י "כלך יפה רעיתי", הס"א חשבה
ח"ו להפריד ולא יכלה מב:

לה. משמע מגירסת רבנו שקישוט 'בן, נוצר גם מאות ו' שבסוף תיבת 'אהרן, וצריך טעם לדבר.

לו. ראה דברי רבנו (עה"ת, פר' פנחס) 'קח את יהושע וסמכת את ידך, יהושע הוא מצד מלכות, והסט"א אוחזת בה. ובסמיכה של משה העומד בת"ת, היה ממשיך לו כח משרשו, ובזה ניצול. וראה גם בביאור הגר"א לספד"צ (פ"ד ד"ה ויראו) שיהושע היה בדוגא דסיהרא.

לז. ראה בזוה"ק (ח"ג רפג:) דאהרן דרועא ימינא דישראל הוה, ובמותו היה הולך משה כמאן דתבר ימינא דיליה.

ובספרי (פינחס פ"ס קמא) שנינו 'יהושע צריך לאלעזר ואלעזר צריך ליהושע', וכתב רבנו (עה"ת פר' פנחס) 'והעמדת אותו לפני אלעזר' יהושע הוא במלכות, וכל תיקונה על ידי אבא, ולכך היה צריך לאלעזר שהוא עומד באבא. וכן כתב (שם פר' מסעי) יהושע שלימות תיקונו הוא מאלעזר שהוא

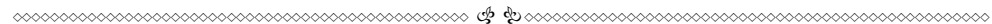
באבא. וכבר ראינו כשיהושע נמנה למלך על ישראל, מכל מקום הוצרך לאלעזר, שנאמר בו 'על פיו יצאו', שהוא במדרגה עליונה ממנו, אבל מכל מקום יהושע היה מלך שעומד במלכות.

והנה מה ששינוי ש'יהושע יהא צריך לאלעזר', אמר הקב"ה למשה כתשובה לתפלתו שבניו יירשו גדולתו, הרי שזה פיוס למשה, ולכאו' אף שצריכין לשאלו באו"ת, הרי מלך קודם לכה"ג ולנביא. אכן, כבר ביאר הגרי"ז (פר' וילך) שמשה היה גם מלך וגם נשיא הסנהדרין, ולכאו' היינו הנהגת תושב"כ ותושבע"פ, וא"כ יש לפרש שהפיוס למשה היה בחילוק עניינו לשני פרנסים, שיהושע יצא לפניו כמלך בתושב"כ, ואלעזר ילמד את מסורת תושבע"פ.

לח. כתב הגר"א (ספד"צ פ"א) שבכל דור יש שלשה שהם במקום אבות הן המרכבה, וראה במגלה עמוקות (פר' דברים) שבאותו דור היו יהושע אלעזר פנחס, וכשם שבמות אהרן היה

שופטים

א וַיְהִי אַחֲרַי מוֹת יְהוֹשֻׁעַ וַיִּשְׁאַלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בִּיהוָה לֵאמֹר מִי יַעֲלֶה לָּנוּ אֶל
הַכְּנַעֲנִי בְּתַחֲלָה לְהַלְחֵם בּוֹ: ב וַיֹּאמֶר יְהוָה יְהוֹדָה יַעֲלֶה הֵנָּה נִתְּתִי אֶת הָאָרֶץ

הולך משה כמאן דתבר ימינא דיליה (זוה"ק ח"ג רפג), כך כשמת יהושע, איתבר גם דרועא ימינא, הוא אלעזר בן אהרן, ומת באותה מיתה שמת יהושע, ופנחס בנו נשאר לבדו מג' עמודים, והוא המעביר כוחם של האבות לבנים. ולהנ"ל נמצא שבפנחס שב לכלול יחד מעלות מלך ונשיא הסנהדרין, ובו כל הוראת התורה, והוא עניינו של פנחס זה אליהו, וכדלהלן.

מא. כאן מבאר את שלימות הקישוט בצירופו עם הקישוט היוצא באותו אופן מהתיבה שלפני האחרונה בפסוק זה, והיינו בתיבת 'בהר אפרים', כי יהושע ואלעזר שניהם נקברו 'בהר אפרים' (יהושע כד, ל-לג), וביאר רמ"ד וואלי, דהיינו להורות ששפע שניהם עבר ליסוד, והוא כמבואר לעיל בפשוטו.

והנה בפשוטו כוונת רבנו לפרש את תיקון הנה"י, כי יהושע קיבל ממשה שהוא בנצח (בזהר ח"א כא: ח"ג רמג. ועוד), ואלעזר מאהרן שהוא בהוד (זהר שם, וראה עץ חיים לב), ואליהו שהוא ביסוד מלכות (ספר הלקוטים בראשית ג) כלל את שניהם, ובו עובר כל השפע למלכות. ואמנם הן הן הדברים, אלא שנדונו בערכין, כי חלקי כל שלב נחשבים כאבות לשלב הבא אחריו, ואכמ"ל.

ברם, רבנו נקט שיהושע במלכות ואלעזר באבא, וביאור הקישוט הוא, כי בפס' נאמר 'ויקברו אתו בגבעת פינחס בנו אשר נתן לו בהר אפרים ושאלו בב"ב (ק"ג) 'מאין היה לו לפנחס מה שלא היה לאלעזר אביו', ומסקנת הגמ' דאמר קרא 'בנו' ובהכרח שהיתה נחלה הראויה לאלעזר וירשה בנו, ובזה יתברר שמעלת פנחס הא בהיותו ממשיך מעלת האבות אל ה'בנים', כנ"ל.

לט. יתכן שכוונת רבנו למה שאמרו (זהר ח"ג קנז). עה"פ (משלי כה יג) 'ציר נאמן לשולחיו ונפש אדוניו ישיב', ציר נאמן לשולחיו, אלו כלב ופנחס, דהוו שליחי מהימני לגבי יהושע, ונפש אדוניו ישיב, דאהדרו שכינתא לדיירא בהו בישראל, ולא אסתלקא מנייהו. וכתב רבנו (בפירושו על ישעיה) שפנחס הוא אליהו נאמר בו 'שולח לכם את אליה הנביא', ובאותה היחוד שיעשה להתחבר האורות של הגלות עם האורות של הגאולה, אז יקח הו', שהיא חסרה ממנו, שהיא סוד היחוד העליון המתגלה באותו הזמן. וזה, "אנכי שולח לכם את אליה", ולא 'אליהו', כי כשישלח, השכינה עדיין תהיה בסוד 'אליהו', ורק אחר שיחבר תרי משיחין אזי יקח הו', כי באותו הזמן יהיה הכל נתקן בתיקון, כמו שהיה בזמן מתן תורה.

מב. בפת"ש (עולם התיקון כב) ביאר, שתושב"כ היא דרגא דז"א, ותורה שבע"פ דרגא דנוקבא, ובעת התיקון העולמות בגדלות, ובסוד זיווג זו"נ יש השגה ברורה של תושבע"פ מתוך תושב"כ, וההלכה ברורה. אך קטרוג הסט"א גורם שיסתלקו חב"ד מתורה שבכתב, ונסתמו מעיינות החכמה. ונשארת הארה מועטת, כמו בעת העיבור, ואז יש מעט אחיזה לסט"א בתושב"כ, בעיקר בנביאים אחרונים שהם במדרגת נצח הווד. ובסוף האלף השישי יחזרו המוחין לז"א, ושוב יהיה זיווג בין תושב"כ לתושבע"פ. ולפ"ז מובן שפנחס זה אליהו, הוא הכולל ומזווג שניהם כנ"ל, ולכן הוא עתיד להחזיר את מסורת התורה לישראל, וראה יערות דבש (דרוש א, בביאור ברכת השיבה).

מ. ראה בעשרה מאמרות (חיקור דין ח"ד פט"ו) שנדב ואביהוא אמרו 'מתי ימותו שני זקנים אלו (סנהדרין נב) כי סברו שתיקון הקלי' בכניסה

בְּיָדוֹ: ג וַיֹּאמֶר יְהוָה לְשִׁמְעוֹן אֶחָיו עֲלֵה אִתִּי בְּגוֹרְלִי וְנִלְחַמְהוּ בְּפָנַי וְהִלַּכְתִּי
גַם אֲנִי אִתְּךָ בְּגוֹרְלֶךָ וַיִּלָּךְ אִתּוֹ שִׁמְעוֹן:

כ כַּג וַיַּעֲשׂוּ כֵן בְּנֵי בְנֵימִן וַיִּשְׂאוּ נָשִׁים לְמִסְפָּרָם מִן הַמְּחַלְלוֹת אֲשֶׁר נָזְלוּ וַיֵּלְכוּ
וַיָּשׁוּבוּ אֶל נְהַלְתָּם וַיִּבְנוּ אֶת הָעָרִים וַיִּשְׁבּוּ בָּהֶם: כד וַיִּתְּהַלְכוּ מִשָּׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּעֵת הַהִיא אִישׁ לְשִׁבְטוֹ וּלְמִשְׁפַּחְתּוֹ וַיִּצְאוּ מִשָּׁם אִישׁ לְנַהֲלָתוֹ: כה בַּיָּמִים הָהֵם
(הָם) אִין טַלְדַּ בְּיִשְׂרָאֵל אִישׁ הַיֵּשֶׁר בְּעֵינָיו (בּו) יַעֲשֶׂה: דאני

❖ אוצרות רמח"ל ❖

יב, שופטים כלך יפה רעיתי. [ז"א מתקן הנהגת הייחוד]

בימים ההם אין מלך וגו'. כאן סוד גדול ודאי, השכינה היא שורש ישראל מג, וממנה ההנהגה בסוד המלכות מ"ד. אבל באותו הזמן נתקנו תיקונים גדולים, אז

מג. השכינה נקראת 'כנסת ישראל', באשר בה מתכנס כל השפע הבא מז"א הנקרא 'ישראל', ובעולם העשיה היא שוכנת ומשפיעה לפי מעשי עם ישראל, וכל עוד לא באו לשלימות, אינם מקבלים את עיקר השפע, שהוא עומד כנוס בתוכה, כמבואר בזה"ק (ח"א קצ"ז).

והמכוון הוא על מלכות דאצילות, שבה מושרשים כל הי"ב שבטים, ועל ידם מתקשרת השכינה למטה, כמבואר בזה"ק (ח"א קנח). דכולהו תריסר שבטים תיקונא דעלמא תתאה ניהו [הבינה נקראת עלמא עלאה, שממנה יצאה האצילות, והמלכות 'עלמא תתאה' כי ממנה נעשו כל העולמות בי"ע, וכל י"ב שבטים הם תיקוניה, כי על ידם מוצאת השכינה מקום ומעון לשכון]. וראה שערי אורה (ש"א) פרדס רמונים (כג).

ואופן ההנהגה בסוד מלכות מבוארת ע"י רבנו (דע"ת מח), מדת השכר ועונש, היא הנהגת הטוב והרע בשיקול אחד לזכות ולחובה, ונקראת הנהגה זאת, הנהגת המשפט, שהקב"ה יושב ודן כל העולם כולו לפי מעשיהם הטובים והרעים. ולפי מדה זו, הקב"ה כביכול משעבד מעשיו למעשי בני אדם, שאם הם טובים גם הוא יטיב להם, ואם הם רעים יוכרח, כביכול, להענישם.

י"א ולש"ו (ח"ב ג, א).

מ"ד. ראה בשערי אורה (ש"א) שהמלכות נקראת 'שכינה', כי היא שוכנת עם ישראל

שמואל

א א * ויהי איש אחד מן הרמתים צופים מהר אפרים ושמו אלקנה בן זרחם בן אליהוא בן תחו בן צוף אפרתי: **ב** ולו שתי נשים שם אחת חנה ושם השנית פננה ויהי לפננה ילדים ולחנה אין ילדים: **ג** ועלה האיש ההוא מעירו מימים ימימה להשתחות ולזבח ליהוה עבאות בשלה ושם שני בני עלי הפני ופנחס כהנים ליהוה:

ב בר כג הפל נתן ארונה המלך למלך **ס** ויאמר ארונה אל המלך יהוה אלהיך ירעד: **כד** ויאמר המלך אל ארונה לא פי קנו אקנה מאותך במחיר ולא אעלה ליהוה אלהי עלות חנם ויקן דוד את הגרון ואת הפקר בכסף שקלים חמשים: **כה** ויבן שם (שם) דוד מזבח ליהוה ויעל עלות ושלמים ויעתר יהוה לארץ ותעצר המגפה מעל (מל) ישראל: **דא**יג

* אוצרות רמח"ל *

יג, שמואל כלך יפה רעיתי. [מלכות דוד שורש הנהגת הייחוד]

ויבן שם דוד מזבח וגו'. ודאי במלכות בית דוד תלה הקב"ה תיקון השכינה^{נב}, והוא שרש, שידע הקב"ה שהוא היותר נתקן והגון לה^{נג}. ועל כן, "כלך יפה" ודאי,

תיקון^ז (תי' ה) 'למרבה בגי' זרע, 'המשרה' בגי' הוא רביעי, והוא נאחז בה' אחרונה שהיא מלכות, ובה נשלם שם יהו"ה, ואז השם שלם, וראה של"ה (פר' וישב תו"א ה).

נב. כאמור (סנהדרין ק): 'החולק על מלכות בית דוד כחולק על השכינה', והיינו כי הכסא להשכינה שהיא רגל רביעי למעלה, נעשה למטה ע"י מלכות בית דוד, שהוא המרכבה אליה. שהרי שלשת האבות הם מרכבה להנהגת הקב"ה, קו החסד ב', קו הדין בה' ראשונה, וקו הרחמים בו', ובמידות אלו נאחזו האבות ונעשו מרכבה, ודוד

נג. כמו שאמר שאל לדוד (שמואל א' כד, ס) 'ידעתי כי מלוך תמלוך וקמה בידך ממלכות ישראל', וביאר רמ"ע מפאנו (חיקור דין ד, יז) ע"פ מה שאמרו שלש מלכויות א'דס ד'וד מ'שיח [אד"ם], וידעו כי ביד משיח לבדו תתקיים ממלכת ישראל, שהוא בעל המלוכה האמתית [וראה דברי רבנו (אדיר במרום ח"א) שמ'שיח הוא האחרון באד"ם, ובו

כי נתיחדה בחי' שהיה מוכן לזה ודאי ג'. בשעה שבנה דוד המזבח והעלה עולות נה, מיד (הארץ) [הארץ נ] מצאה חן לפני הקב"ה, ובכחה נעצרה המגפה ג', שאין מי שיכול לתקן תיקון זה כמוהו, שאין שום פגם יכול להעביר תיקונו ג', וז"ס, "לא אחלל בריתי" ג':

מלכים

א א א וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד זָקֵן בָּא בְיָמָיו וַיִּכְסְהוּ בַּבְּגָדִים וְלֹא יָחַם לוֹ: ב וַיֹּאמְרוּ לוֹ עֲבָדָיו יִבְקְשׂוּ לְאָרְצֵי הַמֶּלֶךְ נַעֲרָה בְּתוּלָה וְעַמְדָּה לְפָנָיו הַמֶּלֶךְ וְתָהִי לוֹ סִכְנֶת וְשִׁכְבָּה

השלימות].

והנה דוד המלך חי וקיים, ואמרו בזהר (ח"א כט): 'וסימנין (שמואל א' כ, לא) כל הימים אשר בן ישי חי על האדמה, דחיים תליין בבן ישי, ובהו שליט בכלא, וארעא מיניה אתזנת, וראה בביאור הגר"א לספד"צ (פ"ד) שהוא חי וקיים כי הוא במלכות דאצילות, ועליו נאמר 'לא יגורך רע'. ובספר הליקוטים (מלכים א) 'חי וקיים', כי תיקן כל המלבושים. והוא תיקונו של אדה"ר, ולא נאמר בו מיתה, אלא 'וישכב'.

ג. כאן מבאר את שלימות הקישוט בצירופו עם הקישוט היוצא באותו אופן מהתיבה שלפני האחרונה בפסוק זה, והוא בתיבת 'ותעצר המגפה מעל ישראל', להורות שהיחוד מעלה את הנהגת מדת המלכות למקום שבו אינה פועלת בדיניה, והמגפה נעצרת.

נד. כי בעוד מלכות ישראל היתה מבני רחל [שאלו מבנימין וכו'], הרי מלכות דוד הוא משבט יהודה, מבני לאה, וכבר כתב רמ"ע מפאנו (שם) שרחל היתה בת זוגו של יעקב מתולדות הנשמות, ואילו זוג לאה הוא מפלא העליון, דהיינו מהנהגת הייחוד, ואכן תיקון השכינה ההגון ביותר הוא בהנהגת הייחוד.

נה. כמבואר בזהר (ריש פר' צו) דעולה סליקו וקשירו דכנסת ישראל לעילא, ודבקו דילה בגו עלמא דאתי, וראה בשושן סודות (לתלמיד הרמב"ן, ענין קרבן עולה) שקרבן עולה ירמוז למדת אדנ"י, להעלותה במדת הרחמים עד מחשבה טהורה, ולכן כולה כליל, אין בה חלק לאחד מישראל ולא לכהנים, רק ליחיד המלכה במלך.

נו. כך נראה לתקן, כי הכוונה לבאר את האמור בסוף הפס', 'ויעתר ה' לארץ, ותעצר המגפה', והיינו שע"י העולות תיקן דוד את

נח. כיון שע"י דוד נקבע הזיווג הראוי, שלא יפרד לעולם (בהנהגת הייחוד, כדלהלן), הרי אין פגם שיכול להתפס בו, וכלשון רבנו (אדיר במרום ח"א ענוי דרישא) 'בזמן הזיווג המאורות עומדים בטהרה גדולה שאין שום פגם מגיע שם'. ואכן אמרו (יומא כב): 'שאל באחת ועלתה לו, דוד בשתים ולא עלתה לו', ומשמעו ששני חטאי דוד לא הורידוהו ממלכותו כמו שאול שירד על חטא אחד שלא הרג את אגג, והיינו משום שמלכות שאול בהנהגת המשפט, וכל חטא פגם בה, ואילו מלכות דוד בהנהגת הייחוד, שאינה תלויה במעשי בני אדם.

נט. שנאמר (תהלים פט, ד) 'כרתי ברית לבחירי נשבעתי לדוד עבדי', ואמרו (זהר ח"א רלא) דא רזא דמהימנותא, דאיהו קיימא תדיר בצדיק, דא קיומא דעלמא דלא יתפרדון לעלמין, ועל ברית זו אמר שאין שום פגם שיכול למנוע, כי הנהגת הייחוד אינה תלויה בזכות וחובה.

בְּחִיקָה וְחֵם לְאֶרֶץ הַמִּלְכָּה: ג וַיִּבְקְשׁוּ נַעֲרָה יָפָה בְּכָל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וַיִּמְצְאוּ אֶת אֲבִישׁג הַשּׁוֹנְמִית וַיָּבֵאוּ אֹתָהּ לַמֶּלֶךְ:

ב כה וַיִּדְבֶּר אֵתוּ טָבוֹת וַיִּתֵּן אֶת כֶּסֶף מַעַל כֶּסֶף הַמְּלָכִים אֲשֶׁר אֵתוּ בְּבָבֶל: כט וְשָׂא אֶת בְּגָדֵי כְלָאוֹ וְאָכַל לֶחֶם תְּמִיד לְפָנָיו כָּל יְמֵי חַיָּו: ל וַאֲרָחֲתוּ אֲרָחֹת (אֶת) תְּמִיד נִתְּנָה לָּו מֵאֵת הַמֶּלֶךְ דָּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ כָּל יְמֵי (יג) חַיָּו: פפפ דנאי

❖ אוצרות רמח"ל ❖

יד - מלכים, כלך יפה רעיתי. [בהנהגת הייחוד אין שינויים]

וארוחתו ארוחת תמיד וגו'. השכינה היא ארוחת תמיד^ס, כי יש יפים שבאיזה זמן ישתנה יופים, וזה נקרא מום^{סא}, כי הוא מפני שיש איזה דבר שאינו כל כך חזק^{סב}. אבל השכינה תיקוניה עומדים תמיד^{סג}, יען כל תיקוניה חזקים^{סד}:

ס. השכינה נקראת 'אבן שתיה' (שערי אורה ש"א ועוד), וכתב רבנו (הקדמת משכני עליון) שממנה יוצאים הדרכים לכל הנבראים למיניהם, כי כולם מבינים את דרכם, ומשם יקחו חלקם ארוחת תמיד הנתנת להם מאת המלך, והיינו שהשפע ננוס בשכינה תמיד, ובכל עת שהנבראים זכאים לו, הם מקבלים ממנה.

וראה בעץ חיים (לד, א) שיש נקודת חיבור פנימית בין יסוד למלכות שאינה זה משם לעולם, והוסיף (תפילין דרוש ה) שעליה נאמר 'שימני כחותם על לבך', וראה בביאור הגר"א לשה"ש (ת, ו) שהחותם הוא סוד התחברותם תמיד של יסוד ומלכות.

סא. בשה"ש (ה, ט) נקראה כנסת ישראל 'היפה בנשים' וביאר הגר"א שאף בגלות הם נאים בתורה ומעשים טובים.

סב. יתכן שכוונת רבנו לדבריו בקל"ח (ט), שהחילוק בין הנהגת שר ועונש

להנהגת הייחוד, הוא כיחס הגוף והנשמה, כי בגוף יש חילוק אברים, ומה שמוטבע באבר אחד, אינו מוטבע באבר אחר, ואילו הנשמה כולה היא נשמה אחת, ואין הפרש בין חלק הנשמה בחוטם לחלק הנשמה שביד, אלא שפעולותיה משתנות בחלקי הגוף, אך הנהגת הגוף הוא על ידי הנשמה. וכן שר ועונש שענינם בספירות, כיון שמשתנה לפי המעשים, לכן הם משתנות. אך הייחוד הולך לתכלית אחת לבד בכל פעולה, בלי שום שינוי, והיא הנהגת הקו שהוא שוה בכל המדרגות.

סג. נראה שכפלות הדברים באה לבאר את שלימות הקישוט בצירופו עם הקישוט היוצא באותו אופן מהתיבה שלפני האחרונה בפסוק זה, והיינו בתיבת 'ימי חייו', וכמו שביאר המלבי"ם (ויקרא ג, ו) שיש הבדל ש'תמיד' משמעו תמידות, אך אינו מורה שלא יפסק לעולם, ואילו 'דבר יום ביומו', משמעו שלא יפסק הדבר באיזה זמן, ולכן במקום שירצה לכלול את שניהם אומר 'תמיד דבר יום ביומו כל

ישעיהו

א חֲזוֹן יִשְׁעִיָּהוּ בֶן אֲמוּזַן אֲשֶׁר חָזָה עַל יְהוּדָה וּירוּשָׁלַם בְּיָמֵי עֲזִיָּהוּ יוֹתֵם אֲחֻזֵּי יְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶכִי יְהוּדָה: **ב** שָׁמְעוּ שָׁמַיִם וְהָאָרֶץ כִּי יְהוָה דִּבֶּר בְּנִיבִים וְגַדְלָתִי וְרוּחֹמֹתַי וְהֵם פָּשְׁעוּ בִּי: **ג** יָדַע שׁוֹר קָנְחוּ וְחֲמֹר אֲבוּס בְּעַלְיוֹ יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע עַמִּי לֹא הִתְבּוֹנֵן:

ד כִּי כַּאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הִחְדָּשִׁים וְהָאָרֶץ הִחְדָּשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּכֶם לְפָנַי נִאֵם יְהוָה כֵּן יַעֲמֹד וְרַעְיֵכֶם וְשִׁמְכֶם: **ה** וְהָיָה כִּדְרֹשׁ בְּחֻדְשׁוֹ וּמִדֵּי שִׁבְתָּ בְּשִׁבְתּוֹ יָבֹא כָל בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי אָמַר יְהוָה: **ו** וַיֵּצְאוּ וְרָאוּ (וּ) בְּפָנָיו הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי כִּי תוֹלְעֵתֶם לֹא תָמוּת וְאֲשֶׁם לֹא תִכָּפֵה וְהָיוּ דְרָאוּן לְכָל (לָל) בָּשָׂר: **פפפ** דְּנִיא

אוצרות רמח"ל

טו ישעיהו, כלך יפה רעיתי. [בשכינה לא חל פגם]

ויצאו וראו בפגרי וגו'. השבח של השכינה, כי "בשת עלומיך תשכחי", שאין בשת כלל^ס. וזה כי באמת לא היה שום פגם^ס. ולהראות זה התיקון, יהיה זה, "ויצאו

ימי חייו, נמצא שבעוד הקישוט 'ארוחת' האמור בתחילת הפס' מורה על כינוס השפע באופן תמידי, והוא צד המלכות דכלילן בה אתוון מא' עד ת', ובהנהגת המשפט הוא תלוי במעשי בני אדם, הרי הקישוט בסופו 'ימי חייו' מורה על שפע הנהגת הייחוד, הניתן בלא הפסק.

סד. הייחוד של השכינה עם ז"א הוא קשר אמיץ וחזק של כל חלקי העברת השפע מן המשפיע למקבל, כמבואר בפרדס רמונים (שער ד פ"ו) ובשל"ה (תו"א, שער הגדול).

ס.ה. ראה מהר"ל (גבורות ה' פ"ח), שחטאי ישראל נחשבים כמקרה, כי הם נובעים רק מחמת היצר המכשילם, ולכן בתשובתם חוזרים עד כסא הכבוד, ואילו חטאי הגויים הם מצד שהם פגומים בעצם, ולפיכך ישראל שאין בהם פגם יכולים לצאת לראות בפגרי הפושעים.

סו. כי באמת השכינה שהיא הנוק' עצמה [מל' דאצילות] לא ירדה לגלות, אלא היא באצילות בגדולתה ובמעלתה, ואין שום פגם ותיקון נוגע בה בשורשה עצמה, וכל הביירוים

וראו" וגו' סז, שאם לא כן, מה תועלת בזה, אלא להודיע שאין בשת להסתכל בהם סח. כי אין לומר טול קורה מבין עיניך, אלא ודאי, "ומום אין בך". כי ללוט נאמר, "אל תבט אחריך", אבל כאן, "ויצאו וראו" טט:

עיניך, אלא ודאי, "ומום אין בך". כי ללוט נאמר, "אל תבט אחריך", אבל כאן, "ויצאו וראו" ע:

ירמיהו

א * דברי ירמיהו בן חלקיהו מן הכהנים אשר בענתות בארץ בנימן: ב אשר היה דבר יחזה אליו בימי יאשיהו בן אמון מלך יהודה בשלש עשרה שנה למלכו: ג ויהי בימי יהויקים בן יאשיהו מלך יהודה עד תם עשתי עשרה שנה לצדקיהו בן יאשיהו מלך יהודה עד גלות ירושלם בתחדש החמישי:

גב לב וידבר אתו טבות ויתן את כסאו מועל לכסא (מלכים) המלכים אשר אתו בבבל: לג ושנה את בנדי בלאו ואכל לחם לפניו תמיד כל ימי חייו: לה וארחתו

הם בניצוצות שירדו בתוך הקלי', ועל שמם נקראת 'שכינה בגלות', וראה ביאור הגר"א לספד"צ (פ"ד) שהפגם הנראה לנו, הוא כלקוי חמה שלנו, שבאמת לא נשתנה אורו כלל, ורק מסבה חיצונית אליה, נראית אלינו כאילו נפגם אורה.

סז. ראה דברי רבנו (תהלים ק) בביאור הכתוב 'לדוד מזמור נאם ה' לאדני שב לימיני' שבעת הגלות נראית המלכות כעיקר, בסוד אמלאה החרבה, אך בעת התיקון, יגיע הזמן להראות איך התיקון הוא כאשר השפע בא למלכות בזוג זו"ן, שעל ידו נכרתות הקלי', ואז המלכות תראה אדנותה בעולם.

סח. התועלת בהודעה זו, היא כמבואר בקישוט היוצא מהתיבה שלפני האחרונה בפסוק זה, והיינו 'דראון לכל בשר', וכמבואר בזהר (ח"ב ריב) 'לכל בשר, לאינון שאר גופין דבסחרנייהו', ורבנו הרחיב לבאר תיקון זה (אדיר מרום ח"א, בפלוגתא דשערי) כי ראשית כל הנבראים מן

העפר שלבש צורה, ובהסתלק כח המעמיד הצורה, ישאר החומר לבדו, וישוב להבלע בשורשו. הרי שעיקר השלימות היא בהתאמה לשורש, וכנסת ישראל שלא חל בה פגם, שבה לשרשה בלא סיג.

סט. כי לוט היה בכלל הפגם, ומצד עצמו אינו ראוי לישועה, אך כנסת ישראל לא חל פגם במהותה, ולכן בעת ישועתה נאמר 'רק בעיניך תביט ושלומת רשעים תראה', וכאמור ביציאת מצרים (שמות יד, לא) 'וירא ישראל אשר עשה ה' למצרים', וכן (דברים כט א) 'אשר עשה ה' לעיניכם'.

ע. כי לוט היה בכלל הפגם, ומצד עצמו אינו ראוי לישועה, אך כנסת ישראל לא חל פגם במהותה, ולכן בעת ישועתה נאמר 'רק בעיניך תביט ושלומת רשעים תראה', וכאמור ביציאת מצרים (שמות יד, לא) 'וירא ישראל אשר עשה ה' למצרים', וכן (דברים כט א) 'אשר עשה ה' לעיניכם'.

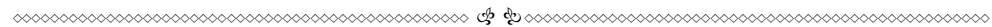
**אַרְחַתְּ (אַתְּ) תְּמִיד נִתְּנָה לּוֹ מֵאֵת מְלֶכֶךְ בְּבֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ עַד יוֹם מוֹתוֹ כָּל יְמֵי
(י) חַיָּיו: פפפ דיאנ**

❖ אוצרות רמח"ל ❖

טז - ירמיה, כלך יפה רעיתי. [השכינה מעלה את ניצוצי הקדושה מהקלי']

וארוחתו ארוחת תמיד וגו'. בשעה שהשכינה היא בתוך הקלי', בהם סדרים עליונים היא מסדרת ע"א. שאע"פ שהס"א היא חצופה ע"ב, אינם פוגמים בה כלל, אלא אדרבא, היא מכובדת ביניהם ע"ג, ולא קבלה שום פגם לא שום בזיון. ואע"פ שישראל היו גורמים לה פגמים ע"ד, בכח סדרים העליונים הוצרך מלאך רע לענות אמן בעל

עא. ראה דברי רבנו בפירוש המצוות (מצוה יד, תפילין) 'בישראל ברא הקב"ה העולם, ובעבור מנהג אותו, קוב"ה לא מתתקף בכוחו אלא בעבורם של ישראל, [ובקיום מצוות תפילין] מיד נוטל כל סדרים עליונים וקושר אותם כאחד, ומנהיג כל המרכבות עליונות ותחתונות בתיקון שלם, ומשברים לפניו כל ס"א.'

עד. כמו שביאר רבנו (עה"ת, דברים כט, יג) שכאשר בא נחש על חוה הטיל בה זוהמא, והוא פגם הנעשה במלכות. וישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן (שבת קמו), אך במעשה העגל שבה זוהמתן (זהר ח"א סג ע"א), ואמנם פגם זה שייך רק בישראל, כי אף שאמרו (שבת קמה) שהנכרים מזוהמין, מזוהמת הנחש, והרי ה לא עמדו על הר סיני ולא פסקה זוהמתן, מכל מקום אין זה פגם בשכינה, כמבואר בנפש החיים (א, ד) שאין להם חלק ושוורש בעולמות העליונים, ואין יכולים לנגוע שם כלל במעשיהם, ורק בחטאי ישראל מתמעט ותש כביכול כח גבורה של מעלה.

וראה במאמר הגאולה (עמ' קלד) שכתב רבנו 'שחטאת ישראל התישו כח המאורות, הקלי' בחציפות פנים היתה מתגאה להדבק במקום לא לה, אך האמת שאין הקלי' מעיזה פניה, אלא כשהמאורות מעלימים כחם מפני חטאת ישראל.

עב. ראה בזהר (ח"ג רל) 'שפחה בישא לילי"ת, חצופה בלא ענוה, לית לה בשת פנים,

אימא דערב רב'. וכתב רבנו (מאמר הגאולה עמ' פא) שעל חציפות הקלי' נאמר (קהלת ח, ט) 'עת אשר שלט האדם באדם לרע לו', כי בעת שירדה השכינה לגלות, נמסרו כמה אורות ליד הקלי', ובשלטם על מאורות אלו לקחו מהם שפע וגבורה ונתחזקו, כאמור (שם י, יז) 'ראיתי עבדים על סוסים, ושרים הולכים כעבדים על הארץ'.

עג. בשמות (כד, יז) 'ומראה כבוד ה' כאשר אוכלת', וראה רמב"ן (בראשית טו, יז) 'שה'אש' היינו שכינה, וה'ענן' הוא הקלי', ועל כך נאמר (יחזקאל א, ד) 'ענן גדול ואש מתלקחת', והיינו שהמלכות מתלבשת בקלי' בסוד 'ומלכותו בכל

יחזקאל

א וַיְהִי אֲנִי בְּשָׁלְשִׁים שָׁנָה בְּרַב־עַל בְּחַמְשָׁה לַחֹדֶשׁ וְאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה עַל נְהַר כְּבָר
 נִפְתַּח הַשָּׁמַיִם וַאֲרָאָה מַרְאֵת אֱלֹהִים: ב בְּחַמְשָׁה לַחֹדֶשׁ הָיָא הַשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית
 לְגָלוּת הַמֶּלֶךְ יוֹכִיָן: ג הִיָּה הִיָּה דְבַר יְהוָה אֵל יְחֻזְקָאֵל בֶּן בּוּזִי הַכֹּהֵן בְּאֶרֶץ
 כַּשְׂדִּים עַל נְהַר כְּבָר וַתְּהִי עָלָיו שָׁם יַד יְהוָה: ד וַאֲרָא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן
 הַצָּפוֹן עָנָן גָּדוֹל וְאֵשׁ מִתְּלַקַּחַת וְנִגְהָ לּוֹ סָבִיב וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחֲשָׁמַל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ:
 ה וּמִתּוֹכָהּ דְמוֹת אַרְבַּע חַיֹּת וְזֶה מִרְאִיהֶן דְמוֹת אָדָם לְהִנָּה: ו וַאֲרַבְּעָה פָּנִים
 לְאַחַת וַאֲרַבְּעֵי פָּנִים לְאַחַת לָהֶם: ז וְרַגְלֵיהֶם רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל וְכַף רַגְלֵיהֶם כַּכַּף רַגְלֵי
 עֹגֵל וְנִצְצִים כְּעֵין נְחֹשֶׁת קָלִיל: ח (וַיְדַו) וַיְרִי אָדָם מִתַּחַת פְּנֵיהֶם עַל אַרְבַּעַת
 רַבְעֵיהֶם וּפְנֵיהֶם וּכְנֵפֵיהֶם לְאַרְבַּעַתָּם: ט הַכְּבֹרֶת אֲשֶׁה אֵל אַחֻתָּהּ פְּנֵיהֶם לֹא
 יִסְבּוּ בְּלִבָּתָן אִישׁ אֶל עֵבֶר פָּנָיו יִלְכוּ: י וּדְמוֹת פְּנֵיהֶם פָּנֵי אָדָם וּפְנֵי אֲרִיָּה אֵל
 הִימִין לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמֹאל לְאַרְבַּעַתָּן וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן: יא וּפְנֵיהֶם
 וּכְנֵפֵיהֶם פְּרָדוֹת מִלְמַעְלָה לְאִישׁ שְׁתֵּים הַכְּבֹרֶת אִישׁ וּשְׁתֵּים מְכַסּוֹת אֵת
 גּוֹיְתֵיהֶנָּה: יב וְאִישׁ אֶל עֵבֶר פָּנָיו יִלְכוּ אֵל אֲשֶׁר יְהִיָּה שְׁמָה הַרוּחַ לְלַכֵּת יִלְכוּ לֹא
 יִסְבּוּ בְּלִבָּתָן: יג וּדְמוֹת הַחַיֹּת מִרְאִיהֶם בְּנִחְלֵי אֵשׁ בְּעֵרוֹת כַּמְרָאָה הַלְפָדִים הִיא
 מִתְּהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיֹּת וְנִגְהָ לְאֵשׁ וּמִן הָאֵשׁ יוֹצֵא בְּרִק: יד וְהַחַיֹּת רָצוּא וְשׁוֹב
 כַּמְרָאָה הַבּוֹק: טו וַאֲרָא הַחַיֹּת וְהִנֵּה אוֹפֵן אַחַד בְּאֶרֶץ אֶצֶל הַחַיֹּת לְאַרְבַּעַת
 פָּנָיו: טז מִרְאָה הָאוֹפָנִים וּמַעֲשֵׂיהֶם כְּעֵין תְּרִשִׁישׁ וּדְמוֹת אַחַד לְאַרְבַּעַתָּן וּמִרְאִיהֶם
 וּמַעֲשֵׂיהֶם כַּאֲשֶׁר יְהִיָּה הָאוֹפֵן בְּתוֹךְ הָאוֹפֵן: יז עַל אַרְבַּעַת רַבְעֵיהֶן בְּלִבָּתָם יִלְכוּ
 לֹא יִסְבּוּ בְּלִבָּתָן: יח וְנִבְיָהֶן וְנִבְיָה לָהֶם וַיְרָאָה לָהֶם וְנִבְתָּם מִלֵּאת עֵינֵים סָבִיב
 לְאַרְבַּעַתָּן: יט וּבְלִבַּת הַחַיֹּת יִלְכוּ הָאוֹפָנִים אֶצְלָם וּבְהַנְשֵׂא הַחַיֹּת מֵעַל הָאֶרֶץ
 יִנְשְׂאוּ הָאוֹפָנִים: כ עַל אֲשֶׁר יְהִיָּה שָׁם הַרוּחַ לְלַכֵּת יִלְכוּ שְׁמָה הַרוּחַ לְלַכֵּת
 וְהָאוֹפָנִים יִנְשְׂאוּ לְעַמְתָּם כִּי רוּחַ הַחַיָּה בְּאוֹפָנִים: כא בְּלִבָּתָם יִלְכוּ וּבְעַמְדָם יַעֲמְדוּ
 וּבְהַנְשֵׂאָם מֵעַל הָאֶרֶץ יִנְשְׂאוּ הָאוֹפָנִים לְעַמְתָּם כִּי רוּחַ הַחַיָּה בְּאוֹפָנִים: כב וּדְמוֹת
 עַל רֵאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ כְּעֵין הַקֶּרֶחַ הַנּוֹרָא גָּמוּי עַל רֵאשֵׁיהֶם מִלְמַעְלָה: כג וַתַּחַת
 הַרָקִיעַ פְּנֵיהֶם יִשְׂרוֹת אֲשֶׁה אֵל אַחֻתָּהּ לְאִישׁ שְׁתֵּים מְכַסּוֹת לְהִנָּה וּלְאִישׁ שְׁתֵּים
 מְכַסּוֹת לְהִנָּה אֵת גּוֹיְתֵיהֶם: כד וְאֲשַׁמַּע אֵת קוֹל בְּנֵפֵיהֶם כְּקוֹל מַיִם רַבִּים כְּקוֹל
 שְׂדֵי בְּלִבָּתָם קוֹל הַמֶּלֶךְ כְּקוֹל מַחְנֶה בְּעַמְדָם תְּרַפְּיָנָה בְּנֵפֵיהֶן: כה וַיְהִי קוֹל מֵעַל

לְרַקִּיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם בְּעַמְדָם תִּרְפִּינָה כְּנִפְיָהוּ: כו ומִפְעֵל לְרַקִּיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם
 בְּמִרְאֵה אֲבָן סִפִּיר דְּמֹת כֶּסֶף וְעַל דְּמֹת הַכֶּסֶף דְּמֹת בְּמִרְאֵה אָדָם עָלְיוֹ
 מְלֻמָּעָה: כז וְאָרָא | כְּעֵין חֲשָׁמַל בְּמִרְאֵה אִישׁ בַּיִת לֵה סְבִיב מִמִּרְאֵה מִתְנַיֵּו
 וּלְמַעְלָה וּמִמִּרְאֵה מִתְנַיֵּו וּלְמַטָּה רְאִיתִי בְּמִרְאֵה אִישׁ וְנָגַהּ לוֹ סְבִיב: כח בְּמִרְאֵה
 הַקְּשָׁת אֲשֶׁר יְהִיָּה בְּעֵינַי בְּיוֹם הַנִּשְׁמַם מִן מִרְאֵה הַנְּגִה סְבִיב הוּא מִרְאֵה דְּמֹת כְּבוֹד
 יְהוָה וְאִרְאֶה וְאֶפְלַע עַל פְּנֵי וְאֶשְׁמַע קוֹל מְדַבֵּר: פ ג יב וְתִשְׁאַנִּי רוּחַ וְאֶשְׁמַע אַחֲרֵי
 קוֹל רַעַשׁ גְּדוֹל בְּרוּחַ כְּבוֹד יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ:

מח לג וּפְאֵת נִגְבָּה חֲמֹשׁ מְאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים מִדָּה וּשְׁעָרִים שְׁלֹשָׁה שְׁעַר שְׁמֹעוֹן
 אֶחָד שְׁעַר יִשְׁשָׁכָר אֶחָד שְׁעַר זְבוּלֹן אֶחָד: לד פְּאֵת זְמַח חֲמֹשׁ מְאוֹת וְאַרְבַּעַת
 אֲלָפִים שְׁעָרֵיהֶם שְׁלֹשָׁה שְׁעַר זָד אֶחָד שְׁעַר אֲשֶׁר אֶחָד שְׁעַר נִפְתָּלִי אֶחָד: לה סְבִיב
 שְׁמֹנֶה (שָׁה) עֶשְׂרֵי אֲלָף וְשֵׁם הָעִיר מִיּוֹם יְהוּדָה (יָה) | שְׁמֹה: פפפ דינא

❖ אוצרות רמח"ל ❖

יז - יחזקאל, כלך יפה רעיתי. [יופי השכינה מהארת שם הוי"ה]

סביב שמנה עשר אלף וגו'. בשעה שהשכינה עומדת על מכונותיו^{פג}, כל בנינה
 ותקוניה מאירים בסוד שם יקו"ק ב"ה^{פד}, וזה, "כלך יפה רעיתי" - כלה נתקנת בסוד
 זה, שהוא עיקר היופי^{פה}:

פג. בסוכה (מה) אמר רבא תמני סרי אלפי דרא (שורות) קמיה דקוב"ה, שנאמר 'סביב
 שמונה עשר אלף', ופירש רש"י שהם הצדיקים
 הנתונים לפניו ממלאכי השרת. היושבים לפני ה',
 ועליהם נאמר 'קעת יאמר ליעקב ולישראל מה
 פעל אל'. ובלש"ו (הדעה ח"ב דרוש ד ע"ח ה) כתב
 שבזכותם מתקיימים י"ח אלף עולמות שהקב"ה
 רוכב על כרוב קל שלו ושט בהם בכל לילה (ע"ז)
 ג, ובהם נתקנת המלכות הנקראת 'כרוב קל',
 ועתה היא בבחי' אספקלריא שאינה מאירה (זוהר

ח"א לג: ותיקו"ז תי' מ), והקב"ה שט ב"ח אלף עולמות,
 ומתקנה להעשות לעתיד לאספקלריא המאירה.
 פד. סוף הפס' הוא 'מיום ה' שמה', ונמצא
 שהקישוט היוצא מהתיבה שלפני
 האחרונה בפסוק זה, הוא י' ראשונה וה' אחרונה
 משם הוי"ה, וכמו שביאר הגר"א (ספי"צ א א) כי ח"י
 עלמין שהן בחכמה, הן החיות שורש ח"י עלמין
 של יסוד, ח"י אלפים עולמות שהקב"ה
 משתעשע בהן (ז"ח מ) סוד הזווג כידוע שמתפשט
 ממוח דרך ח"י חולייין.

תרי עשר

הושע א דבר יהוה א אשר היה אל הושע בן בארי בימי עזיה יותם אחיו יחזקיה מלכי יהודה ובימי ירבעם בן יואש מלך ישראל: ב תחלת דבר יהוה בהושע פ ויאמר יהוה אל הושע לך קח לך אשה זנונים וילדי זנונים פי זנה תזנה הארץ מאחרי יהוה: ג וילך ויקח את גומר בת דבליים ותהר ותלד לו בן:

חבוקק ב ויהוה בהיכל קדשו תם מפניו כל הארץ: ס ג תפלה לחבוקק הנביא על שגינות: ב יהוה שמעתי שמעך יראתי יהוה פעלך בקרב שנים חליהו בקרב שנים תודיע ברזו רחם תזפור: ג אלוה מתימן יבוא וקרנש מהר פארן סלה פסה שמים הודו ותהלתו מלאה הארץ: ד וזנה פאור תהיה קרנים מידו לו ושם חביון עזה: ה לפניו ילך דבר ויצא רשף לרגליו: ו עמד וימדד ארץ ראה ויתר גולם ויתפצעו הררי עד שחו גבעות עולם הליכות עולם לו: ז תחת און ראיתי אהלי כושן ורגזון יריעות ארץ מדין: ח הבנהרים חרה יהוה אם בנהרים אפך אם בים עברתך פי תרכב על סוסים מרפבתך ישועה: ט עריה תעור קשתך שבעות מטות אמר סלה נהרות תבקע ארץ: י ראוד יחילו הרים זרם מים עבר נתן תהום קולו רום יהיה נשא: יא שמש ירח עמד זבלה לאור חציד יחלכו לזנה ברק חניתך: יב בנעם תצעד ארץ באף תרוש גוים: יג יצאת לי ששע עמך לישע את משיחך מחצת ראש מבית רשע ערות יסוד עד צואר סלה: פ יד נקבת במטיו ראש (פרזו) פרזיו יסערו להפיצני עליצתם כמו לאכל עני במסתר: טו דרבת בים סוסים חמר מים רבים: טז שמעתי ויתרגז בטני לקול צללו שפתי יבוא רקב בעצמי ותחתתי ארגז אשר אנוח ליום צרה לעלות לעם יגודנו: יז פי תאנה לא תפדה ואין יבול בגפנים פחש מעשה זית ושדמות לא עשה אכל גור ממכלה צאן ואין בקר ברפתים: יח ואני ביהנה אעלוזה אגילה באלהי ישעי: יט יהוה אדני חילי וישם רגלי פאילות ועל במותי ידרבני למנצח בגנינותי: פפפ

פ. בספר הליקוטים להאר"י (יחזקאל מח) כתוב, 'כי מצד הצדיק הנקרא ח"י, בא השפע והזיווג לאדנו"ת, בשם יה"וה הנדבק בה לעולם, ולא יעזבנה לעולם, ואז תקרא בעולה, וזה שקראו לה יה"וה שמה באדנו"ת, והיא בסוד יאהדו"נהי'. וביאור דבריו שכל חיות השכינה נובעת מאורות הבאים לה מכח זווגה לשם הוי"ה.

מלאכי ג כב זכרו תורת משה עבדי אשר צויתי אותו בהרב על כל ישראל חקים ומשפטים: כג הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום יהוה הנדול והנורא: כד והשיב לב (לב) אבות על פנים ולב פנים על אבותם פון אנוא והפיתי את הארץ (ה'ן) חרם: פפפ הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום יהוה הנדול והנורא: נאדי

❖ אוצרות רמח"ל ❖

יה - מלאכי, כלך יפה רעיתי. [השבת כל הנשמות לשרשם]

והשיב לב בנים וגו', ודאי בסוף הכל, "וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו" וגו', כי אם היה איזה נשמה נדחה^פ, היה פוגם בדמות העליון^פ, אבל לא כך יהיה^פ, אלא, "כלך יפה" וגו' פט:

פז. בדרך תבונות (ח"ב סי' סב, גנוי רמח"ל עמ' סא) כתב

רבנו, שאילו היתה נשמה שלא היה לה שום זכות, היתה נכרתת, אולם לא ימצא דבר זה, כי הקב"ה יתגלגל עמה בחסדו, עד שבאיזה צד ימצא לה רווח. ובביאורו עה"ת (פר' בא) כתב שזה טעם אורך הגלות, כי במצרים יצאו בחפזון, וכיון שטרם נתקנו כלם, מתו הרשעים ולא נגאלו, אך לע"ל לא בחפזון תצאו, אלא אף הרשעים יתקונו, ואז יהיה שמורים לכל בני ישראל לדורותם.

תוצאות כל כוחות האדם, ולכן כל הנשמות נשרשים בנוק', ונקראים חלקים שלה, והם המ"ן שלה, ואינה נקראת שלימה אלא א"כ היא באה בכללות כל ענפיה, כמו שכתב רבנו (אדיר במרום. צלותא דמנחה דשבתא).

פח. וכתב רבנו על הפס' (ישעיה כז, יג) 'יתקע בשופר גדול וגו' והשתחוו לה' בהר הקודש, שישתעבדו לקדושה בהר הקודש שהיא נוק', שורש נשמות התחתונים, ואז יהיה התיקון הגמור, כי כל האורות העליונים יצאו מההעלם, ויתחברו כולם במלכות, שהיא הושמה מאנא דכולא, כדי לקבל השפע מן המקור העליון, להשפיע לתחתונים. ואז יהיה התיקון השלם, שלא יהיה אחריו קלקול כלל.

פט. ראה דברי רבנו עה"ת (פר' בא), שאם הגאולה באה בתחילת הגלות, אז השכינה אין לה עדיין כל כך כח לגלות אורותיה כראוי, מפני שישראל לא סבלו עדיין די סיפוקם, אבל

פז. בינמות (סג) תניא, רבי יעקב אומר כל מי שאין עוסק בפריה ורביה כאילו ממעט הדמות [והיינו שאינו משתתף בכוחו להוציא לפועל את רצון ה' ית' להיטיב עם כל נשמות ישראל], שנאמר כי בצלם אלהים עשה את האדם וכתבי בתריה ואתם פרו ורבו, וה'דמות' היא נוק' (ח"ג לה), והיא בגי' ה' פעמים אד"ם, כי האדם הוא הפועל, ובנוק' מוטבעים וניכרים

כתובים

רות

א ויהי בימי שפוט השפטים ויהי רעב בארץ וילך איש מבית לחם יהודה לגור בשדרי מואב הוא ואשתו ושני בָּנָיו: ב ושם האיש אלימלך ושם אשתו נעמי ושם שני בָּנָיו | מחלון וכליון אפרתים מבית לחם יהודה ויבאו שדרי מואב ויהיו שם: ג וימת אלימלך איש נעמי ותשאר היא ושני בָּנָיה: ד וישאו להם נשים מאביזות שם האחת ערפָּה ושם השנית רות וישבו שם כעשר שנים: ה וימותו גם שניהם מחלון וכליון ותשאר האשה משני ילדיה ומאישה: ו ותקם היא וכלתיה ותשב משדרי מואב כי שמעה בשדה מואב כי פקד יהוה את עמו לתת להם לחם: ז ותצא מן המקום אשר היתה שמה ושתי כלתיה עמה ותלכנה בדרך לשוב אל ארץ יהודה: ח ותאמר נעמי לשתי כלתיה לכנה שבנה אשה לבית אמה (יעשה) יעש יהוה עמכם חסד באשר עשיתם עם המתים ועמדי: ט ותן יהוה לכם ומצאן מנוחה אשה בית אישה ותשק להן ותשאנה קולן ותבכינה: י ותאמרנה לה כי אתך נשוב לעמד: יא ותאמר נעמי שבנה בנתי למה תלכנה עמי העוד לי בנים במעי והיו לכם לאנשים: יב שבנה בנתי לבן כי זקנתי מהיות לאיש כי אמרת לי יש לי תקנה גם הייתי הלילה לאיש וגם ילדתי בנים: יג הלהן | תשפֹּרנה עד אשר יגדלו הלהן תעננה לבלתי היות לאיש אל בנתי כי מר לי מאד מפם כי יצאה כי יד יהוה: יד ותשנה קולן ותבכינה עוד ותשק ערפָּה לחמותה ורות דבקה בה: טו ותאמר הנה שבה יבמתך אל עמה ואל אלהיה שובי אחרי יבמתך: טז ותאמר רות אל תפגעי בי לעזובך לשוב מאחריך כי אל אשר תלכי אלך ובאשר תליני אליו עמד עמי ואלהיך אלהי: יז באשר תמותי אמות ושם אקבר כה יעשה יהוה

שנשארות למעלה ואין הס"א שולטת בהם, ויש נשמות שהולכות בתוך הקליפות, והשכינה אינה יכולה לשמור אותם כתיקון, אבל כשיתקן השרש שהיא המלכות, כל הנשמות נתקנים כשהגאולה באה בסוף הגלות, אז אין עוד מורא ורעדה כלל, ואז גם הרשעים הם מתוקנים מרוב קושי והצרות שלהם, והשכינה יכולה לגלות אורות הגאולה כראוי... ובזמן הגלות יש נשמות

לי וכה יסוף פי המות יפריד ביני ובינך: יח ותרא פי מתאמנת היא ללכת אתה ותחדל לדבר אליה: יט ותלכנה שתיכם עד פאנה בית לחם ויהי כבאנה בית לחם ותהם כל העיר עליהן ותאמרנה הזאת נעמי: כ ותאמר אליהן אל תקראנה לי נעמי קראן לי מרא פי המר שדי לי מאד: כא אני מלאה הלכתי וריקם השיבני יהוה למה תקראנה לי נעמי ויהוה ענה בי ושדי הרע לי: כב ותשב נעמי ורות המואביה כלתה עמה השנה משדי מואב והטה פאו בית לחם בתחלת קציר שערים:

ב * ונעמי (מידע) מודע לאישה איש גבור חיל ממשפחת אלימלך ושמו בעז: ג ותאמר רות המואביה אל נעמי אלקה נא השדה ואלקטה בשבלים אחר אשר אמנא חן בעיניו ותאמר לה לבי בתי: ד ותלך ותבוא ותלקט בשדה אחרי הקוצרים ויגר מקרה חלקת השדה לבעז אשר ממשפחת אלימלך: ה והנה בעז פא מבית לחם ויאמר לקוצרים יהוה עמכם ויאמרו לו וברכה יהוה: ו ויאמר בעז לנערו הנשב על הקוצרים לבי הנערה הזאת: ז וישן הנער הנשב על הקוצרים ויאמר נערה מואביה היא השנה עם נעמי משדה מואב: ח ותאמר אלקטה נא ואספתי בעמרים אחרי הקוצרים ותבוא ותעמוד מאז הפקר ועד עתה זה שבתה הבית מעט: ט ויאמר בעז אל רות הלוא שמעת בתי אל תלכי ללקט בשדה אחר וגם לא תעבורי מזה וכה תדפקין עם נעמי: י עיניך בשדה אשר יקצרו והלכת אחריהן הלוא עיני את הנערים לבלתי נגעד וצמת והלכת אל הפלים ושתית מאשר ישאבון הנערים: יא ותפל על פניה ותשתחו ארצה ותאמר אליו מדוע מצאתי חן בעיניך להפירני ואנני גבריה: יב וישן בעז ויאמר לה הנה לי כל אשר עשית את המותך אחרי מות אישך ותעמי אביך ואמך וארץ מולדתך ותלכי אל עם אשר לא ידעת תמול שלשום: יג ישלם יהוה פעלך ותהי משפרתך שלמה מעם יהוה אלהי ישראל אשר פאת לחסות תחת פנפיו: יד ותאמר אמנא חן בעיניך אדני כי נחמתני וכי דברת על לב שפחתך ואנכי לא אהיה פאחת שפחתך: טו ויאמר לה בעז לעת האכל גשי הלם ואכלת מן הלחם וטבלת פתך בחמין ותשב מעד הקוצרים ויעבט לה קלי ותאכל ותשבע ותתר: טז ותקם ללקט וישן בעז את נעמי לאמר גם בין העמרים תלקט ולא תכלימוה: טז וגם של תשלו לה מן העבתיים ועזבתם ולקטה ולא תגצרו בה: יז ותלקט בשדה עד הערב

וּתְהַכֵּט אֶת אֲשֶׁר לִפְסָה וַיְהִי פְּאִיפָה שְׁעָרִים: יח וּתְשָׂא וּתְבֹא הָעִיר וּתְרַא
הַמּוֹתֵה אֶת אֲשֶׁר לִפְסָה וּתְשָׂא וּתְהַיָּן לָהּ אֶת אֲשֶׁר הוֹרְרָה מִשְׁבֻּעָה: יט וּתְאָמַר
לָהּ הַמּוֹתֵה אֵיפֹה לִפְסָתְהִי הַיּוֹם וְאֵנָה עֲשִׂיתִי יְהִי מִפִּירְךָ בְּרוּךְ וּתְהַיָּן לַחֲמוּתָה אֶת
אֲשֶׁר עָשִׂתָה עָמוֹ וּתְאָמַר שָׁם הָאִישׁ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עָמוֹ הַיּוֹם בָּעֵי: כ וּתְאָמַר נְעַמִּי
לְכַלְתֵּה בְּרוּךְ הוּא לִיהוָה אֲשֶׁר לֹא עֲזַב חֲסִדּוֹ אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַמֵּתִים וּתְאָמַר לָהּ
נְעַמִּי קְרוֹב לָנוּ הָאִישׁ מְנַאֲלָנוּ הוּא: כא וּתְאָמַר רֹות הַמּוֹאֲבִיָּה גַם אֶמַר אֵלַי
עִם הַנְּעָרִים אֲשֶׁר לִי תִדְבְּקוּן עַד אִם בָּעֵי אֶת כָּל הַקְּצִיר אֲשֶׁר לִי: כב וּתְאָמַר נְעַמִּי
אֵל רֹות כַּלְתֵּה טוֹב בְּתִי כִי תִנְאֵל עִם נְעָרוֹתַי וְלֹא יִפְגְּעוּ בְךָ בַּשָּׂדֶה אַחֵר:
כג וּתְדַבֵּק בְּנְעָרוֹת בָּעֵי לִלְפָט עַד פְּלוֹת קְצִיר הַשְּׁעָרִים וּקְצִיר הַחֲסִים וּתְשָׂב אֶת
הַמּוֹתֵה:

ג * וּתְאָמַר לָהּ נְעַמִּי הַמּוֹתֵה בְּתִי הֲלֹא אֲבַקֵּשׁ לָךְ מְנוּחַ אֲשֶׁר יִטֵּב לָךְ: ב וְעַתָּה
הֲלֹא בָעֵי מִדְּעַתְנוּ אֲשֶׁר הֵיטֵת אֶת נְעָרוֹתַי הַנָּה הוּא זָרָה אֶת גְּרוֹן הַשְּׁעָרִים הַלְיִלָה:
ג וּרְחַצְתִּי וְסָבַת וְשָׁמַת (שְׁמַלְתֵךְ) שְׁמַלְתֵיךְ עָלַיךְ (וַיְרַדְתִּי) וַיְרַדְתִּי הַגְּרוֹן אֶל תְּהַדְעִי
לְאִישׁ עַד פְּלוֹתוֹ לְאֹכַל וְלִשְׁתוֹת: ד וַיְהִי בְּשָׁכְבוֹ וַיִּדְעַת אֶת הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁכַּב
שָׁם וּבָאת וּגְלִית מִרְגְּלֵתִי (וּשְׁכַבְתִּי) וְשָׁכַבְתִּי וְהוּא יָנִיד לָךְ אֶת אֲשֶׁר תַּעֲשִׂין:
ה וּתְאָמַר אֵלֶיהָ כָּל אֲשֶׁר תֹּאמְרִי אֵלַי אֲעִשֶׂה: ו וּתְרַד הַגְּרוֹן וְתַעֲשֶׂ כָּל אֲשֶׁר אֲנִי
הַמּוֹתֵה: ז וַיֹּאכַל בָּעֵי וַיִּשְׁתֵּי וַיִּטֵּב לָהּ וַיָּבֵא לְשָׁכְבָהּ בְּקִצְרָה הָעֲרֻמָּה וּתְבֹא בְּלֵט
וּתְגַל מִרְגְּלֵתִי וּתְשָׁכַב: ח וַיְהִי בַחֲצִי הַלְיִלָה וַיִּחַרְד הָאִישׁ וַיִּלְפַת וַהֲגִה אִשָּׁה
שְׁכַבְתִּי מִרְגְּלֵתִי: ט וַיֹּאמֶר כִּי אֶת וּתְאָמַר אֲנִי רֹות אֲמַתְךָ וּפְרִשְׁתִּי כְּנֹפֶךְ עַל
אֲמַתְךָ כִּי נֹאֵל אֲתָה: י וַיֹּאמֶר בְּרוּכָה אַתְּ לִיהוָה בְּתִי הֵיטֵבְתִּי חֲסִדְךָ הָאֲחֵרוֹן מִן
הָרֵאשׁוֹן לְבַלְתִּי לָבֵת אַחֵרֵי הַבְּחוּרִים אִם הָלַ וְאִם עָשִׂיר: יא וְעַתָּה בְּתִי אֶל תִּירְאִי
כָּל אֲשֶׁר תֹּאמְרִי אֲעִשֶׂה לָךְ כִּי יוֹדֵעַ כָּל שְׁעַר עָמוֹ כִּי אֲשַׁת חֵיל אֲתָּה: יב וְעַתָּה כִּי
אֲמַנָּם כִּי (אִם) נֹאֵל אֲנִי וְגַם יֵשׁ נֹאֵל קְרוֹב מִמֶּנִּי: יג לִינִי אֲחִילָה וְהִנֵּה בְּפִקְרִי
אִם יִנְאָלְךָ טוֹב יִנְאָל וְאִם לֹא יִהְיֶיךָ לְנִינְאָלְךָ וַיִּנְאָלְךָ אֲנִי חֵי יְהוָה שְׁכַבְתִּי עַד
הַבֶּקֶר: יד וּתְשָׁכַב (מִרְגְּלֵתוֹ) מִרְגְּלוֹתַי עַד הַבֶּקֶר וּתְקַם (בַּטְרוֹם) בְּטְרוֹם יִפְרִי אִישׁ
אֶת רַעְהוֹ וַיֹּאמֶר אֶל יוֹדֵעַ כִּי בָּאתִי הָאִשָּׁה הַגְּרוֹן: טו וַיֹּאמֶר הֲבִי הַמִּסְפָּחֶת אֲשֶׁר
עָלַיךְ וְאֲחִזִּי בָהּ וּתְאֲחִזֵּי בָהּ וַיֹּמַר שֵׁשׁ שְׁעָרִים וַיִּשְׁתֵּי עָלֶיהָ וַיָּבֵא הָעִיר: טז וּתְבֹא
אֶל הַמּוֹתֵה וּתְאָמַר כִּי אֲתָּה בְּתִי וּתְהַיָּן לָהּ אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשִׂתָה לָהּ הָאִישׁ: יז וּתְאָמַר

שש השערים האלה נתן לי פי אמר אלי אל תבואי ריכם אל המותף: יח ותאמר שני בתי עד אשר תדעין איד יפל דבר פי לא ישקט האיש פי אם פלה הדבר היום:

ד * ובעז עלה השער וישב שם והנה הנאל עבר אשר דבר פעז ויאמר סורה שבה פה פלגי אלמני ויסר וישב: ב ויקח עשרה אנשים מוקני העיר ויאמר שבו פה וישבו: ג ויאמר לנאל חלקת השדה אשר לאחינו לאלימלך מכרה נעמי השדה משדה מואב: ד ואני אמרתי אלה אונף לאמר קנה נגד הישבים ונגד זקני עמי אם תנאל נאל ואם לא ינאל הנדה לי (ואדע) ואדעה פי אין זולתך לנאל ואנני אחריד ויאמר אנכי אנאל: ה ויאמר פעז ביום קנותך השדה מיד נעמי ומואת רות המואביה אשת המת (קניתי) קניתה להקים שם המת על נחלתו: ו ויאמר הנאל לא אוכל (לנאל) לנאל לי פן אשחית את נחלתי נאל לך אתה את נאלתי פי לא אוכל לנאל: ז וזאת לפנים בישאל על הנאולה ועל התמורה להקים כל דבר שלף איש נעלו ונתן לרעהו וזאת התעודה בישאל: ח ויאמר הנאל לבעז קנה לך וישלף נעלו: ט ויאמר פעז לזקנים וכל העם עדים אתם היום פי קניתי את כל אשר לאלימלך ואת כל אשר לכליון ומחלוץ מיד נעמי: י וגם את רות המואביה אשת מחלוץ קניתי לי לאשה להקים שם המת על נחלתו ולא יפרת שם המת מעם אחיו ומשער מקומו עדים אתם היום: יא ויאמרו כל העם אשר פשעו והזקנים עדים יתן יהוה את האשה הנאה אל ביתך כרחל וכלאה אשר פגו שתיהם את בית ישראל ועשה חיל באפורה וקרא שם בבית להם: יב ויהי ביתך פריץ אשר ילדה תמר ליהודה מן הזרע אשר יתן יהוה לך מן הנערה הזאת: יג ויקח בעז את רות ותהי לו לאשה ויבא אליה ויתן יהוה לה הריון ותלד בן: יד ותאמרנה הנשים אל נעמי כרוד יהוה אשר לא השפית לך נאל היום ויקרא שמו בישאל: טו והיה לך למשיב נפש ולכלכל את שיבתך פי כלתך אשר אהבתך ילדתו אשר היא טובה לך משבעה בנים: טז ותקח נעמי את הילד ותשתהו בחיקה ותהי לו לאמנת: יז ותקראנה לו השכנות שם לאמר ילד בן לנעמי ותקראנה שמו עוזר הוא אני וישני אני בוד: יח ואלה תולדות פריץ הילד את הערון: יט והערון הוליד את רם ורם הוליד את עמינדב: כ ועמינדב הוליד את נחשון ונחשון הוליד את שלמה: כא ושלמון הוליד את פעז

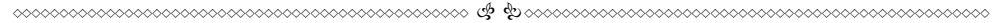
וּבָעַז הוֹלִיד אֶת עוֹבְדֵי: כֵּב וְעִבְדֵי הוֹלִיד (הָד) אֶת יֵשִׁי וְיֵשִׁי הוֹלִיד אֶת (אֶת)
דָּוִד: פפפ נאיד

❖ אוצרות רמח"ל ❖

ז - רות, כלך יפה רעיתי. [משיח ב"י מכין למשיח ב"ד]

ועובד הוליד את ישי וגו'. יש שני [מקומות] למשיח, א' בסוד עבד, ומקומו בסוף הרגלים, וא' בסוד ראש^צ. השכינה בזמן שהיא ברגלים^{צא}, משם מתקנת בחי' הראש^{צב}, וסוד זה עובד וישי - בן ישי בראש^{צג}. ומעובד יוצא ישי, אח"כ משם יצא דוד צד, ולכן, "כלך יפה", אינו מום - שהיתה בסוד עבד, כי אדרבא, שם נתקן הראש צה:

צ. וכן כתב רבנו (אדיר במרום ח"ב, ז' מלכין) בסוד תרין משיחין, שאחד יורד בתוך הקליפות, ואחד אינו יורד כל כך. והענין הוא כי שני משיחין מתקנים את עץ החיים ועץ הדעת, משיח בן יוסף היא ההנהגה מצד עץ הדעת, הנותנת מקום לעבודת האדם לברר טוב מרע, והיא מדת המשפט [והיא סוד 'עבד'], אך בה לא יגיע העולם לתכליתו, אלא בהנהגת הייחוד שאין בה צד לרע, והיא ענין משיח בן דוד מצד עץ החיים, והנהגה זו היא הראש, כי היא השולטת, בהיותה התכלית הפנימית והעיקרית של הרצון העליון (כמבואר בליקו"ת יחזקאל לו, ונדברי רבנו בדעת תבונות מב-מח, תיקונים חדשים תמינאה עמ' לד, ועוד).

צג. בסנהדרין (קב). תפסו הקב"ה לירבעם בבגדו וכו', א"ל מי בראש, בן ישי בראש, אי הכי לא בעינא, ובליקוטי הש"ס להאר"י (שם) כתב שירבעם היה סבור שמלכות בית יוסף קודמת למלכות בי"ד, כי משיח בן יוסף מדכו' ומשיח בן דוד מנוק', ודכו' עיקר ואזיל ברישא, אך האמת הוא שיוסף משנה למלך, ודוד בראש, בסוד ה' בחכמה יסד ארץ ואח"כ כונן שמים בתבונה. ורבנו האריך בזה במאמר הגאולה, ובתקונים חדשים (תמינאה עמ' לא), ובביאורו עה"ת (פר' תולדות), וברזין גניזין (עמ' קפא).

צד. כאן מבאר את שלימות הקישוט בצירופו עם הקישוט היוצא באותו אופן מהתיבה שלפני האחרונה בפסוק זה, והיא תיבת 'את דוד', והיינו כי 'עובד' המורה על משיח בן יוסף הבא

צא. ראה בשער המצוות (פר' ראה) שבתחלה יורדת השכינה ומתלבשת תוך הקלי', הנקרא ראש, והולכת ונכנסה מדרגה אחר מדרגה עד סיום הרגלים, וכד מטי ברגלים כדין כתיב 'ועמדו רגליו ביום ההוא'.

צב. ראה דברי הגר"א (ספד"צ פ"א ד"ה וכשחטא), שאם יזכו יקדים משיח בן יוסף, כי הוא יסיר את הקליפה הקודמת לפרי, והיינו שבתיקון

תהלים

א אֲשֶׁר־יֵאָמֵר אֱלֹהִים לֹא הָלַךְ בְּעֶצְתִּי רְשָׁעִים וּבְדַרְךְ הַטְּאִים לֹא עָמַד וּבְמוֹשָׁב לְעִים לֹא יָשָׁב: ב כִּי אִם בְּתוֹרַת יְהוָה חָפְצוֹ וּבְתוֹרָתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם וּלְיָלֵה: ג וְהָיָה בְּעֵינַי שְׁתוּל עַל פְּלָגֵי מַיִם אֲשֶׁר פָּרְיוֹ | יִתֵּן בְּעַתּוֹ וְעֲלָהּ לֹא יָבוּל וְכֹל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ: ד לֹא כֵן הֲרִשָׁעִים כִּי אִם כְּמִין אֲשֶׁר תִּדְבְּנוּ רֵיחַ: ה עַל כֵּן | לֹא יִקְמוּ רְשָׁעִים בְּמוֹשָׁפֵט וְחַטָּאִים בְּעֶגְרַת צַדִּיקִים: ו כִּי יִרְעַע יְהוָה בְּרָד צַדִּיקִים וְדַרְךְ רְשָׁעִים תֵּאֱבָר: פ

קנ א תְּלֹוֹיָהּ | תְּלֹוֹ אֵל בְּקֶרְשׁוֹ תְּלֹוֹהוּ בְּרִקִיעַ עֲזוֹ: ב תְּלֹוֹהוּ בְּגִבּוֹרָתוֹ תְּלֹוֹהוּ כְּרֹב גְּדָלוֹ: ג תְּלֹוֹהוּ בְּתִבְעֵ שׁוֹפָר תְּלֹוֹהוּ בְּנִבְל וּבְנֹר: ד תְּלֹוֹהוּ בְּתוֹף וּמְחוֹל תְּלֹוֹהוּ בְּמִנִּים וְעוֹנָב: ה תְּלֹוֹהוּ בְּצִלְצְלֵי שִׁמְעַ תְּלֹוֹהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: ו כָּל הַנְּשֻׁמָּה (הָ) תִהְלַל יְהוָה (יְהוָה) תְּלֹוֹיָהּ: פפפ נדא

❖ אוצרות רמח"ל ❖

יט - תהלים, כלך יפה רעיתי. [תיקון כל הנשמות בכח הערבות]

כל הנשמה תהלל יה וגו'. שלימות השכינה - בנשמת מלך המשיח, שהוא בת יחידה צי. אלא שכדי להשתלם, צריך שיהיו מתחברות בה כל שאר הנשמות צי,

מדכו' והוא קודם לנוק', הרי לבסוף ממנו דוד, שכלכותו היא בראש, ולכן נרמזה בתיבת 'את' כדברי הגר"א (הקדמת תיקו"י) שמלכות נקראת 'את' דכלילן בה אתוון מא' עד ת'. וידוע שבדברי הימים נאמר 'דויד' מלא [ובג' כד], כי ממנו יהיה המשיח כולל כ"ד תכשיטי כלה, שהרי תכשיט הראש הוא הכתר הכולל כל תכשיטי הגוף.

צה. ביאור: בעת שתתגלה הנהגת הייחוד, יתברר שגם כל מהלך הנהגת המשפט היה בכלל הנהגת הייחוד, ואף שהתכלית היא בהנהגת הייחוד שאין בה צד רע, ואינה תלויה במעשי

הברואים, מכל מקום ברור טוב מרע בעבודת האדם אינו נחשב כחסרון של מדת המלכות, אלא אף הוא נכלל בדרך המגיעה לעץ החיים.

צו. נאמר בישעיה (נב, יג) 'הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד' ודרש בתנחומא (תולדות יז) ירום מאברהם ונשא מיצחק וגבה מיעקב וכו', וביאר האר"י (ליקוטים משפטים כא, פע"ח ר"ה א) שאין בן אדם שזכה עדיין להיות לו יחידה דא"א, וכ"ש דעתיק, אלא נשמת משיח.

צז. המהר"ל (נצח ישראל לב, ח"א ע"ז יבמות סג, ה) הרחיב בענין זה, וביאר, שאין בן דוד בא עד

ונעשות כלם אחת בה צ"ח, ואז שכינה מאירה בתיקון גדול צ"ח, כי היא כלה, ואז, "כלך יפה רעיתי" ואין נשאר שום מום, כי בכח הערבות - אחד מתקן בעבור האחר ק, ונמצא הכל מתוקן קא:

איוב

**א אֵישׁ הָיָה בְּאֶרֶץ עֵוִן אִיּוֹב שְׁמוֹ וְהָיָה | הָאִישׁ הַהוּא תָם וְיֹשֵׁר וִירָא אֱלֹהִים
וְסָר מֵרָע: ב וַיִּוָּלְדוּ לוֹ שִׁבְעָה בָנִים וְשְׁלוֹשׁ בָּנוֹת: ג וַיְהִי מְקַנְהוּ שִׁבְעַת אֱלֹפֵי צֹאן
וְשְׁלֹשַׁת אֱלֹפֵי גְמָלִים וְחֲמִשׁ מֵאוֹת צֹמֶד בָּקָר וְחֲמִשׁ מֵאוֹת אֲתוֹנוֹת וְעֶבְדָּה רַבָּה
מֵאֹד וַיְהִי הָאִישׁ הַהוּא גָּדוֹל מִכָּל בְּנֵי קָדָם:**

ומאור זה מעצם היסוד הוא נמצא וכו'. ובהתגבר מדרגות הקדושה ובהתחזקן לשלוט ימשכו כל הדברים בשמחה ובאהבה גדולה ויחוד ביניהם. ק. וכן כתב רבנו (עה"ת פר' פקודי) שהתיקונים הראשיים צריכים להעשות ע"י היותר חשובים שבישראל, והם מתקנים בשביל כל ישראל, ושלימות התיקון הוא, שהשפל שבישראל יהיה נכלל עם הראש, כדי שהתיקון יעלה כהוגן, בסוד, כל ישראל ערבים זה לזה. הרי שהערבות מועילה גם לצד התיקון, שיכול אחד לתקן קלקול חברו.

צה. נשמת מלך המשיח כוללת את נשמות כל כנסת ישראל יחד, כמבואר במדרש (בר"ז ה) 'תוצא הארץ נפש חיה' אפילו נפשו של אדם הראשון, אפילו נפשו של משיח, וכשם שקומתו של אדה"ר כללה כל הנשמות (שמו"ר מ, ג), כך נשמת משיח כוללת שישים רבוא נשמות התיקון, וראה נפה"ח (שער ב פי"ז) ומאור עינים (פר' פנחס). וזו התפילה 'ועריכת נר לבן ישי משיחך', כי נשמת אדם נקראת 'נר ה', ועל מלכות בית דוד נאמר (שמואל ב' כא יז) שהיא נר ישראל, והבקשה היא שהקב"ה יעמיד מלכותו באופן שיאיר נרו, והיינו שיתגלו כל תיקוני המלכות בהם שורש כל נשמות כנסת ישראל כאחת, ולביאור ענין כח האחדות של מלך המשיח ראה הרחבה גדולה בנצח ישראל (מפרק לב ואילך) ע"ש.

צט. וראה לשון רבנו במאמר הגאולה (עמ' קכח) ותדע, כי כשהשכינה מאירה בכל תיקוניה הגדולים, מאור אחד תפס לו מקום בראשונה וכו' בהיות המאור הזה מתחזק בו נקשרות כל הבריות מקטנ עד גדלן, וכאשר יהיה הוא משפיע בהן, הנה יהיו כלן במנוחה גדולה, וראה בילקוט הראובני (ערך נח, בשם רמ"ע מפאנו) שמש"ח בן דוד נקרא עורב, לפי שהוא ערב בעד ישראל ולוקה ביסורין עבורים. קא. והאריך בזה רבנו בכמה מקומות, בדרך ה' (ח"ב ג, ח) 'שלא יוחלט הדבר, שרק מי שיגיע בכח שלו עצמו אל השלימות יהיה מן הנמנים בקיבוץ בני העוה"ב, אלא גם מי שכבר גיעוהו מעשיו שבהתלותו באחר זכאי ממנו, יוכל ליהנות בשלימות, הנה יכנס בכלל ההוא, אלא שיהיה במדרגה תחתונה, שהיא מדרגת הנתלה בחבירו'. ובספר הכללים (סי' לד) 'ובאחרית הגלות הקב"ה משתמש הרוב מזה, כי הכוונה אז לתת תיקון לכל העולם... ונמצא עכ"פ כנסת ישראל בכלל זוכה לגילוי הטוב העליון, שישלימו קצת חלקיה על קצתם'. וראה עוד במסילת ישרים (פי"ג).

משלי

א משלי שלמה בן דוד מלך ישראל: ב לדעת חכמה ומוסר להבין אמרי בינה:
ג לקחת מוסר השכל צדק ומשפט ומישרים:

לא י אשת חיל מי ימצא ורחק מפנינים מכרה: יא בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר: יב גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה: יג דרשה צמר ופשתים ותעש בחפץ פפיה: יד היתה פאניות סוחר מרחק תביא לחמה: טו ותקם א בעוד לילה ותתן טרף לביתה ורחק לנערתי: טז וממה שרה ותקחהו מפרי כפיה (נטע) נטעה כרם: יז חגרה בעוז מתניה ותאמין זרעותיה: יח טעמה פי טוב סחרה לא יכבה (בליל) בלילה נרה: יט ידיה שלחה בכישור וכפיה תמכו פלך: כ בפפה פרישה לעני וידיה שלחה לאביון: כא לא תירא לביתה משלג פי כל ביתה לבש שנים: כב מרבדים עשתה לה שש וארגמן לבושה: כג נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ: כד סדין עשתה ותמכר וחזור נתנה לפנעני: כה עז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון: כו פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה: כז צופיה הליכות ביתה ולחם עצלות לא תאכל: כח קמו בניה ויאשרוה בעלה ויהללה: כט רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה: ל שקר החן והבל היפי אשה יראת יהוה היא תתהלל: לא תנו לה (לה) מפרי ידיה ויהללה בשערים (בם) מעשיה: פפפ ניאר

ובעבודת האדם ניתן להשיב את העולם אל אותו מצב המתוקן, אך באלף השביעי הוא סוד הנצחיות, אין העליה ע"י עבודת האדם, אלא בסוד קבלת השכר הנעשה מעצמו. ויתכן דהיינו הקישוט בסוף הפסוק 'ושבע ימים', אשר הוא היפך מה שאמר איוב (יד, א) 'אדם קצר ימים ושבע רוגז', וביאר במגלה עמוקות (חיי שרה) כי מי שהוא מסטרא דנוקבא, קצר ימים בהיותו 'ילוד אשה', וגם הוא מסטרא דדינא קשיא, כי רגליה יורדות מות. ועל כך אמרו שאחר תשובת איוב, חזר ונעשה 'זקן ושבע ימים', כי לפי ההכנה יהיה התיקון.

קהלת

א דברי קהלת בן דוד מלך בירושלם: ב הכל הכלים אמר קהלת הכל הכלים
 הכל הכל: ג מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמל תחת השמש:
 יב ייתר מהמה בני הזהר עשות ספרים הרבה אין לין ולהג הרבה יגעת בשר:
 יג סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם:
 יד כי את (את) כל מעשה האלהים יבא במשפט על כל נעלם אם טוב ואם (ום)
 רע: פפפ נירא

❖ אוצרות רמח"ל ❖

ט - קהלת, כלך יפה רעיתי. [תכלית הנהגת המשפט לגילוי הנהגת הייחוד]

כי את כל מעשה וגו'. השכינה הוא הגלגל שכל דברי העולם נטבעו בה קיי, ולעולם הכל יביא בדין קיי, לדעת שכל מה שנעשה - יותר טוב מזה לא היה יכול להיות קיי:

לרע"מ (ח"ג רטז). וביאור הענין, כי מלכות נקראת 'כלה' על שם שהיא כוללת הכל, ואף יסוד נקרא 'כל', כי בו עובר כל השפע, ה' חסדים וה' גבורות, אלא שבמלכות נטבע שם ה' תתאה, כי היא המקבלת ומחלקת שלל, ומגלה את כלל את מידותיו ית', כאמור בזהר (ח"ג צו) 'כנסת ישראל מכלא נטלא חולקין, ועל דא איקרי כלה כלולה', וממילא כל מי שאינו דבוק בסדר זה, הרי הוא יוצא לסט"א. וכל זה נרמז בקישוט 'את', כאמור לעיל (במגילת רות) דמלכות כלילן בה אתוון מא' עד ת'.

קיי. בזהר (ח"ב רכ) 'דדחיין רגלייהו מגו גלגלא', ופירש במקדש מלך גלגלא היא מלכות, שסובבת האדם והיוצא ממנה נופל לסט"א. ובפרדס רימונים (כ, ג) כתב ש'גלגל' הוא כנוי לשכינה, שעל ידה מתגלגלים הנפשות, וצדין

שם המקבל. וראה דברי רבנו בדעת תבונות (קנד ואילך) שהקב"ה מחלק מעצם הנהגתו לכנסת ישראל, להיות שותפה עמו בהשלמת הבריאה, שיהיה הוא מתקן מצד אחד והיא מצד אחר ומיניה ומינה יסתיים התיקון השלם.

ויתכן שקישוט זה שייך למשלי דיקא, כי ענין המשל הוא שמעמיד דבר חיצוני, שרק על ידו יש תפיסה בפנימיות הנמשל, וכן הוא ענין המ"ן, שאמנם השפע בא ממ"ד דלמעלה, אך כיון שאין תפיסה בשפע עליון, הרי הוא נקרא ע"ש מ"ן,

שיר השירים

א שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה: ב יִשְׁקֶנִי מִנְשִׁיקוֹת פִּיחוּ כִּי מוֹבִים הִדְיָךְ מִיּוֹן:
 ג לְרִיחַ שְׁמֵנֶיךָ מוֹבִים שְׁמֵן תוֹרֵךְ שְׁמֶךָ עַל כֵּן עֲלָמוֹת אַהֲבוּךָ:
 ח יב כְּרָמִי שְׁלִי לְפָנַי הָאֵלֶּף לְךָ שְׁלֵמָה וּמְאֵתָיִם לְנֹטְרִים אֶת פְּרִי: יג הַיּוֹשֶׁבֶת
 בְּנֹגִים חֲבָרִים מְקַשְׁבִּים לְקוֹלְךָ הַשְּׂמִיעִינִי: יד בָּרַח אֶדְוִי (דָּ) וְדָמָה לְךָ לְעֶבֶל אוֹ
 לְעֶפֶר הָאֵילִים עַל הָרֵי (הֵ) בְּשָׁמַיִם: פפפ יאֲדַנ

* אוצרות רמח"ל *

ו - שיר השירים קטו, כלך יפה רעיתי. [תיקון תריץ משיחין]

ברח דודי ודמה וגו'. השכינה מתפרשת על התריץ משיחין קטו, והם כוללים כל ישראל קטו. וצריך להעביר הריח רע מישראל - לבשם אותם קי"ח. וצריך שהקב"ה יטול

שיר השירים קטו, כלך יפה רעיתי. [תיקון תריץ משיחין]

האחרון, שאפילו הרשימו של הרע יסתלק, ולא ישאר בשום נברא מכל מה שנברא מששת ימי בראשית עד היום ההוא, רק טוב. והרחיב בזה בדע"ת (קט) 'ביום הדין הגדול יפרוש האדון ב"ה את השמלה לעיני כל היצור, מכל מה שנעשה מיום ברוא אלקים אדם על הארץ עד היום ההוא, ויראה יושר משפטו בכל מעשה ומעשה, קטון וגדול, ומה נגזר עליו לפי משפטו האמיתי לזמן קיבול, שכר לעתיד לבא'.

קטו. רבנו נקט שינה את סדר כ"ד הספרים לענין הקישוטי, ובעוד שבסידור הרש"ש (ח"ו) והיר"א (ח"ב) נקטו שחמשת חומשי תורה ושמונה נביאים הם כנגד י"ג תיקוני דיקנא, רבנו העמיד את חמשת המגילות כנגד חמשת חומשי תורה, ונראה שכוונתו להעמיד את תיקוניהם באופן מקביל, כפי שיבואר בעזי"ת.

קטז. במאמר הגאולה (עמ' קמב) כתב רבנו 'ונודע, שהשכינה עצמה תהיה סובבת על המשיחים, ומקפת סביבותיהם, וסוד זה נתבאר בפס' 'ונגד זקניו כבוד', והם זקנים שקנו חכמה וכו', והנה בכל שאר פעמים היתה השכינה מתלבשת בתוך חכמי הדורות, ומשם מאיר לישראל, אבל במשיחים כתוב 'ולא יכנף עוד

קיד. היינו שביום הדין הגדול, יתברר שכל מה שנעשה במשפט, היה מוטבע מצד הנהגת הייחוד בחשבון שכולו לטוב [כמו שביאר רבנו בדע"ת מב-מח], וכן כתב רבנו (קל"ח פתח עט) שביום הדין הגדול יהיו נסדרים כל מעשה העולם לפי סדריהם כמו שנעשו, מראשית העולם ועד סופו. ועל פי כל זה, יהיה השלמות בהודע יחודו יתברך שמו. ולפי השלמות הזה שיהיה אז, יהיה נקבע הנצחיות לנצח נצחים, ולעולמי עולמים, עד אין קץ ותכלית. ולכן באיכה כתב רבנו שכל ענייני

בעצמו ענין התרין משיחין קיט, וזה, "והיה ה' למלך" קכ, ויעלה על הרי בשמים קכא

והתקון ליל שבועות

התרין משיחין שתהיה להם עלייה מתוך הקליפות עם כל הבירורים שבררו עם השכינה. והוא סוף התיקון האמור בבראשית, שירדה השכינה למקום הקלי' במצרים, ללקט ניצוצות הקדושה, וכן פעולת השכינה הוא בכל הגלויות, ואחר שלימות התיקון, תעלה ותתבשם מכל ריח הרע שנקלט בירידתה למקום הקלי', כי הסט"א היא ריח רע כאמור (יואל ב, ט) 'ואת הצפוני וכו' ועלה באשו ותעל צחנתו', ועל ימות המשיח נאמר (זכריה יג ב) 'ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ', וראה באפיקי ים (להגריא"ח, שבת קד.) דהיינו ע"י שיעלה הכל לריחא עילא בוסמא שמקורו בבינה, כי שם חוזר הרע לטוב, והוא ענין הבישום, המצרף את חלקי הרע, ומפיק מהם את הטוב, כחלבנה המצורפת ומשמשת עם הקטורת.

קיט. יתכן שכוונת רבנו לכתוב (יחזקאל לח, כג) 'והתגדלתי והתקדשתי ונוודעתי', שהייחוד הוא במדת הדעת, בה ההכרעה בין חסד לדין, ועליה נאמר 'והיה ה' למלך', כאמור בקדיש 'יתגדל ויתקדש, וימליך', והרחיב בזה הגר"א (שה"ש ח, ה, הגדש"פ 'הקב"ה מצילנו', ובלקוט בסוד יב"ק).

קכ. בפסחים (ג) אמרו על מקרא זה, שלעתיד לבא אומר על הכל 'הטוב והמטיב', וביאר הצ"ח שאז יתברר למפרע שהכל היה לטובה, וכמו שכתב רבנו בדע"ת שבהנהגת הייחוד ניכר שגם הדין הוא לטובה.

קכא. כוונתו לבאר את שלימות הקישוט בצירופן עם הקישוט היוצא באותו אופן מהתיבה שלפני האחרונה בפסוק זה, והיא תיבת 'הרי בשמים'. ואמרו (זהר ח"א צט: קנח.) ש'הרי בשמים' היינו בינה, והיינו כאמור (זכריה יד, ד) 'ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים', ומשיח נקרא 'הר' שנאמר (שם ד, ז) 'מי אתה הר הגדול' (תנח"ו תולדות), ושני המשיחין נקראים 'הר הזיתים' כי הם בנצח והוד שהן בחינת זיתים (פרדס כג, ז), [מב"י יתקן את בחינת ההוד כשיכבוש את הרשעים, ומב"ד יגדיל את מעלת ישראל ע"י שתתגבר הקדושה, והוא תיקון הנצח], ונמצא

מורין, כי שכינה מלבד שכנה בתוכם עוד ויהנו ישראל מזיוה בגילוי.

עוד כתב רבנו (בפירושו עה"ת שלהי דברים) 'ולכל המורא הגדול', הוא כפיית השרים, והע' אומות, שכפה שריה, ועשה שיראו יראה גדולה וכו', 'לעיני כל ישראל', הם התרין משיחין, מפני שכל התיקונים שעשה הם כדי שיתגלה התרין משיחין, שהיו סתומים בתוך הגלות, שלא היה יכול לבא הגאולה לישראל. והיינו שנקט רבנו את ענין תרי משיחין אחר ספר דברים בו 'נתחזקה השכינה ועשתה נקמות'. וראה בדרושי כלך יפה (י) שכתב רבנו 'השכינה היא "אילת אהבים"', משפעת לתרין משיחין בתחלה, 'ויעלת חן' כשמוציאות אותם מתוך הקליפות'.

קיז. כן כתב רבנו (עה"ת שם) 'לעיני כל ישראל', היינו התרין משיחין, שהם עינים בסוד ימין ושמאל, חסד ודין, והם כללות של כל ישראל ודאי. ולשונו בירים משה (מכתב לד) 'סוף כל מאורעות ישראל וכללותם, תרין משיחין, בסוד פנימיות וחיצוניות', והרחיב דבריו בהקדמת תיקונים חדשים (עמ"ח) 'תרין משיחין דקיימין לאתקנא לה לשכינתא, ולאשראה לה על רישא דכל ישראל. ואינון תרין, חד מסטרא דלאה ודא מב"ד, וחד מסטרא דרחל ודא מבית יוסף'. ומבואר יותר באדיר במרום (ח"א שמה דעתיקא) שרחל היא עקרת הבית, אך כדי שיתקיים היחוד, צריך שמשיח בן דוד ישרה על משיח בן יוסף, והיינו חיבור לאה בסוד הפנימיות. והיינו כמו שביאר רבנו בספר הכללים (ג) ששני שרשים יש לישראל, 'רחל' דהיינו קבלת עומ"ש ע"י ישראל, ומצבם מתחלף לפי מעשיהם, ואילו 'לאה' הוא שורש כללי, מצד עצם הרצון העליון בישראל, ואינה תלויה במעשיהם. ונמצא שהנהגת משיח בן יוסף מבני רחל, מהותה היא תיקון המעשים, ואילו בן דוד מבני לאה תקוותם להתקן מצד שורש הרצון.

קיח. היינו כמו שכתב רבנו (דרך עץ חיים) בביאור הפס' 'ועלו מושיעים בהר ציון' הם

וכלם מתבשמים קכב, אז, "כלך יפה רעיתי" - אתבשמת בבישום א' כלה קכג, מחמת תיקון קשר המשיחין קכד:

איכה

זה קוראים בלחש

א א איכה | יְשֵׁבָה בְּדָד הָעִיר רַבְתִּי עִם הֵיטָה פְּאַלְמִנָה רַבְתִּי בְּגוֹזִים שְׁרָתִי
בּמְדִינֹת הֵיטָה לְמָס: ס בּ כָּלוּ תִבְכָּה בְּלֵילָה וְדַמְעָתָהּ עַל לַחֲיָהּ אֵין לָהּ מְנַחֵם
מִכָּל אֲהַבֵּיהָ כָּל רַעִיָה בְּגָדוּ בָּהּ הָיוּ לָהּ לְאַיָּבִים: ס ג גָּלְתָה יְהוּדָה מֵעֵנָל וּמָרַב
עַבְדָּה הִיא יְשֵׁבָה בְּגוֹזִים לֹא מִצָּאָה מְנוּחַ כָּל רַדְפֵיהָ הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמְצָרִים:

ה כ לָמָּה לְנִצַּחַת תִּשְׁכַּחְנוּ תַעֲזֹבְנוּ לְאַרְבֵּי יָמִים: כא הַשִּׁיבְנוּ יְהוָה | אֱלֹהֶיךָ (וּנְשׁוּבָה)
וּנְשׁוּבָה חֲדָשׁ יְמִינוּ פְּקָדָם: כב כִּי אִם (אִם) מָאֵם מְאַסְתָּנוּ קַצְפַּת עָלֵינוּ עַד (עַד)
מָאֵד: ככ הַשִּׁיבְנוּ יְהוָה | אֱלֹהֶיךָ וּנְשׁוּבָה חֲדָשׁ יְמִינוּ פְּקָדָם: יאנר

ש'ועמדו רגליו' הן נצח והוד שיעמדו וישפיעו על 'הר הזיתים' שהן המשיחין. והובא בפת"ש (ז"א כח) בשם הגר"א שבזמן הגלות המשיחים בעיבור, כי אז הנהגת העוה"ב [שהיא בחב"ד] מוסתרת בהנהגת העוה"ז [דהיינו בנה"י], ולכן אין בכחם לגלות ממשלתם בעולם, ותיקונם ע"י יניקה מאימא שכחה למעלה מהנהגת הטבע, ונראה דהיינו מה שאומרת השכינה ל'דודי' הקב"ה, שיעלה על 'הרי' בשמים. [ומה שנקט 'עופר האילים' מבואר בפת"ש שם ע"פ האמור 'משוה רגלי כאילות', כי הרגלים לא נתקנו עד ימות המשיח, אז ידלג כאיל פסח וגו'].

קכב. היינו כי בעוד ה'הר' הוא הבינה, הרי ממנה יוצאים הבשמים 'כולם', והם כל שש מדות [שהם מתבשמים כל אחד מחברו, פרד"ס כג ה], וראה מש"כ רבנו (תקט"ו תפילות, קע) 'יחוד שלך זה יתן גבול שהוא מתעלה על כל

המדריגות, לפיכך אשא עיני אל ההרים, וכל המדריגות שהם הרי בשמים'.
קכג. כאשר ישלימו מנצפ"ך שהם ה' אותיות אלהים את מדת הדין בגלות, אזי ימתקו ה' גבורות, ותנתן הממשלה לקדושה על הסט"א, ולישראל על האומות, וב' משיחין על הכל [ראה רמח"ל ריש משלי].

קכד. קשר המשיחין הוא כאמור (יחזקאל לו, יז) 'קח לך עץ אחד וכתב עליו ליהודה וגו' ולקח עץ אחד וכתוב עליו ליוסף וגו' וקרוב אתם אחד אל אחד לך לעץ אחד והיו לאחדים בידך', ומבואר בליקו"ת שם, דהיינו כאשר תתקן החיצוניות בהנהגת שכר ועונש, בשיתוף תיקון הפנימיות שהנהגת הרצון המסבבת ומגלגלת להחזיר הכל לטובה, ובחיבור שתי ההנהגות יהיו עץ הדעת והעץ החיים שקולים, ואז יהיה ה' אחד ושמו אחד.

❖ אוצרות רמח"ל ❖

ה - איכה, כלך יפה רעיתי. [בשכינה אין חסרון אלא העלם]

כי אם מאוס מאסתנו וגו'. השכינה - יפה קכה, שר"ל שהיא בסדר נכון קכו, מה שיותר טוב אי אפשר להיות קכו, ומשם אהבתה קכח, שהם ענינים עומדים ממש לפי דרך הטוב קכט, ולא כענין הס"א קל. ואם נמאסה לנו, מפני שחסר שום דבר קלא, אלא

מגילת איכה כנגד ספר ויקרא, העוסק בשלימות השכינה בתרי"ג איבריה, וכמבואר לעיל בקישוט ספר ויקרא, שאחר השראת השכינה בספר שמות, נאמרו בספר ויקרא כולל כל פרטי עבודת ישראל, קדושתם וטהרתם, שרק בשמירתם לא תסתלק השכינה מישראל, ולפיכך כנגדה עומדת מגילת איכה, שעניינה סילוק השכינה, כאשר אין החטא גורם חסרון בשכינה עצמה ח"ו, אלא שהיא מתעלה ונעלמת.

קכו. ראה אברבנאל (בראשית יב, טו) וביאור הגר"א (שה"ש א, ה) ש'יפה מראה' הוא שיש לו חן וזיו הפנים, ו'יפה תואר' הוא בצורת האברים, וכיון ש'יופי' בדבר רוחני אינו שייך במראה, וכל תפיסתו היא בתואר, הרי הוא מורה על סדר נכון, וראה העמק דבר (בראשית מא, יח). ובסמוך יבואר שעניינו של הסדר במלכות, הוא בהיותה ממוזגת בקבלת כל השפע מימין ושמאל ע"י יסוד, וראה לשון רבנו (קל"ח, פתח נח) 'המלכות היא אילת אהבים, שמעוררת האהבה באורות, וגורמת להם ההתלהטות, כי זה הוא הנקרא בה יופי וחמדה. דהיינו יופי הוא הסידור הנאה של התיקונים, שאין שום עירבוב של חשך, אלא הכל מסודר בדרך הנהגה שלמה, לפי התיקונים הצריכים להשפעת הטוב'.

קכז. ראה דברי רבנו בדע"ת (קכו) על הכתוב (בראשית א, כו) 'נעשה אדם בצלמנו כדמותנו', שרצה אותו מעולה מכל הנבראים, ולא דמותו לבד ותבנית גופו, אלא כל מקריו ועניניו בדרכיהם יהיו עשויים לערך חשיבותו, כמה מן

קכח. כוונתו כמו שביאר בדרושי כלך יפה (ד) 'השכינה היא אילת אהבים, כמו שנמשכת באהבה, כך מושכת כל הדברים אל היופי, ומתקנת הדברים. אפילו מה שאינו מתוקן, נתקנת בכוחה עד שיהיה הכל יפה וכו' אבל שפחה רעה להפך מזה, היא משחתת הדברים וכו' ומייאש עצמו והאחרים, שכבר אי אפשר להתדבק ולהשיג האמת. אבל השכינה, מדרכת אותם להשיג האמת, 'כלך יפה', שכבר מחזרת הכל בסדר מתוקן, ואפילו מה שאינו מתוקן היא מתקנת, 'ומום אין בך' ודאי.

קכט. היינו לפי קבלתה מזיווג עם יסוד דאיברי 'טוב', כאמור אמרו לצדיק כי טוב הוא, והזיווג נקרא 'דרך' כאמור 'דרך גבר בעלמה'. והרחיב בזה רבנו בקל"ח פתחי חכמה (נח).

קל. כי כשהשפע עובר בסדר נכון, מע'דן [חכמה] אל ג'ן [מלכות], הרי הוא 'ענג', ואילו בהיפוך הסדר, והעמדת הע'דן בסוף התשוקה, הרי הוא 'נגע', והיינו שהיא 'משחתת הדברים' כדלעיל.

הקב"ה נותן מקום לקצף קלב, והעלים האהבה קלב, אבל לא שחסרה קלב. ולכן אם מעורר האהבה - כל החלקים יחזרו קליה. ולכן, "כלך יפה", ואין למאוס בשום חלק קלי:

דניאל

א * בְּשֵׁנַת שְׁלוֹשׁ לְמַלְכוּת יְהוֹשֻׁעַ מֶלֶךְ יְהוּדָה בָּא נְבוּכַדְנֶאֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל יְרוּשָׁלַם וַיֵּצֵר עָלֶיהָ: ב וַיִּתֵּן אֲדֹנָי בְּיָדוֹ אֶת יְהוֹשֻׁעַ מֶלֶךְ יְהוּדָה וּמִקְצַת פְּלֵי בֵית הָאֱלֹהִים וַיְבִיאֵם אֶרְיָן שְׁנַעַר בֵּית אֱלֹהֵיו וְאֶת הַפְּלִים הַבָּיָא בֵּית אוֹצֵר אֱלֹהֵיו:

וּרְאָה דַּבְרֵי רַבְּנֵי (פ' ויצא) שֶׁהָאֵהָבָה נִמְשַׁכַּת בְּעַמּוּדָא דַּאֲמַצְעִיתָא, כִּי שָׁם מִתְחַבְרִים יָמִין וְשִׁמְאֵל כְּאֶחָד, וּבְזִמְנָן גּוּג וּמְגוּג הַסֵּט"א נּוֹתְנַת כֹּל מִדְרִיגוֹת אוֹמוֹת הָעוֹלָם כְּנֶגֶד הַקְּדוּשָׁה, כְּדֵי לִיַּק מִן הָאֵהָבָה הַזֹּאת, אֲבָל אֵינּוּ עוֹלָה בִּידָה.

קלא. ביאור, אין צד שתהיה השכינה נמאסת לפני הקב"ה, אלא כלפי ישראל, שאינה מעבירה להם השפע, והיינו כמבואר בקנאת ה' צבאות (ח"ב) כי אף בעת שהשכינה יורדת לתוך הקלי' להתלבש בה, אין הס"א מתערבת ח"ו, שהרי השכינה אחת ההארות של הא"ס ב"ה, והס"א היא בריאה נפרדת. אלא שהשכינה מתגלה בתוך מקום הקלי', ואז ירדו גם נשמות של ראשי ישראל, העומדים עמה בתוך הקלי', ושם סובלין חסרון אור ומיני צער הרבה, והם סובלי חלאים הסובלים עונותיהם של ישראל.

קלב. כאן מבאר את שלימות הקישוט בצירופו עם הקישוט היוצא באותו אופן מהתיבה שלפני האחרונה בפסוק זה, והיא תיבת 'עד מאד' שנסובה על הקצף, לאמור, כי אף שנמאסה, הרי אין זה מורה על חסרון בעצם, אלא על הסתר פנים בעת הקצף, על כך מורה תיבת 'עד', כמבואר בזהר (ח"א רמז): על הפס' 'בבקר יאכל עד ולערב יחלק שלל', שהוא מורה על הארת הבינה למלכות בכל עת, והרחיב בזה בשעה"כ (א פס) שהוא גימ' של שם אכדט"ם, המשמש בעת עליה מקטנות לגדלות, שהיא היציאה מהסתר להארת פנים, כאמור 'ותרבי ותגדלי ותבואי בעדי עדיים', שלשה 'עד' שבהם שלבי עליית ז"א מקטנות לגדלות.

קלג. בקט"ו תפילות (קסד) כתב רבנו שחסד השי"ת אינו פוסק לעולם, והיא אהבה מסותרת, בשעה שנא' 'השיב אחור ימינו מפני אויב' באותו הזמן לקח לו דרך נסתר בעבור אויב זה, והולך בהעלם ומגיע לישראל מצד שאינו ניכר, דכתיב 'רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר', ועד שהוא הולך כן הרי הס"א מתגאה לומר 'עזב ה' את הארץ, אין ישועתה לו באלהים סלה', אך ישראל מתקיימים בכמה נסים נסתרים.

קלד. בקנאת ה' צבאות ביאר רבנו את ענין מילוי וחסרון הלבנה, וכתב 'שהשכינה יש לה שתי בחינות, בחינת הגילוי ובחינת ההסתר, ומצד זה יוכל להמצא שייכות לאומות העולם לקחת ממנה, אבל לא מצד עצמותה, כי זה ניתן לישראל לבד, והוא סוד (מלאכי ג, ו) 'אני ה' לא שנית', כי אין שינוי בבחינת העצמות כלל, שהשרש הקדוש לא ישתנה לעולם, אבל השינוי הוא רק בהילוך וההנהגה'.

קלה. ראה ביהל אור (ח"ג רנב) שכל הנשמות בעוה"ז נמשכים ויוצאים מהיכל אהבה דבריא, וסוף סוף אף התקע"ד דורות שקומטו, יתבררו ויתוקנו כולם ליכנס בהיכל אהבה דבריא.

קלו. יתכן שהכוונה כמבואר בשער הגלגולים (הק' טו) ובמשנת חסידים (עליית הנשמות א) שב'עקבתא דמשיחא' יתלקטו אף הנשמות שבעקביים של מרכבה טמאה, ותתבטל הקלי' אחר שתתרוקן מניצוצי הקדושה, הרי שאין למאוס אף את חלק הנשמות שנפלו למקום הרחוק ביותר, כי השכינה תלקט את כולם.

ג וַיֹּאמֶר הַמַּלְאָךְ לְאַשְׁמֹנּוּ רַב סְרִיסָיו לְהֵבִיא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִזְרַע הַמְּלוּכָה וּמִן הַפְּרִתִּים:

יב יא וּמַעַת הוֹסֵר הַתְּמִיד וְלָתֵת שְׁקוּץ שִׁמְם יָמִים אֶלֶף מָאתַיִם וְתִשְׁעִים: יב אֲשֶׁרִי הַמְּחַבֵּה וְנִגְיַע לְיָמִים אֶלֶף שָׁלֹשׁ מָאות שְׁלֹשִׁים וְחַמְשָׁה: יג וְאַתָּה לָךְ (לָךְ) לְקִץ וְתִנּוּחַ וְתַעֲמֹד לְגִדְלָךְ לְקִץ (לִץ) הַיָּמִין: פפפ ידאנ

❖ אוצרות רמח"ל ❖

כג - דניאל, כלך יפה רעיתי. [הדבק בשכינה ינוח ביום הדין הגדול]

ואתה לך לקץ וגו'. בזמן יום הדין הגדול קלו' אז יראה שכל מי שנדבק אל השכינה בודאי שניצול, שהיא מתחזקת על ישראל באותו הזמן ותצילם כלם, בסוד, "ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ" קלח. וזהו, "לך לקץ" - בהתדבקות השכינה קלט, ובכח זה, "ותנוח" קמ, וזהו, "כלך יפה רעיתי" וגו':

קלז. כתב רבנו (אדיר במרום ח"א בפלגותא, קל"ח פתח עט) שעל דין זה נאמר, כי את כל מעשה האלהים יביא במשפט על כל נעלם וכו' (קהלת יב, יד), כי אז יתפשטו כל הדברים בכל הזמנים שנעשו, לקבל בקבע המציאות הראוי. ויעשה הקב"ה דין פרטי על כל דבר ודבר שנעשה מעת הבריאה. ובסו"ס חי' הגרי"ז עה"ת, מובא בשם הגר"ח שמדת ארך אפים תכלה ביום הדין הגדול, כי אז תבא כל הבריאה בדרישה וחקירה, ויתבררו תוצאות כל המעשים, ובזה מבואר למה אז הוא זמן פעולת השכינה, וכמובא לעיל מתיקו"ז (תי' ו, ט) שחלק העשיה שבתורה הוא במלכות.

קלח. כתב רבנו (תקטו תפלות, נח) שהצדיק הוא מי שטרם בע"ש, ונקרא 'ערב' כי בו מתערבים כל האורות העליונים, והכל מקבץ להביא אל אוצר אחד, היא השכינה, יראת ה' היא אוצרו, ועל כך נאמר שהצדיקים לעולם ירשו ארץ, היא ארץ החיים מצד שבת, שהרי

בזמן אחר אינה ארץ החיים כי רגליה יורדות מות, ונא' בה 'טומאתה בשוליה', אבל על שבת נא' (איוב לח, יג) 'לאחוז בכנפות הארץ' (וראה תוס' סנהדרין לז), הרי שהמתחזק להתדבק בשכינה, זוכה לחיי עוה"ב.

קלט. בשושן סודות (לתלמיד הרמב"ן, אות רי) כתב שיש שלש מדריגות לתשובת הנשמה. א. למקום השכינה. ב. לצרור החיים. ג. למקום מחצבתה, והוא הנקרא בפי חכמי האמת עוה"ב, ועליו הוא הדין הגדול והנורא. ועד אותו הזמן הם עומדים תחת כנפי השכינה [ועי' באד"א פר' וירא ובבאר יצחק]. וראה בחידושי הגרי"ז (עה"ת, תהלים) שהדין הגדול הוא על שלשה ענשים, כרת, גיהנם לזמן, גיהנם שגופן כלה, ועליהם נא' 'חלצת נפשי ממות, את עיני מדמעה, ואת רגלי מדחי', ומסיים 'אתהלך לפני ה' בארצות החיים' זה עוה"ב. ויש לומר שהזוכה להתדבק בג' מדרגות, הוא ניצול ומגיע לארץ החיים בחיי עוה"ב.

אסתר

א * וַיְהִי בַיּוֹם אֲחֻשְׁרוּשׁ הוּא אֲחֻשְׁרוּשׁ הַמֶּלֶךְ מֵהַדּוֹ וְעַד כּוֹשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים
וּמֵאָה מְדִינָה: ב בַּיּוֹם הַהֵם בְּשַׁבַּת א הַמֶּלֶךְ אֲחֻשְׁרוּשׁ עַל כִּפְּאֵי מַלְכוּתוֹ אֲשֶׁר
בְּשׁוֹשָׁן הַבִּירָה: ג בְּשַׁנַּת שְׁלוֹשׁ לְמַלְכוֹ עָשָׂה מְשֻׁתָּה לְכָל שָׂרָיו וְעַבְדָּיו חֵיל א פָּרַס
וּמְדֵי הַפְּרָתָמִים וְשָׂרֵי הַמְּדִינֹת לְפָנָיו:

י * וַיִּשָּׂם הַמֶּלֶךְ (אחשרש) אֲחֻשְׁרוּשׁ א מִסָּעַל הָאָרֶץ וְאֵי הַיָּם: ב וְכָל מַעֲשֵׂה תִקְפוֹ
וּנְבוֹרָתוֹ וּפְרָשֵׁת נְדָלָת מְרַדְכֵי אֲשֶׁר נְדָלוּ הַמֶּלֶךְ הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דְּבָרֵי
הַיְיָמִים לְמַלְכֵי מְדֵי וּפָרַס: ג כִּי א מְרַדְכֵי (מִן) הַיְיָדִי מְשַׁנָּה לְמַלְכֵי אֲחֻשְׁרוּשׁ וְנָדוּל
לַיְיָדִים וְרָצוּי לְרַב אֲחֵיו דְּרַשׁ טוֹב לְעַמּוֹ וְדָבָר שְׁלֹם לְכָל (לָל) זְרָעוֹ: פפפ ידנא

* אוצרות רמח"ל *

י - אסתר קמא, כלך יפה רעיתי. [הארת יסוד אבא בשכינה]

כי מרדכי היהודי משנה וגו'. בשעה שהשכינה בגלות שאין זיווג למעלה קמב,
הקב"ה מיחדה באיזה צדיק למטה, וסודו מרדכי קמג. ואז כל פגם שהיה רוצה השר
לעשות קמד - מרדכי מתקן קמה, בסוד, "טובלת ויושבת" קמו. ולכן, "כלך יפה" קמז:

קמ. כתב רבנו (קלח פתח מט) שאחר יום הדין בסוף
אלף השישי, אז יחזור היחוד ויתגלה,
אז הוא מנוחה לגלגל הסובב, כי משם והלאה
יראה ענינים פנימים, שהם שרשי הילוך היחוד.
והגרי"ח ביאר (שיח יצחק, ח"ב ליקוט א) שיום הדין
הוא בסוף אלף השישי, כי כשם שאדה"ר נידון
בסוף יום השישי, ואז עשה תשובה, ואמר מזמור
שיר ליום השבת, כך לעת"ל בסוף אלף השישי
הוא זמן התיקון, שיחזור כל דבר למקום מנוחתו
למדריגה יותר עליונה מהנהגת שית אלפי שנים,
והוא מקום שאין שליטה לסט"א כלל.

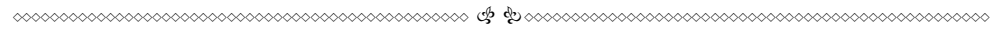
קמא. רבנו הביא את סדר הקישוטים בקה"כ שלו,
בקדושת מוסף דר"ה, ושם נקט
אותיות מ"י של אסתר אחר שה"ש, וצ"ע [ואמנם
ראה שם במוסף דיוה"כ שסידר את הקישוטים
היוצאים מתיבה שלפני אחרונה, ושם נקט את

עוד כתב רבנו (תקט"ו תפילות, כט) שלעתיד לבא
יתבטלו ט"ל מלאכות דחול, והיינו כמבואר

דברי הימים

א א ארם שת אנוש: ב קינן מהללאל ירד: ג הנוף מתושלח למוך:

ב לו כא למלאות דבר יהוה בפי ירמיהו עד רצתה הארץ את שבתותיה כל ימי השמה שבתה למלאות שבעים שנה: ס כב ובשנת אחת לכורש מלך פרס לקלות דבר יהוה בפי ירמיהו העיר יהוה את רוח כורש מלך פרס ויעבר קול בכל מלכותו ונם במכתב לאמר: ס כג פה אמר (אר) כורש מלך פרס כל

מהתיבה שלפני האחרונה בפסוק זה, והיינו בתיבת 'ודובר שלום לכל זרעו', וכמו שביאר רבנו (על הכתובים) שהיסוד בזמן הגלות הוא בתוך הקליפות ח"ו, ומרדכי 'דורש טוב' היינו יסוד, והוציא אותו משם, 'לעמו', לצורך ישראל, כי כל שהיסוד בגלות גם ישראל בגלות, ואז נעשה הזיווג בסוד שלום, וזהו 'ודובר שלום', ולכל זרעו, כי 'כל' הוא היסוד, ו'זרעו' הוא הזרע היוצא ממנו, ובזמן הגלות הזרע הולך בתוך הקליפות, והוצרך לעשות הזיווג לצורך זה הזרע שלא ילך עוד בתוך הקליפות.

קמו. רבינו ביאר שם 'ענין ישיבתה בחיקו של מרדכי הוא ענין הזוג הנעשה למעלה בברחה מן הקליפות, והוא ענין 'בערב היא באה ובבוקר היא שבה', שהוא זמן הזדווגה עם הז"א'.

קמו. האר"י (מאמרי רשב"י פר' נשא) ביאר, שהקלי' נקראים חושך, ולהיותם סמוכים אל הנוק' הם מחשיכין אורה, ולכן צריכה תכשיטין, כדמיון האשה השחורה שמעבירה על פניה צבע לבן ואדום להתנאות בה שלא תראה שחרוריתה, וכן תכשיטין אלו הם בחינת הארות עליונות הנמשכות בה ומאירות אותה, והיינו שגילוי אור ה' הנמצא בכל מקום, מעורר את הכח הרוחני בתחתונים, וגורם להשתוקקות גדולה להדבק בה' כי הנשמה חלק אלוה ממעל, והיא שלימות התיקון, שהמלכות עולה מתוך הקלי' ו'כולה יפה', עד שחוזרת ויושבת בחיק הוי"ה.

חמשת המגילות בסוף התנ"ך, ונמצא שאין הקישוט מתחילת הפס' עומד נגד הקישוט של סופו, וצ"ע].

קמב. כגון נס פורים, שהיה בסוף ע' שנה דגלות בבל, ואז היו זז"ן אחור באחור, וכדי שיחזרו פב"פ ויגאלו ישראל, נופלת דורמיטא בז"א, שהוא הסתלקות מוחין מז"א, ונכנסין ברחל ונתקנת פרצופה ועי"ז יכולה אח"כ לחזור פב"פ, ובימי מרדכי היה זמן הדורמיטא, כאמור 'ישנו עם אחד' ואחז"ל ישן הוא אלוה של אלו, כמבואר בעץ חיים וע"ח (פורים ש"י) בארוכה.

קמג. מרדכי 'מר דכי', והוא בישום המבטל מחשבת המן, והיינו יסוד אבא בשעה שהוא ברחל, כמבואר בפע"ח שם שהארתו גדולה מאד, כי בהיות המוחין תוך ז"א הסתיים יסוד אבא בסיום יסוד ז"א, והיה מתלבש בתוכו. אך כשהמוחין הם ברחל שהיסוד שלה קצר, נמצא שיסוד אבא יוצא ומתפשט חוץ מיסוד שלה ומתגלה למטה לגמרי. וראה בביאור רבנו לכתובים שמרדכי נקרא בפס' זה 'משנה למלך', כי אצילות הוא בסוד מלך, ומרדכי מיסוד אבא המתגלה בתחילת בריאה, ולכך נקרא 'משנה למלך'.

קמד. רבנו ביאר דבריו בקנאת ה' צבאות (ח"ב) 'אסתר היא השכינה, הנמסרת ביד ס"א, ואחשוורוש חושב לשלוט עליה, וראה שם שרצונו זה נבע מאיזה פגם שהיה בה ונצרך לטהרה.

קמה. כאן מבאר את שלימות הקישוט בצירופו עם הקישוט היוצא באותו אופן

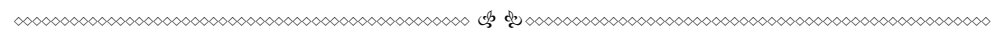
ממלכות הארץ נתן לי יהוה אלהי השמים והוא פקד עלי לבנות לו בית בירושלם אשר ביהודה מי בכם מפל עמו יהוה אלהיו עמו (ען) ויעל: פפפ ינאר

❖ אוצרות רמח"ל ❖

כב - דברי הימים, כלך יפה רעיתי. [השכינה קובעת סדרים]

כה אמר כורש מלך וגו'. הנה פרס הוא העומד להוציא השרים מיד הס"מ לפי הסדרים שהקים קמח, ולהעמידם לפי סדר העליון קמט, בסוד, "יצב גבולות עמים למספר בני ישראל" קנ, וזהו סדר נכון שאין בסוד בלבול, כמו סדר הס"א צלמות ולא סדרים קנא:

קמח. רבנו כתב (אדיר במרום ח"ב, עמ' שעט חלוס דניאל) בביאור מראה החיה השניה, שהגלות השניה מתפשטת לשנים, בסוד מדי ופרס, ובפסוק נזכר רק פרס בסוד 'פרסין', וממנה חבלי משיח שבסופם באה גאולה. וכבר כתב הגר"א (שה"ש ה, ד) שאז החלה הפקידה, ועליה נאמר 'דודי שלח ידו מן החור', ורבנו הוסיף במאמר הגאולה, כי אף שבעת הפקידה 'דודי חמק עבר', הרי לא הלכה לה, אלא 'נפשי יצאה בדברו', ומאז יצאה ממסגר, ו'נפשי בתוך לבאים אשכבה' עי"ש.

והנה בדניאל (י כא) 'ואין איש עומד עמדי כי אם מיכאל שרכם וכו', ולעיל שם (x) ושר מלכות פרס עומד לנגדי וכו' והנה מיכאל א' מן השרים הראשונים בא לעזרי, ומבואר שמיכאל עומד כנגד פרס, אף שבכל מקום הוא הראשון [ממין, והוא בחסד, וגם מחנה א' של שכינה בפרד"א ד ובזוהר ח"ג קיח:], ואילו פרס היא המלכות השניה בס"א, כי מגלות פרס תחילת הגאולה [וראה אפיקי ים להגראי"ח, יומא עז]. קמט. כורש ראשי תיבות ר'ישא כ'פוף ו'זנביה ש'ליט, ויתכן שרומז למה שאמרו בזוהר (ח"ג קיט:) על פסוק (ירמיה מז, כב) 'קולה כנחש

קנ. הוא הקישוט בסוף הפס', בו אמר כורש 'כל ממלכות הארץ נתן לי ה' אלהי השמים, והוא פקד עלי לבנות לו בית בירושלם אשר ביהודה, מי בכם מכל עמו ה' אלוהיו עמו ויעל, וביאר רבנו (על הכתובים) שא"א מקים את בנין המלכות, ואז ישראל יקראו אחים לזו"ן, ואימא תשרה בתוכם, כי 'מי' מורה על בינה, וכאשר היא תשרה 'בכם', אז 'ה' אלקיו' שהם זו"ן יהיו 'עמו', 'ויעלו' במדריגות עליונות.

קנא. כאמור (איוב י, כב) 'ארץ עיפתה כמו אופל, צלמות ולא סדרים', והיינו כי בצד

עזרא

א ובשנת אחת לכורש מלך פרס לכלות דבר יהוה מפני ירמיה העיר יהוה את רוח פרש מלך פרס ויעבר קול בכל מלכותו וגם במכתב לאמר: ב כה אמר פרש מלך פרס כל ממלכות הארץ נתן לי יהוה אלהי השמים והוא פקד עלי לבנות לו בית בירושלם אשר ביהודה: ג מי בכם מפל עמו יהי אלהיו עמו ויעל לירושלם אשר ביהודה ויבן את בית יהוה אלהי ישראל הוא האלהים אשר בירושלם:

דחמיה יג כט זכרה להם אלהי על נאלי הפהנה וברית הפהנה ותלויים: ל וטהרתים מפל נבר ואעמידה משמרות לפהנים וללויים איש במלאכתו: לא ולקרבן העצים (הם) בעתים מזמנות ולבפורים זכרה לי אלהי (א) לטובה: פפפ ינדא

❖ אוצרות רמח"ל ❖

כד - עזרא, כלך יפה רעיתי. [ההצלחה תלויה בשכינה]

ולקרבן העצים וגו'. סוד זה, "את הכל עשה יפה בעתו" קנב, שמה שהוא בסוד

הקדושה יש סדר הספירות, שהוא גבול מבלי גבול, ונקרא וכמו שאמרו חז"ל (ב"ר ג, ז) 'ויהי ערב ויהי בקר מלמד שהיה סדר זמנים קודם לכן', והם נקראים סדרי בראשית, ואילו הסט"א כל ספירותיה הם מצד שניתנה לה רשות לגרום כביכול קלקול ומיעוט הארה ובלבול הסדר ע"י פתוי האדם, כדי שתהיה אפשרות בחירה, וזאת במקביל לספירות הקדושה, כי 'זה לעומת זה עשה אלהים', אך אין זה רשות גמורה, ולבסוף יחזור הכל אל היחוד, ויתברר שאין לה סדר עצמי כלל, אלא כל פרט הוא אופן נפרד של הסתר ובלבול של הסדר הנכון [וראה פת"ש ז"א לג].

קנב. העתים תלויות בשכינה, הנקראת 'עת', כמבואר בזוהר (ח"א קטז, קצח. ח"ב קנה), כי בה ועל ידה יוצא ונעשה כל דבר בעתו. וראה בשערי אורה (שער ב) ופרדס רמונים (כג טז) שעליה נאמר (תהלים קיט קכו) 'עת לעשות לה', והיא כלולה מכ"ח 'עתים' האמורות בקהלת, י"ד בהיותה מלאה [בזווג עם ז"א] והם טובים, וי"ד רעים בהיותה חסרה והולכת. ומבואר בזהר (ח"א קטז ע"א) כי 'עת רצון' ו'עתה' [כמו 'בעתה אחישנה'], הם דבר אחד, ומשמעם זמן הזווג, שבו שפע הוי"ה יורד אל המלכות. וכן 'בעתו', מורה על חיבור ו' ב'עת'. וראה דברי רבנו באדיר במרום (ח"א והוא מצחא).

השכינה ודאי מצליח קניג, וז"ס, "יודעי בינה לעתים" קניד, ולכן "בעתים מזומנות" קניה, "כלך יפה" ודאי, "ומום אין בך" - שאי אפשר שלא יצליח קניג:

קנג. כאמור (בראשית לט, א) 'ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדוניו המצרי וירא אדוניו כי ה' אתו, ומבואר במדרש (ב"ד פו ה, שכל טוב טו יט א), שראה שכינה עומדת עליו, וידע שלכן מצליח.

קנד. רש"י (דברים לג, יח) כתב בברכת יששכר 'הצלח בשיבת אהליך לתורה, לישב ולעבר שנים ולקבוע חדשים כמו שנאמר ומבני יששכר יודעי בינה לעתים, הרי שעיקר ה'הצלחה' לא נאמרה על כל לימוד התורה, אלא על קביעת הזמנים, כי הלימוד תלוי ביגיעה, ואילו הזמנים מזומנים ותלויים בשכינה. וכבר אמרו (עירובין קב:) שיששכר זכה ב'בינה' מפני שלא תבעה למצוה, והיינו שתשוקת המלכות לזווג מעלה לבינה, שהיא שורש ההצלחה [כלשון ספר הפליאה 'וכל אשר הוא עושה, ה' שהוא הבינה, מצליח].

קנה. והיינו כי ה'עת' היא בתוך ה'זמן', כמו שמצינו לפני פירוט כ"ח העתים בקהלת, שהקדים שלמה ואמר 'לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים', כי הזמן הוא בז"א, והוא כולל את פרטי העתים, והיינו ששבעת ימי השבוע, הם ז"ת דז"א, וי"ב שעות בכל יום, הם י"ב דנוקבא י"ב בקר שתחתייה, ולכן ה'עת' היא 'תחת השמים' שהיא תחת היסוד, והיינו שבעת הייחוד הוא זמן מסוגל להצלחה.

קנו. בזהר (ח"ג רעה.) על הפס' (משלי כח) 'מכסה פשעיו לא יצליח', דשכינתא מסטרא דכתר איהי עלמא דאתכסיא, ואוקמוה מארי מתניתין, דצריך בר נש לחברא לה להווא אתרא, והיינו שאי ההצלחה נובע מאי יכולת לכסות פשע, אך כאשר המלכות עולה בבינה, ומתקיים ייחוד עם כתר עליון, הרי שם אין שום מום, ושוב לא יתכן שלא יצליח.

יש נוהגים לומר, אחר קישוטי הכלה:

אורייתא אורייתא, נהירו דכל עלמין, כמה ימין, ונחלין, ומקורין, ומבועין,
מתפשטי מנד לבל סטרין. מנד פלא, עלד קיימי עלאין ותתאין,
נהירו עלאה ודאי מנד נפקא.

אורייתא אורייתא, מה אימא לנד, אילת אהבים אנה, ונעלת חן, עילא ותתא
רחימין דילך. מאן יזכי לינקא מנד פדקא יאות.

אורייתא אורייתא שעשועים דמארך, מאן יכיל לנלאה, ולמימר סטרין ונגיזין
דילך.

(עכ"ל הזוהר, מכאן ואילך נוסח הבן איש חי המלוקט מלשונות הזוהר)

אורייתא אורייתא, עלך כתיב ואהיה אעלו אמון, ואהיה שעשועים יום יום, כך
אתבני עלמא ואשתכלל, וכל דאשתדל בה שכליל עלמין וקיים לון,
וקייסכל עובדא ועובדא על תיקוניה כדקא יאות, וכל מאן דאשתדל בכך ואתחיד
בך, איתאחיד באלנא דחיי.

אורייתא אורייתא, עלך כתיב יקרה היא מפנינים. כמה נגיזין טמירין אית בך,
כמה פליאן נפקן מינד, כל אינון מלין עלאין דאתגליין ולא אתגליין,
בך אינון, כל מלין דלעילא ולתתא, כל מלין דעלמא דין וכל מלין דעלמא דאתי
בך אינון, מאן יכיל למיקם על מילין דילך, הדא הוא דכתיב מי ימלל גבורות
הוי"ה.

אורייתא אורייתא, כמה טבין אינון ארחין ושבילין דילך, דהא בכל מלה ומלה
דילך אית בה כמה עיטין, כמה טבין לבני נשא, ואית בהון כמה
מרגלאן דקא מנהרן לכל סטר, ולית לך מלה בך, דלית בה כמה בועינין מנהרן
לכל סטר.

אורייתא אורייתא, כמה חביבין אינון מלין דילך. מה אילנא אית ביה שרשין,
ואית ביה קליפין, ואית ביה מוחא, ואית ביה ענפין, ואית ביה
טרפין, ואית ביה פרחין, ואית ביה איבה, אופ הכי אינון מלין דילך, אית בהו

פשטי דקראי, דרשה, רמוז דקא רמיו חכמתא, גמטריאות, רוזן טמירין, רוזן סתימין, אלין על אלין, כשר ופסול, טמא וטהור, אסור ומותר, חייב וזכאי, ומכאן ולהלאה מתפשטין ענפין לכל סטר, רחבה אנת מני ים, לית בך קין ותכלית:

אורייתא אורייתא, אורייתא עילאה, אורייתא דקשוט, כמה חביבה אנת קמיה קודשא בריך הוא, חביבה אנת לעילא, וחביבה אנת לתתא, כל שבילין דילך כולהון שלם, שלם לעילא, שלם לתתא, שלם בעלמא דין, שלם בעלמא דאתי.

אורייתא אורייתא, הא אהבה ורשפין דשלהובא דליבא אבתרך, יהא רעוא דתהוי אנת חקוקה בליבן. הדרן עלך אורייתא קדישתא, והדרך עלן אורייתא קדישתא, דעתך עלן אורייתא קדישתא, ודעתן עלך אורייתא קדישתא, לא נתנשי מינדך, ולא תתנשי מינן, לא בעלמא דין ולא בעלמא דאתי.

בגין זכותיה דמשה רעיא מהימנא, וכל זכאין צדיקין וחסידין דקשוט, ובגין מלאכא (יופיא"ל) רב ממנא, וחמשיין ותלת רתיבין דתחות ידיה, דמתנו בשימושא דאורייתא, כל חד וחד על אתריה, וסלקין לכל פרשתא ופרשתא לאיתעטרא קמי קודשא בריך הוא להתיחדא לעילא לעילא.

